

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

**Hudba jako klíčový prvek formování etnické identity
turecké minority v Německu**

Daniela Tupá

© 2024 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Daniela Tupá

Hospodářská a kulturní studia

Název práce

Hudba jako klíčový prvek formování etnické identity turecké minority v Německu

Název anglicky

Music as a Key Element in Shaping the Ethnic Identity of the Turkish Minority in Germany

Cíle práce

Hlavním cílem práce je dát na základě terénního výzkumu a sekundárních údajů v relevantní literatuře odpověď na výzkumnou otázku a podotázky:

Jaký vliv má hudba na formování a projev etnické identity turecké minority v Německu?

1. V čem spočívá důvod příchodu a pobytu Turků v Německu?
2. Jakým způsobem se odlišuje a obohacuje turecká minorita německou společností?
3. Jaké kulturní prvky převzala majoritní společnost od turecké minority?
4. Do jaké míry se minorita Turků přizpůsobila kultuře většinové společnosti?
5. Jak turecká minorita ovlivnila formování dnešní moderní německé hudby?
6. Jaký vliv má hudba jakožto kulturní a antropologický prvek na etnickou identitu?
7. Jak se ztotožňují Turci žijící v Německu s hudbou a jaký vliv má hudba na jejich život?

Metodika

Práce bude vycházet především z výsledků střednědobého terénního výzkumu a materiálu získaného z lokalit, kde žije turecká menšina. Důraz bude kladen především na kvalitativní metody navazující na sekundární (hlavně statistické) údaje.

Doporučený rozsah práce

cca 50 stran

Klíčová slova

Turci v Německu, etnomuzikologie, hudba, turecká hudba, německá hudba, antropologie hudby, etnická minorita, kulturní prvky, integrace turecké menšiny

Doporučené zdroje informací

- ERIKSEN, Thomas Hylland. Etnicita a nacionalismus: antropologické perspektivy. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2012. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-053-7.
- KLEBE, Dorit. Music in the immigrant communities from Turkey in Germany. Music in Motion. Bielefeld, 2009. ISBN 978-3-8376-1074-1
- KÜÇÜKCAN, Talip & GÜNGÖR, Veyis. Turks in Europe: Culture, Identity and Integration. Türkevi Research Centre, 2009. ISBN 978-90-77814-13-0.
- MERRIAM, Alan P. The Anthropology of Music. Evanston: Northwestern University Press, 1964. ISBN 0-8101-0607-8.
- RICE, Timothy. Ethnomusicology: A Very Short Introduction. Oxford University Press, 2014. ISBN 978-0-19-979437-9.

Předběžný termín obhajoby

2023/24 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. PhDr. Ing. Petr Kokaisl, Ph.D., prof. h. c.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 1. 12. 2023

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 9. 2. 2024

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 23. 02. 2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Hudba jako klíčový prvek formování etnické identity turecké minority v Německu" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 14. 3. 2024

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu doc. PhDr. Ing. Petru Kokaislovi, Ph.D., prof. h. c. za odborné vedení a pomoc při tvorbě této bakalářské práce. Děkuji všem respondentům za jejich účast a cenné příspěvky k mému výzkumu. Zvláštní díky patří všem, kteří mi poskytli cennou pomoc při navázání kontaktů s respondenty, včetně překladu a dalších důležitých aspektů, které byly stěžejní pro úspěšné dokončení této práce. Tento výzkum by nebyl možný bez vaší ochoty a podpory.

Hudba jako klíčový prvek formování etnické identity turecké minority v Německu

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá vlivem hudby na formování a projev etnické identity turecké minority v Německu. Studie se soustředí na identifikaci faktorů, které ovlivnily migraci Turků do Německa a proces jejich adaptace a integrace do nového kulturního prostředí. Dále jsou zkoumány kulturní prvky, jež turecká minorita do německého prostředí přinesla a zároveň ty, které od majoritní společnosti převzala. Zvláštní pozornost je věnována významu hudby jako kulturního a antropologického aspektu při formování etnické identity. Práce se rovněž zaměřuje na to, jak turecká hudba ovlivňuje moderní německou hudební scénu, jakým způsobem se jednotlivci z turecké komunity v Německu ztotožňují s hudbou a jaký vliv má hudba na jejich každodenní život. Cílem této studie je poskytnout komplexní a hloubkový pohled do vztahu mezi hudbou a formováním etnické identity turecké minority v Německu, což by mohlo přispět k lepšímu porozumění této dynamické interakce. Výzkum odhalil, že turecká hudba nejenže obohacuje německou hudební scénu, ale také poskytuje tureckým migrantům a jejich potomkům prostředek pro vyjádření a zachování jejich kulturní identity v multikulturním prostředí. Dále studie ukázala, že hudební preference a praktiky jsou významně ovlivněny interakcí mezi tureckou a německou kulturou, což vede k vytváření nových forem etnických identit, které jsou charakteristické pro tureckou minoritu v Německu.

Klíčová slova: Turci v Německu, etnomuzikologie, hudba, turecká hudba, německá hudba, antropologie hudby, etnická minorita, kulturní prvky, integrace turecké menšiny

Music as a key element in shaping the ethnic identity of the turkish minority in Germany

Abstract

This bachelor thesis examines the influence of music on the formation and expression of the ethnic identity of the Turkish minority in Germany. The study focuses on identifying the factors that influenced the migration of Turks to Germany and the process of their adaptation and integration into a new cultural environment. In addition, the cultural elements that the Turkish minority brought to the German environment and those that it adopted from the majority society are examined. Special attention is paid to the importance of music as a cultural and anthropological aspect in the formation of ethnic identity. The thesis also focuses on how Turkish music has influenced the modern German music scene, how individuals from the Turkish community in Germany identify with music, and the impact music has on their everyday lives. The aim of this study is to provide a comprehensive and in-depth insight into the relationship between music and the formation of the ethnic identity of the Turkish minority in Germany, which could contribute to a better understanding of this dynamic interaction. The research revealed that Turkish music not only enriches the German music scene, but also provides Turkish migrants and their descendants with a means to express and preserve their cultural identity in a multicultural environment. Furthermore, the study has shown that musical preferences and practices are significantly influenced by the interaction between Turkish and German culture, leading to the creation of new forms of ethnic identity that are characteristic of the Turkish minority in Germany.

Keywords: Turks in Germany, ethnomusicology, music, Turkish music, German music, music anthropology, ethnic minority, cultural elements, integration of the Turkish minority

Obsah

1 Úvod a cíl práce	10
2 Literární rešerše	12
3 Metodologie.....	21
3.1 Aplikované výzkumné metody	21
3.2 Průběh výzkumu.....	22
3.3 Charakteristika účastníků: Profil respondentů	25
4 Teoretická východiska	27
4.1 Etnická minorita	27
4.2 Chápání národnostní menšiny v Německu.....	29
4.3 Kultura.....	31
4.3.1 Kultura a identita	32
4.3.2 Kultura a globalizace	32
4.3.3 Kultura a hudba.....	33
4.4 Hudba	34
4.4.1 Etnomuzikologie.....	35
4.4.2 Antropologie hudby	37
5 Praktická část	39
5.1 Společensko-historický kontext	39
5.2 Historie příchodu turecké minority do Německa	39
5.3 Adaptace a integrace: Přizpůsobení turecké menšiny kulturnímu prostředí většinové společnosti	44
5.4 Turecká minorita v německé společnosti	50
5.5 Kulturní výměna a identita turecké minority v Německu.....	54
5.6 Vliv hudby na etnickou identitu	63
5.6.1 Turecké rádio v Německu a kulturní identita německých Turků	69
5.6.2 Mediální trendy v poslechu hudby v Německu v roce 2022	70
5.7 Vztah turecké menšiny v Německu k hudbě a její hudební preference	72
5.7.1 Hudební preference populace Německa v roce 2022	79
5.8 Turecká hudba	81
5.8.1 Historie turecké hudby.....	82
5.8.2 Klasická turecká (osmanská) hudba	84
5.8.3 Tradiční turecká (lidová) hudba.....	86
5.9 Německá hudba.....	90
5.9.1 Německá opera a klasická hudba.....	92
5.9.2 Německá lidová hudba.....	94

5.9.3	Šlágr: Německá folklórní populární hudba.....	95
5.10	Turecký vliv na německou hudební scénu	98
5.11	Německo-turecká hudba.....	101
5.11.1	Německý (turecký) rap	102
5.11.2	Pozice německého rapu v německém hudebním průmyslu.....	110
6	Závěr.....	112
7	Seznam použitých zdrojů	115
7.1	Seznam literatury	115
7.2	Seznam internetových zdrojů.....	120
8	Seznam tabulek a grafů	129
8.1	Seznam tabulek	129
8.2	Seznam grafů.....	129

1 Úvod a cíl práce

V posledních desetiletích se společnosti Evropy staly svědky významných migračních pohybů, které přinesly do tohoto kulturně pestrého kontinentu nové dimenze a výzvy. Jedním z těchto migračních proudů byl i příchod turecké menšiny do Německa. To vyústilo v unikátní setkání dvou odlišných kultur a identit.

Tato práce se zabývá fenoménem hudby jako klíčového prvku v procesu formování etnické identity turecké minority v Německu. Hudba, jakožto univerzální jazyk, má schopnost propojovat lidi napříč kulturami a generacemi. Její moc přenášet emoce a vyjadřovat myšlenky dává hudbě zvláštní místo ve společenském kontextu. V rámci tohoto výzkumu, který se zaměřuje na funkci hudby v utváření etnické identity turecké minority v Německu, se hudba stává esenciálním prvkem pro porozumění procesů kulturního a sociálního sebeprosazení. Studie se dále zaměřuje na zkoumání toho, jakým způsobem turecká hudba ovlivňuje projev identity turecké menšiny v německém prostředí.

Hudba má dlouhou historii jako nositelka kultur, tradic a dědictví. Skrze ni jsou předávány vyprávění, rituály a zvyky, které jsou tvořivě interpretovány a přenášeny z generace na generaci. V kontextu etnické identity turecké minority v Německu může hudba zastávat důležitou úlohu jako prostředek pro zachování kulturního spojení s mateřskou zemí, zároveň však může reflektovat nové kontexty a adaptace v hostitelské zemi.

Cílem této práce je studie různých aspektů vlivu hudby na etnickou identitu turecké minority žijící v Německu. Práce se zaměřuje na vztah mezi tureckou minoritou a německou společností, zkoumá důvody příchodu Turků do Německa a jejich přizpůsobení se většinové kultuře. Dále je pozornost věnována konkrétnímu vlivu turecké hudby na formování moderní německé hudební scény. Tato studie si pokládá za cíl prozkoumat, jakým způsobem se Turci v Německu ztotožňují s hudbou a jaký vliv má hudba na jejich každodenní život.

V srdci každé multikulturní společnosti se skrývá mnoho dalších kulturních prvků, které hrají významnou roli ve vzájemném obohacování. Vedle hudby se pro tuto práci stává dalším předmětem zkoumání kulturní výměna a interakce mezi tureckou a německou kulturou. Jsou zkoumány atributy, kterými se turecká minorita s majoritní společností obohacují navzájem. Tyto prvky nejenže odrážejí bohatství jednotlivých kultur, ale také poskytují možnosti pro vzájemnou inspiraci a výměnu. Přesáhnout kulturní hranice a zahájit dialog mezi různými etnickými identitami je esencí obohacování společnosti. V případě

turecké menšiny v Německu má tento proces historické kořeny spojené s migračními toky a hledáním nových příležitostí. Tyto příležitosti mohou zahrnovat například možnosti pracovního uplatnění a studium na německých školách. V důsledku toho se do německé společnosti dostaly nové kulturní prvky.

Studie se zaměřuje na zkoumání, jak turečtí obyvatelé žijící na území Německa přispívají ke kulturní pestrosti země. Zároveň se práce zabývá adaptací turecké menšiny na nové prostředí, tvořením nové formy identity a jejím vlivem na dynamiku německé společnosti. Skrze studium terénního výzkumu a literárních pramenů se práce snaží porozumět tomu, jakým způsobem tyto dva světy interagují a jaký vliv mají tyto interakce na formování identity turecké minority.

Pro dosažení stanovených cílů práce byl využit střednědobý terénní výzkum, který byl kombinován se studiem sekundárních dat z relevantní literatury. Tímto přístupem bylo možné lépe porozumět vztahu mezi hudbou a etnickou identitou v tomto specifickém kulturním a sociálním kontextu. Kvalitativní metody zastávají důležitou úlohu při zkoumání získaných informací z terénu a literárních zdrojů. Tímto způsobem práce usiluje o lepší porozumění vlivu hudby na utváření etnické identity turecké minority v německé společnosti.

Kromě detailního rozboru kvalitativních informací získaných od respondentů byla do práce začleněna i data kvantitativní. Tato kvantitativní data byla získána z veřejně dostupných zdrojů a poskytují přehled o hudebních trendech v celé populaci Německa. Následně byla tato data konfrontována s výsledky získanými z kvalitativní části výzkumu. Tento přístup umožnil získat komplexnější perspektivu na téma a poskytnout hlubší porozumění kontextu, v němž hudba působí jako faktor formující etnickou identitu.

Závěrem si tato studie klade za cíl poskytnout komplexní a hloubkový pohled na roli hudby při formování etnické identity turecké minority v Německu a přispět k hlubšímu pochopení role hudby jakožto kulturního a antropologického prvku v tomto procesu. Získané poznatky mohou přinést cenné informace pro pochopení kulturních interakcí, migrace a procesů identity v multikulturních společnostech. Tato studie se zaměřuje na specifický příklad turecké komunity v Německu, což umožňuje aplikovat získané poznatky na konkrétní kontext a prozkoumat jejich vliv na danou etnickou skupinu v rámci konkrétního sociokulturního a geopolitického prostředí.

2 Literární rešerše

Historička Sarah Thomsen Vierra se ve svém díle zabývá průběhem migrace tureckých přistěhovalců a jejich potomků od počátku jejich zapojení do poválečného programu pro hostující pracovníky až po formování vícegeneračních komunit. Hlavním tématem knihy *Turkish Germans in the Federal Republic of Germany: Immigration, Space, and Belonging, 1961-1990 (Turečtí Němci ve Spolkové republice Německo: Imigrace, místo a sounáležitost, 1961-1990)* je studium migračního procesu mezi lety 1961 a 1990, s důrazem na identitu a příslušnost tureckých imigrantů v německé společnosti. Autorka se rovněž zaměřuje na problematiku diskriminace, rasismu a sociální nerovnosti, s nimiž se turečtí přistěhovalci potýkají. Využívá k tomu různé historické prameny, dokumenty a výzkumy. Sarah Thomsen Vierra prostřednictvím své práce poskytuje hlubší vhled do procesu imigrace a integrace tureckých imigrantů do německé společnosti. Přičemž se konkrétně zaměřuje na západní Berlín, kde se Turci stali významnou součástí místních čtvrtí. Autorka zkoumá, jak si první a druhá generace tureckých imigrantů utvářela prostředí sounáležitosti v rámci západoněmecké společnosti, a zkoumá jejich vliv na německou kulturu a společnost. Vierra dále zkoumá, jak se turečtí přistěhovalci adaptují na nové prostředí a jaké faktory ovlivňují tento proces, včetně individuálních, komunitních a institucionálních faktorů, jako jsou politika, vzdělávání a projekty městské obnovy. Skrze studium každodenních interakcí na pracovišti, v domácnostech, v sousedství a během náboženských obřadů autorka argumentuje, že prostorová sounáležitost je spojena s každodenním životem a místními zkušenostmi.^{1, 2}

V díle z roku 2013 nazvaném *Religion, Identity and Politics: Germany and Turkey in Interaction (Náboženství, identita a politika: Německo a Turecko v interakci)* se sociologové Haldun Gülalp a Günter Seufert zabývali vzájemnými interakcemi mezi Německem a Tureckem v kontextu náboženství, identity a politiky. Tato studie detailně vyhodnocuje dynamiku těchto interakcí a zkoumá, jak náboženská identita, ale i samotná identita ovlivňují politický vývoj v obou zemích. Autoři se zaměřují na vztahy mezi Německem a Tureckem, které jsou založeny na jejich dlouhé historii spolupráce a konfrontace, avšak často nedostatečně zkoumané jako vzájemně formující se procesy. Gülalp a Seufert zdůrazňují

¹ VIERRA, Sarah Thomsen. *Turkish Germans in the Federal Republic of Germany: Immigration, Space, and Belonging, 1961-1990*. Cambridge University Press, 2019. ISBN 978-1-108-42730-2.

² TUPÁ, Daniela & ŠKABROUDOVÁ, Sára & HASPEKLOVÁ, Natálie. *Turci v Německu*, září 2023. [online]. Copyright © [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: https://www.hks.re/wiki/ls2023:turci_v_zapadni_evrope

historické kořeny těchto vztahů, zejména v kontextu zapojení Německa do záležitostí Osmanské říše a migrace tureckých pracovníků do Německa, což mělo významný dopad na obě země. Jejich zájem o historickou dimenzi vychází z převažujícího předpokladu společnosti, že Německo může ovlivňovat Turecko, avšak ne naopak. Autoři dále reflektují na to, že přítomnost muslimů v Evropě slouží jako zrcadlo postavené proti náboženské tváři evropské historie, kultury a identity. Evropa je často vnímána jako sídlo sekularismu a osvícenství. Zatímco Turecko a Osmanská říše jsou obvykle považovány za oblasti s větším důrazem na zaostalost a fundamentalismus. Gülalp a Seufert prozkoumávají tyto představy a ukazují, že jak v historickém kontextu, tak v současnosti Německo přistupuje k náboženství jako k hlavnímu aspektu identity, což se projevuje v různých interakcích mezi těmito dvěma zeměmi.^{3, 4}

Antropologický spis, který se zaměřuje na studium etnicity a překračování tradičního pojetí etnických skupin a hranic, sepsali Hans Vermeulen a Cora Covers. Dílo, které v mnoha myšlenkách navazuje na Barthovu publikaci s názvem *Ethnic Groups and Boundaries (Etnické skupiny a hranice)*, se skládá ze čtyř různých svazků, jejichž obsah byl přednesen v prosinci roku 1993 na konferenci v Amsterdamu. Všechny texty poskytují kritické posudky rozvoje oboru etnicity od vydání Barthovy práce. Každý z řečníků představil pro sebe nejpodstatnější způsob, jak dosáhnout rozvoje tohoto odvětví. Byly navrženy nové přístupy k porozumění etnicitě. Jeden z autorů, který pro toto dílo poskytl svůj pohled na zkoumanou oblast, byl právě Fredrik Barth. Kniha pod názvem *The anthropology of ethnicity. Beyond "Ethnic Groups and Boundaries" (Antropologie etnicity: Za „etnické skupiny a hranice“)* vede diskuse, jakým směrem by se měla studie etnicity vydat. Nejdříve je pozornost věnována vztahu mezi etnicitou a kulturou. Následně jsou probírány souvislosti mezi etnicitou a jednotlivcem, nacionalismem a společenskou odpovědností. Cílem knihy je podnítit kritické myšlení o tématu etnicity.⁵

Soubor několika esejů, který pojednává o etnických skupinách a hranicích mezi nimi, sestavil Fredrik Barth. Toto dílo nese název *Ethnic Groups and Boundaries: The social organization of culture difference (Etnické skupiny a hranice: Sociální organizace*

³ GÜLALP, Haldun & SEUFERT, Günter. *Religion, Identity and Politics: Germany and Turkey in Interaction*. Taylor & Francis Group, 2013. ISBN 978-0-415-52138-3.

⁴ TUPÁ, Daniela & ŠKABROUDOVÁ, Sára & HASPEKLOVÁ, Natálie. *Turci v Německu, září 2023*. [online]. Copyright © [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: https://www.hks.re/wiki/ls2023:turci_v_zapadni_evrope

⁵ VERMEULEN, Hans & COVERS, Cora. *The anthropology of ethnicity. Beyond "Ethnic Groups and Boundaries"*. Amsterdam: Het Spinhuis, 1994. ISBN 90-73052-97-1.

kulturních rozdílů). Hlavní a pro tuto práci nejvýznamnější je úvodní část, která obsahuje esej Fredrika Bartha. Barth přichází s myšlenkou, že kořeny kolektivní identity nalezneme spíše v subjektivních pocitech odlišnosti, nežli v objektivních skupinových rysech nebo chování. Skupinová identita je ze své podstaty považována za vztahovou. Hranice mezi etnickými skupinami jsou v tomto případě zkoumány jako významné ohnisko, které definuje skupinu. Největší důraz je kladen na sociální hranice. Etnické skupiny nemusí být pouze přímo spjaté s okupací nějakých konkrétních území. Barth se domnívá, že je třeba je podrobit rozsáhlé analýze a porovnat jejich vyjadřování a zvyky. Hranice mezi etniky jsou navíc významným regulátorem sociálního života. Autor uvádí, že sociální kontakt mezi osobami různých kultur je další stěžejní součástí již zmiňované hranice. Zde jsou v knize uvedeny interakce mezi osobami různých kultur a jejich vzájemné odlišnosti, jako jsou například jiné chování nebo kulturní rozdíly. Je zde předpoklad snížení odlišnosti mezi kulturami, ke kterému však ve velkém měřítku nedochází.⁶

O rozbor etnicity a nacionalismu se v knize *Etnicita a nacionalismus: antropologické perspektivy* pokusil Thomas Hylland Eriksen. Jako hlavní zdroj byla pro toto dílo využita široká škála antropologických a sociologických studií. Kniha prezentuje myšlenku, že etnicita je úzce spjata se sociálními vztahy. Hlavními tématy zkoumání jsou vztahy mezi etnicitou, rasou, národem a třídou, sociologií a antropologií. Pojem etnicity je v Eriksenově díle vyjádřen jako myšlenka, že vývoj skupin a identity tkví spíše ve vzájemném kontaktu nežli v izolaci. Dále je v práci rozebíráno téma etnických skupin. Podrobněji jsou rozebírány otázky kulturních odlišností nebo skupin, které mají stejnou kulturní identitu a zda je možné, aby se současně jednalo o dvě odlišné etnické skupiny. Autor však uvádí, že aby se jednalo o etnicitu, není mezi dvěma skupinami nutná přítomnost různých kulturních odlišností. Značná část práce je také věnována etnickým menšinám, jejich identitě a integraci do společnosti. Celkově kniha představuje antropologický pohled na etnicitu a nacionalismus. Jsou zkoumány významné aspekty etnicity jako jazyk, kultura, historie, ale i geografie. Je zkoumán vliv těchto hledisek na formování etnických identit. Mimo jiné, je v knize věnováno několik odstavců také genderové identitě a genderovým rolím.

⁶ BARTH, Fredrik. *Ethnic Groups and Boundaries: The social organization of culture difference*. Waveland Press, 1998. ISBN 978-0-88133-979-6.

Ke genderové identitě je uvedeno, že by na ní mělo být nahlíženo spíše jako na něco, co je kulturním konstruktem. Neměla by být determinována pouze z hlediska biologie.⁷

Stručný úvod do etnomuzikologie poskytuje kniha *Ethnomusicology: A very short introduction (Etnomuzikologie: Velmi krátký úvod)*. Její autor, Timothy Rice nejprve v první kapitole knihy definuje pojem etnomuzikologie a rozebírá, čím se jakožto vědní obor zabývá. Etnomuzikologie je v knize popsána jako disciplína, která se zaměřuje na hudební projevy různých kultur a snaží se porozumět jejich významu. Zaměřuje se na otázky, proč a jak jsou lidské bytosti muzikální. Rice nabízí kompaktní popis tohoto oboru a ukazuje, jak je hudba z celého světa studována z pohledů moderních vědců. Etnomuzikologové se dnes nezaměřují pouze na tradiční formy hudby, mezi které jsou řazeny například bulharský folklór, tradiční japonská hudba gagaku, hudba původních obyvatel Severní Ameriky, konkrétně bubnování indiánů, dále hindustánská klasická hudba, zpěv a tanec. Dnes, od prosazování studia starších tradičních forem, došlo k přechodu ke studiu populární formy hudby, od rapu a reggae, jamajského dub, až po jazz a country hudbu. Kniha dále pojednává o roli etnomuzikologů, jakožto výzkumníků, vědců a zastánců zachování hudebních tradic. Autor knihy ukazuje, jak většina etnomuzikologů pracuje. Je pro ně charakteristické, že žijí v komunitě, ve které se účastní a pozorují hudební události. Setkávají se s hudebníky, publikem a členy komunit, které v průběhu několika dalších měsíců či let zkoumají. Studují jejich hudební projevy, rituály a kulturní symboliku zakořeněné v hudbě. Posbíraná data výzkumník analyzuje za účelem pochopení určité hudební tradice a snaží se o nalezení sociálních a kulturních souvislostí. Rice ve svém díle také věnuje pozornost teoriím, které mnoho vědců v průběhu svých výzkumů aplikuje, od teorie antropologie až po teorie společenských věd. V neposlední řadě Rice zkoumá, jak hudba odráží a formuje kulturu, kulturní identitu a etnicitu.⁸

Otázky týkající se hudby ve vzájemné souvislosti lidského chování a myšlenek jsou hlavním tématem Alana P. Merriama v díle *The Anthropology of Music (Antropologie hudby)*. Autor knihy si za svůj cíl stanovil, prozkoumat obor etnomuzikologie, jako vztah mezi hudbou a kulturou z perspektivy antropologie. Na hudbu je nahlíženo jako na významný kulturní fenomén. Kniha je výsledkem několika let diskusí se studenty

⁷ ERIKSEN, Thomas Hylland. *Etnicita a nacionalismus*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2012. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-053-7.

⁸ RICE, Timothy. *Ethnomusicology: A Very Short Introduction*. Oxford University Press, 2014. ISBN 978-0-19-979437-9.

a kolegy oborů etnomuzikologie a kulturní antropologie. Etnomuzikologie je přístupná ze dvou směrů, jak toho antropologického, tak muzikologického. Antropologové poté přistupují k etnomuzikologii z antropologického pohledu a muzikologové naopak z muzikologického aspektu. Doposud byl však více akcentován komponent muzikologie a antropologický aspekt byl opomíjen. To mělo za důsledek, že etnomuzikologie zůstala z antropologického hlediska méně prozkoumaná, vyvinutá, a tudíž i minimálně pochopená. Hudba je vnímána jako další prvek v komplexnosti naučeného lidského chování. Cílem je poskytnout teoretický rámec pro studium hudby jako lidského chování. Merriam při psaní své knihy čerpal z příkladů hudebního chování z mnoha oblastí světa. Hlavními oblastmi jeho studia byly tři světové oblasti – Severní Amerika, Oceánie a Afrika jižně od Sahary. Dále je ve studii zahrnuta řada zmínek západní kultury, a to především ve spojení s jazzem. Na těchto příkladech je vyzdvihována možnost, že v hudebním chování jsou v určitých situacích vyvolané podobné reakce. Merriam se zabývá problémy, které nejsou význačné jen pro jednu konkrétní kulturu, ale mají při zvažování lidského chování širší význam.⁹

Dynamiku hudebního světa v Berlíně zkoumá článek *Diasporic Music in Transition: Turkish Immigrant Performers on the Stage of “Multikulti” Berlin (Diasporická hudba v přechodu: Turečtí imigranti na scéně „multikulturního“ Berlína)*. Autoři studie prováděli výzkum německo-turecké mládeže. Zkoumali, jak nová generace tureckých přistěhovalců přistupuje k tvorbě hudby v důsledku změny kultury. Výzkum zkoumá zejména rok 2000, kdy se na multikulturní hudební scéně začala více prosazovat turecká mládež. Ta se začala nejvíce uplatňovat zejména na hip hopových a rockových hudebních scénách a scénách elektronické hudby. Pro mladé Turky je význačná jejich otevřenost, větší flexibilita a přizpůsobivost. Je zde vyzdvihovaná diferenciací oproti starším generacím tureckých imigrantů, které jsou spojovány spíše s hudbou, která má pevnou vazbu na Turecko. U nich je velmi znatelný diasporický duch.¹⁰

Hlavním zaměřením knihy *Constructing Diasporas: Turkish Hip-Hop Youth in Berlin (Budování diaspor: Hip hopové turecké mládeže v Berlíně)* je studie tureckých mladých lidí žijících v Berlíně a zkoumání jejich angažovanosti v hip hopové kultuře. Autor knihy, Kaya

⁹ MERRIAM, Alan P. *The Anthropology of Music*. Evanston: Northwestern University Press, 1964. ISBN 0-8101-0607-8.

¹⁰ GÜNEY, Serhat & PEKMAN, Cem & KABAŞ, Bülent. *Diasporic Music in Transition: Turkish Immigrant Performers on the Stage of “Multikulti” Berlin*. *Popular Music and Society*, 2014, VOL 37:2, s. 132-151. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/03007766.2012.736288>

Ayhan, se v tomto díle zaměřuje na přeměnu generací z příchozích tureckých přistěhovalců, jakožto pomocné pracovní síly, na jejich postupné zabydlování a vznik stabilních komunit. Tyto komunity si v průběhu několika desítek let vybudovaly v německé společnosti mnoho podniků, sportovních klubů a náboženských organizací, díky kterým se stali pro německé obyvatelstvo viditelnější. Jsou zkoumány procesy formování kulturní identity německo-turecké mládeže, která je součástí turecké diaspory v Německu. Turecký hip hop v tomto případě představuje model diasporického vědomí, tedy prostředek k vyjádření určitých postojů, pocitů, životních zkušeností, vazeb na turecký původ, ale i vyjádření nesouhlasu, zejména ve vztahu k diskriminaci turecké menšiny v zemi.¹¹

O vzájemném propojení mezi populární hudbou a veřejnou diplomacií pojednávají Mario Dunkel a Sina A. Nitzsche v díle *Popular Music and Public Diplomacy: Transnational and Transdisciplinary Perspectives (Populární hudba a veřejná diplomacie: Nadnárodní a transdisciplinární perspektivy)*. Na vztah mezi těmito dvěma proměnnými je nahlíženo ze dvou perspektiv, transdisciplinární a nadnárodní perspektivy. V první kapitole je popsán historický pozadí tématu, kterým se kniha zabývá. Každá další kapitola poté nabízí různé perspektivy, na téma studie, čtrnácti různých odborníků. Hlavním záměrem bylo více probádat populární hudbu v souvislosti s veřejnou diplomacií. Populární hudba byla při studiu hudební diplomacie, do té doby, spíše upozadřována ve prospěch evropské koncertní hudby. Kniha předkládá ideu, že populární hudba a její diplomatické využití měli výrazný vliv na globální hudební svět 20. a 21. století. Dále je jí přikládána vysoká hodnota, co se mezinárodních vztahů týče. Zahrnutí tohoto žánru je mimo jiné úzce spjato s otázkami kulturní reprezentace. Definice populární hudby je v tomto případě spíše o konkrétních způsobech, kterými je hudba provozována, nežli o její podstatě nebo povaze.¹²

Článek, jehož hlavním cílem je provedení výzkumu na tureckých přistěhovalcích a zjistit, jaký je jejich vztah k hudbě, zpracoval Ali Türünz. Hudba je zkoumána jako zdroj, prostřednictvím kterého dávají turečtí přistěhovalci smysl svým životům. Výstupy studie byly získány provedeným výzkumem hudebních tureckých sborů v německém městě Hamburgu a jejich následného vyhodnocení. Hlubková etnografická studie s názvem *Music as a Resource for Drawing Symbolic Boundaries within the Turkish Diaspora*

¹¹ KAYA, Ayhan. *Constructing Diasporas: Turkish Hip-Hop Youth in Berlin*. Transcript Verlag, 2001. ISBN 3-933127-71-8.

¹² DUNKEL, Mario & NITZSCHE, Sina A. *Popular Music and Public Diplomacy: Transnational and Transdisciplinary Perspectives*. Transcript Verlag, 2018. ISBN 978-3-8394-4358-3.

in Germany (Hudba jako zdroj pro vytyčení symbolických hranic v rámci turecké diaspor v Německu) vykresluje členy sboru jako osoby, které hudbu používají jako zdroj k vytyčení pomyslné symbolické hranice v rámci turecké komunity. Autor práce uvádí, že většina participantů výzkumu se prezentuje jako vzdělání, dobře integrovaní lidé do německé společnosti. Je pro ně význačné to, že jsou spíše spojované s kulturou velkých tureckých měst, jako je například Istanbul. Naopak se u nich moc nevyskytuje uzavřené chování jako u Turků venkovského původu, spojovaných především s kulturou Malé Asie. Účastníci výzkumu jsou velmi neradi spojováni s ostatními Turky žijícími v Německu. Dokonce u nich byla vyzorována tendence, se o nich vyjadřovat strnulým způsobem.¹³

O prolínání různých kultur do turecké hudby pojednává Gülçin Yahya Kaçar ve článku, *Traces of music from different cultures in turkish music (Stopy hudby z různých kultur v turecké hudbě)*. Analýza skladeb turecké hudby, v tomto případě, přináší nové informace o vývoji a změnách kulturně-uměleckého ducha mezi minulostí, současností a budoucností. Jsou analyzovány skladby, jejich proměňování, a jaký vliv na ně měly různorodé kultury za posledních tisíc let. Cílem studie je ukázat, jak se rozmanité civilizace navzájem ovlivňují a odhalit odraz interkulturních interakcí na příkladech hudby. Ve výzkumu je uvedeno, že v mnoha hudebních skladbách lze spatřit stopy jak arabské, perské, tak i západní hudby. Především, jsou zde do konce 18. století zřejmé náznaky arabské a perské hudby. Od počátku 18. století jsou poté v turecké hudbě, s nástupem westernizace, viditelné prvky hudby západní kultury. V závěru, je zde jasně pozorovatelná intervence mezi kulturami.¹⁴

To jak prostředí, ve kterém jedinec vyrostl, determinuje jeho chování, myšlení a cítění, je základní myšlenkou práce pod názvem *Cultures and organizations: Software of the mind (Kultura a organizace: Software lidské mysli)*. Kniha byla sepsána třemi autory, jimiž jsou Geert Hofstede, Gert Jan Hofstede a Michael Minkov. Publikace uchopuje kulturní rozdíly a popisuje je na univerzálním měřítku. Dává nahlédnout do kulturních odlišností různých národů. Vysvětluje, proč mají určité hodnoty, symboly a rituály význam, a jak se začínají formovat uvnitř rodiny již od úplného počátku života

¹³ TÜRÜNZ, Ali. Music as a Resource for Drawing Symbolic Boundaries within the Turkish Diaspora in Germany. *Sociální studia/Social Studies*, 2016, 13.4: 81–96-81–96. Dostupné z: <https://doi.org/10.5817/SOC2016-4-81>

¹⁴ KAÇAR, Gülçin Yahya. *Traces of music from different cultures in turkish music*. New York Academic Research Congress, 2022. Dostupné z: https://www.academia.edu/93661267/TRACES_OF_MUSIC_FROM_DIFFERENT_CULTURES_IN_TURKISH_MUSIC

každého člověka. Stabilním prvkem v kultuře jsou hodnoty. Kulturní hodnoty jsou zasazeny hluboko v minulosti. Neustále se vyvíjí, hlavně v reakci na události a nasbírané zkušenosti. Dílo obsahuje příklady, na kterých je ukázáno, že žádná skupina nemůže uniknout kultuře. Neboť je zde předpoklad, že přežití skupiny je závislé na vytvoření sdílených pravidel. Náboženství, bez ohledu na konkrétní vyznání jedince, má důležité postavení v utváření mravních kruhů. Mimo kulturní rozdíly, se země a regiony liší v identitě, hodnotách a institucích. Všechny tyto tři prvky mají společného jmenovatele a tím je historie. Otázka identity je velmi často spojována s jazykem a náboženskou příslušností. Identita je svým způsobem ohebná a může se v průběhu života každého člověka měnit. Především poté u úspěšně integrovaných migrantů. Země se liší ve svých historicky formovaných institucích, do kterých jsou zahrnuta pravidla, zákony, školy, organizace zabývající se rodinným životem, zdravotnictví, obchod, vláda, sport, média, umění a věda. Hodnoty zemí jsou silně spjaté se strukturou a fungováním jejich institucí a mnohem méně souvisejí s rozdíly v identitě. V knize jsou pozorovány rozdíly v jazycích, kořeny ekonomické krize roku 2008 a mnoho dalšího.¹⁵

Kniha, *Turks in Europe: Culture, Identity and Integration (Turci v Evropě: Kultura, identita a integrace)*, dává nahlédnout do komplexity vztahu mezi tureckou diasporou v Evropě, jejich kulturní identitou a procesem integrace do evropských společností. Kniha publikovaná pod jmény Talip Küçükcan a Veyis Güngör je jednou z největších sbírek článků zkoumajících turecké imigranty v Evropě. První část knihy pojednává o tureckých přistěhovalcích jakožto nových občanech Evropy. Autoři diskutují o formování tureckých minorit v různých evropských zemích, od Německa, Francie, Velké Británie, Belgie, Rakouska až po Řecko. Druhá část se ponořuje do integrace mladé generace do evropské společnosti. Články kriticky zkoumají roli kultury, náboženství, historie, práce a hudby na utváření identity turecké mládeže. Jsou zde zvažovány sociální, psychologické a politické faktory. To, jak se v dnešní době v Evropě u mladých Turků rozvíjí pocit sounáležitosti a identity, závisí nejen na vštěpování tureckého kulturního dědictví a paměti. Nýbrž má na to rovněž vliv státní politika hostitelských zemích, ve kterých se turecké komunity nacházejí. Další část publikace je věnována diskusi genderové problematiky. Autorky článků vysvětlují, jak je v evropských zemích s tureckými ženami zacházeno a jaké je jejich postavení. Poslední část knihy se soustřeďuje na to, jak je evropskými

¹⁵ HOFSTEDE, Geert & HOFSTEDE, Gert Jan, & MINKOV, Michael. *Cultures and organizations: Software of the mind, third edition* (3rd ed.). McGraw-Hill Professional, 2010. ISBN 978-0-07-177015-6.

Turky vnímána evropská identita. Dále jsou rozebírány názory na členství Turecka v Evropské unii a prezentaci Turecka v médiích. Dílo nahlíží na kulturu podnikání mezi tureckými komunitami, institucemi či organizacemi.¹⁶

¹⁶ KÜÇÜKCAN, Talip & GÜNGÖR, Veyis. *Turks in Europe: Culture, Identity and Integration*. Türkevi Research Centre, 2009. ISBN 978-90-77814-13-0.

3 Metodologie

V této kapitole budou detailně představeny metody sběru dat, fáze výzkumného procesu a průběh terénního výzkumu v Německu. Následně budou prezentovány základní charakteristiky účastníků průzkumu. Závěrečná část této kapitoly se zaměřuje na studium účastníků výzkumu a prezentaci výchozích charakteristik, které přispěly k hlubšímu pochopení struktury a vlastností zkoumané skupiny.

3.1 Aplikované výzkumné metody

Tato práce byla realizovaná prostřednictvím kvalitativního výzkumu, který umožňuje hloubkově zkoumat sociální nebo lidské jevy, vyzdvihující porozumění a interpretaci. Je charakterizován delším a intenzivním kontaktem s terénem, kde výzkumník sbírá data pomocí méně standardizovaných metod, jako jsou rozhovory, pozorování, deníky nebo audio a video záznamy.¹⁷

Studie využívá komplexní metodologický rámec s cílem dosáhnout stanovených výzkumných cílů. Střednědobý terénní výzkum zaujímá kritickou pozici v procesu získávání hlubšího vhledu do života a kulturních praktik turecké minority v Německu. V průběhu terénního výzkumu bylo implementováno několik způsobů získávání informací. Hlavní přístupy tvořily zejména rozhovory, pozorování a kvalitativní dotazníky, jejichž kombinací bylo dosaženo komplexního pohledu na roli hudby ve formování etnické identity. Tímto přístupem se sleduje získání relevantních názorů a perspektiv turecké populace v Německu, s důrazem na funkci hudby v tomto procesu. Cílem je odhalit konkrétní a autentické pohledy a zkušenosti tureckých obyvatel, což umožňuje lépe porozumět vlivu hudby na jejich život a identitu.

V rámci této práce byly vedle střednědobého terénního výzkumu rovněž využívány sekundární zdroje, především relevantní literatury a statistických dat, které poskytují širší kontext a podporují zkoumání postavených výzkumných otázek. V rámci výzkumu byl proveden rozbor literatury a hudebních skladeb. Rozbor literatury je zaměřen na prozkoumání historického vývoje migrace turecké minority do Německa, integračních procesů a kulturních výměn mezi oběma kulturami. Ve stejném duchu se prozkoumávání hudebních skladeb zaměřuje na rozbor textů s cílem odhalit způsoby, jakými hudba odráží

¹⁷ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: Základní metody a aplikace*. Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.

a ovlivňuje procesy adaptace, integrace a identity turecké minority v Německu. Statistická data jsou následně využívána k poskytnutí kvantitativních informací o hudebních trendech a preferencích v rámci celé německé populace, což představuje nezbytný prvek pro podrobnější pochopení kontextu, ve kterém hudba funguje jako determinant formování etnické identity. Kombinace dvou přístupů, kvalitativního a kvantitativního, slouží k dosažení komplexního a hlubokého porozumění postavení hudby v procesu formování etnické identity turecké minority v Německu.

V průběhu výzkumu byly nejprve s některými respondenty prováděny neřízené rozhovory. Tyto rozhovory sloužily jako primární zdroj informací, které byly následně využity k utvoření dalších otázek, jež byly začleněny do kvantitativního dotazníku. Tato fáze zkoumání byla zaměřena na identifikaci klíčových témat a podtémat na základě odpovědí respondentů, stejně jako na tematické oblasti, které byly v průběhu rozhovorů otevřeny. Tyto otázky byly pečlivě navrženy tak, aby reflektovaly hlavní aspekty diskutované problematiky a usnadnily systematický a komplexní sběr dat.

Během výzkumného procesu byl aplikován induktivní myšlenkový postup, který představuje systematický proces odvozování závěrů z empirických faktů nebo pozorovaných jevů. Tento postup vychází z principu, který tvrdí, že to, co platí pro určitý soubor individuálních případů, lze obecně považovat za platné pro celý soubor nebo kategorii podobných případů.¹⁸

Aplikované výzkumné metody umožňují realizaci komplexního a interdisciplinárního přístupu k danému tématu a poskytují rozsáhlý záběr na výzkum vlivu hudby na etnickou identitu turecké minority v Německu.

3.2 Průběh výzkumu

Výzkum turecké menšiny v Německu byl iniciován v únoru roku 2023 v rámci předmětu Etnické minority v Evropě. Tento výzkum byl realizován ve spolupráci s dalšími dvěma studentkami. Hlavním cílem tohoto výzkumu bylo zkoumat procesy integrace turecké komunity do německé společnosti. V průběhu výzkumu byly získávány perspektivy příslušníků turecké menšiny. Součástí výzkumu bylo také získání pohledu zástupců majority na tureckou minoritu, což přispělo ke komplexnímu porozumění interakcí mezi tureckou

¹⁸ ATKINSON, William Walker. *The art of logical thinking; or, The laws of reasoning*. Chicago, Ill., The Progress company, 1909. Dostupné z: <https://archive.org/details/artoflogicalthin00atki/page/n5/mode/2up>

komunitou a německou společností. Tento výzkum posloužil jako základ pro následné terénní šetření v letech 2023 a 2024, přičemž byl vytvořen systematický rámec pro zkoumání témat spojených s tureckou menšinou v Německu. Takový přístup umožnil strukturovaný výzkum sociokulturních faktorů ovlivňujících tuto komunitu v německém prostředí.

Výzkum byl koncipován tak, aby poskytl hlubší pohled na úlohu hudby ve formování etnické identity turecké minority v Německu. Pro dosažení tohoto cíle byly pro terénní výzkum vybrány tři německá města – Berlín, Drážďany a Frankfurt. Terénní výzkumy byly provedeny v období mezi lety 2023 a 2024. Výzkum ve Frankfurtu byl realizován v červenci roku 2023, v hlavním městě Berlíně v září roku 2023 a v Drážďanech v lednu roku 2024.

Celkový vzorek zahrnoval jedenáct respondentů, z nichž byla jedna žena a deset mužů. Tři respondenti byli selektováni pro individuální rozhovory v Drážďanech, specificky v tureckých gastronomických zařízeních, kde působili jako pracovníci.

Průběh terénního výzkumu v Německu, zejména v Drážďanech, vyžadoval interakci s respondenty, kteří neovládali anglický jazyk. V této situaci jsem si osobně zajistila přítomnost bilingvní překladatelky, která byla schopna plynule komunikovat v německém a anglickém jazyce a poskytla mi potřebnou asistenci během rozhovorů s respondenty. Překladatelka mi umožnila porozumět odpovědím respondentů a zaznamenat jejich názory a postoje k probíranému tématu. Tato individuální podpora zastávala významné postavení v zajištění úspěšného průběhu výzkumu a eliminaci jazykových bariér, které by mohly ovlivnit validitu získaných dat.

Další respondent byl získán prostřednictvím telefonického kontaktu s Drážďanskou mešitou, což přineslo unikátní pohled na etnickou identitu v náboženském kontextu. Tento respondent byl zároveň jediným z výběru z Drážďan, který plynule ovládal anglický jazyk, tudíž nebylo zapotřebí využít služeb překladatelky.

Při sběru dat byly využity různé metody komunikace. Telefonický kontakt s respondentem v mešitě umožnil získání odpovědí pomocí kvalitativního dotazníku. Kromě toho byli dva respondenti, Ozan a Burak, osloveni prostřednictvím českého studenta studujícího v Německu pomocí komunikační aplikace WhatsApp. Tato variabilita v kontaktu přinesla různorodost v odpovědích a perspektivách.

Data byla shromažďována prostřednictvím kvalitativních dotazníků, které umožnily hlubší porozumění postojům respondentů k hudbě a etnické identitě. Burak, kontaktovaný

přes aplikaci WhatsApp, obratem poskytl komplexní odpovědi na otázky, což přispělo k hloubkovému zkoumání tématu.

Jeden z respondentů, Ozan, nejenže vyplnil dotazník sám, ale rozhodl se sdílet dotazník mezi různými skupinami tureckých studentů v Německu. Tato spontánní akce rozšířila okruh respondentů a poskytla další pohledy na téma. Další zajímavý respondent, Kerem, byl identifikován prostřednictvím příbuzenského vztahu s účastníkem výzkumu Ozanem. Tato příležitostní selekce umožnila získání perspektivy respondentů, kteří jsou propojeni rodinnými vazbami.

Zkoumaný vzorek nelze považovat za reprezentativní, neboť se jedná o omezený soubor jednotlivců zastupujících tureckou minoritu v Německu. Tato selekce byla provedena s ohledem na diverzitu jejich zkušeností, avšak nelze generalizovat výsledky na celou populaci. Je důležité zdůraznit, že výzkumný soubor vykazuje výraznou genderovou nevyrovnanost, přičemž převažujícím pohlavím respondentů jsou muži. Tato nerovnováha může ovlivnit interpretaci výsledků, a proto je nutné s opatrností přistupovat k obecným závěrům a zohlednit omezení spojená s charakterem zkoumaného vzorku.

Lze však také zvážit sociokulturní faktory, jako je například postavení žen v turecké společnosti, kde ženy často zaujímají pozice s menším společenským vlivem v porovnání s muži. Tradičně jsou v turecké společnosti muži hlavními živiteli rodiny, zatímco ženy se starají o domácnost a děti. Ženy mají vyšší očekávání ohledně sociálního chování a jsou vnímány jako křehké bytosti, které je třeba chránit. Genderová rovnost je jedním z důležitých cílů turecké vlády, ale mužská dominance stále přetrvává, zejména ve venkovských a pracujících třídách. Mnoho žen má omezený přístup ke vzdělání a kariéernímu postupu kvůli tradičním očekáváním a sociálním normám.¹⁹

Sociokulturní faktory, konkrétně postavení žen v turecké společnosti, mohou být stále relevantní i v kontextu turecké komunity v Německu v současné době. Tyto faktory, jako je nerovnost mezi pohlavími a společenské očekávání týkající se rolí žen a mužů, mohly mít vliv na ženskou účast v průzkumu. Ženy projevovaly neochotu angažovat se a vyplňovat kvalitativní dotazníky. Během jejich oslovení převládaly obavy, že otázky v rámci rozhovoru budou politicky orientované.

¹⁹ *Turkish culture: Family*. Culturalatlas.sbs.com.au, 2019. [online]. Copyright © [cit. 2024-03-11]. Dostupné z: <https://culturalatlas.sbs.com.au/turkish-culture/turkish-culture-family>

3.3 Charakteristika účastníků: Profil respondentů

Pro účely této bakalářské práce jsou pojmy respondent, narátor, informátor a účastník výzkumu použity jako synonyma. Respondentem, narátorem, informátorem či účastníkem výzkumu je jedinec, který poskytuje informace v rámci výzkumného procesu. Tato terminologie (kdy uvedené pojmy vystupují jako synonyma) bude konzistentně používána v celém textu práce.

Je však nutné poznamenat, že v rámci akademické literatury a výzkumných studií může docházet k odlišné interpretaci těchto pojmů, či k jejich specifickému vymezení. V některých kontextech mohou být tyto pojmy použity s jemnými nuancemi, které reflektují různé role, pozice nebo vztahy účastníků výzkumu.

V rámci této studie je k dispozici tabulka č. 1, obsahující základní údaje o jednotlivých respondentech, jejichž výpovědi byly v této práci podrobně analyzovány. Při realizaci rozhovorů a následném zaznamenávání osobních údajů respondentů byly striktně respektovány předpisy obsažené v *Etickém kodexu České asociace pro sociální antropologii*. Tímto přístupem nejenže je zvyšována věrohodnost a integrita provedeného výzkumu, ale rovněž je dbáno na respektování práv a bezpečnosti každého jednotlivce, který se aktivně zapojil do studie.²⁰

S cílem zajistit soulad s těmito etickými principy byla zachována částečná anonymita respondentů v prezentovaných výsledcích. Zároveň bylo toto opatření přijato v souladu s respektem k vyjádřenému přání respondentů týkajícímu se ochrany soukromí, což zaručuje ohleduplnost k jejich individuálním preferencím. K tomu účelu byla v tabulce úplně pozměněna jejich křestní jména, zatímco ostatní osobní údaje prošly pečlivým procesem anonymizace. Tento přístup nejen zohledňuje etické normy, ale též vytváří prostředí důvěry, což může podnítit otevřenost a upřímnost respondentů při sdílení svých perspektiv a zkušeností.

²⁰ *Etický kodex a etické směrnice*. Hospodářská a kulturní studia (HKS), říjen 2020. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-30]. Dostupné z: http://www.hks.re/wiki/doku.php?id=eticky_kodex

Tabulka 1 Charakteristika účastníků: Profil respondentů

Jméno	Pohlaví	Věk	Místo narození	Aktuální residence	Způsob kontaktování	Datum kontaktování
Aylin	žena	50	Elbistan (Turecko)	Drážďany	Rozhovor	leden 2024
Emre	muž	56	Anatolie (Turecko)	Drážďany	Rozhovor	leden 2024
Barış	muž	35	Adiyaman (Turecko)	Drážďany	Rozhovor	leden 2024
Koray	muž	48	Malatya (Turecko)	Drážďany	Kvalitativní dotazník	leden 2024
Burak	muž	27	Pforzheim (Německo)	Německo	Kvalitativní dotazník	leden 2024
Serkan	muž	25	Mersin (Turecko)	Mnichov	Kvalitativní dotazník	leden 2024
Aslan	muž	25	Konak (Turecko)	Mnichov	Kvalitativní dotazník	leden 2024
Murat	muž	19	Istanbul (Turecko)	Mnichov	Kvalitativní dotazník	leden 2024
Ali	muž	29	Turecko	Mnichov	Kvalitativní dotazník	leden 2024
Ozan	muž	20	Istanbul (Turecko)	Německo	Kvalitativní dotazník	leden 2024
Kerem	muž	26	Turecko	Aachen (Cáchy)	Kvalitativní dotazník	leden 2024

Zdroj: Vlastní zpracování, 2024

4 Teoretická východiska

Teoretická část výzkumu si klade za cíl představit relevantní teoretické koncepty související s tématem vlivu hudby na tureckou minoritu žijící v Německu. Vysvětlením výchozích termínů lze získat základní teoretický rámec, díky kterému se lze lépe pohybovat v celkovém kontextu práce. Porozumění základním konceptům, jako je *etnická minorita*, *národnostní menšina*, *kultura*, *hudba*, *etnomuzikologie* a *antropologie hudby*, je zásadní pro správnou orientaci v praktické části této bakalářské práce.

4.1 Etnická minorita

Termín etnická menšina byl poprvé použit a definován v rámci právního a politického kontextu. Jedním z klíčových dokumentů, který definuje etnické menšiny a jejich práva, je *International Covenant on Civil and Political Rights (Mezinárodní pakt o občanských a politických právech)*, který byl přijat Valným shromážděním Organizace spojených národů v roce 1966. Článek 27 tohoto paktu popisuje etnické menšiny jako osoby patřící k národnostním, etnickým, náboženským nebo jazykovým menšinám, které nemohou být zbaveny práva volně vyjadřovat svou kulturu, praktikovat své náboženství nebo užívat svůj jazyk.²¹

Definováním etnické minority se zabývalo mnoho významných teoretiků, akademiků a spisovatelů. Ti, kteří přispěli k diskusi o definici etnických menšin a jejich definice jsou v této práci použity, jsou sociolog Anthony Giddens a antropolog Thomas Hylland Eriksen.

Anthony Giddens etnickou menšinu definuje jako uskupení lidí, tvořící skupiny, jejichž příslušníci bývají ve značné nevýhodě v porovnání se členy většinové populace. Oproti majoritní společnosti jsou shledávány odlišné především ve vlastnostech fyzických a kulturních. Z tohoto důvodu převládá u příslušníků etnických minorit pocit skupinové solidarity či sounáležitosti. Pocit sounáležitosti u nich bývá o to více posilován, když jsou příslušníci skupin vystavováni diskriminaci a předsudkům. Je pro ně význačné, že bývají izolováni a vylučováni ze společnosti. Především v podobě soustředění skupin v určitých

²¹ *International Covenant on Civil and Political Rights*. The Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, 1966. [online]. Copyright © [cit. 2023-09-19]. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/international-covenant-civil-and-political-rights>

oblastech zemí, měst, či čtvrtí. U jejich členů je často pozorovatelné uzavírání sňatků v rámci skupiny, jinak také endogamie.²²

Definice etnické minority, jako skupiny obyvatel, která je v porovnání s většinovou společností početně značně menší, jedná se o seskupení politicky nedominantní, pro nějž je význačné to, že je reprodukováno jako etnická kategorie, byla představena antropologem Thomasem Hyllandem Eriksenem. O minoritě a majoritě lze vést diskuse výhradně v kontextu vzájemného vztahu, který je určen relevantními systémovými hranicemi. Proměny vztahu mezi menšinou a majoritou jsou podmíněné změnou hranic státu. Vždy, když se menšiny stávají většinami v důsledku předefinování hranic, vytvoří se nové menšiny. Skupiny mohou tvořit jak většinu, tak i menšinu, v závislosti na tom, o jaké oblasti hovoříme. Skupiny přistěhovalců, které tvoří v hostitelské zemi menšinu, zastávají ve své původní mateřské zemi pozici majority. Státy obvykle volí tři základní přístupy k menšinám. Prvním přístupem je asimilace, která vyžaduje, aby menšiny přijaly většinovou kulturu a zanechaly svou vlastní. Tato politika může sice poskytovat rovná práva, ale také může ničit menšinovou identitu. Druhou strategií je segregace, kdy se menšiny fyzicky oddělují od většiny na základě etnických rozdílů. To často zahrnuje mocenské nerovnosti a stigmatizaci menšin. Třetí pojetí je multikulturalismus, kde občanství nevyžaduje přijetí určité kulturní identity, a existuje decentralizovaný nebo republikánský model, který kulturní identitu nepovažuje za podstatnou pro občanství.²³

Ve článku *About minorities and human rights (O menšinách a lidských právech)*, který je zpravodajem zaměřeným na otázky menšin, je zkoumán a definován pojem menšiny. Tento pojem je v článku specifikován jako skupina osob, která tvoří méně než polovinu populace na území státu. Dále je uvedeno, že taková skupina sdílí společně kulturní, náboženské nebo jazykové charakteristiky, případně jejich kombinaci. Toto členství v menšině není podmíněno občanstvím, bydlištěm, oficiálním uznáním nebo jiným statutem. Kritéria pro určení, kdo je příslušníkem menšiny, zahrnují i domorodé obyvatele,

²² GIDDENS, Anthony. *Sociologie*. Praha: Argo, 1999. ISBN 80-7203-124-4.

²³ ERIKSEN, Thomas Hylland. *Etnicita a nacionalismus*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2012. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-053-7.

kteří mohou být současně členy jazykové, náboženské nebo etnické menšiny ve státech, kde žijí.²⁴

Etnická menšina je skupina osob, která je charakterizována společnou etnickou, náboženskou nebo jazykovou identitou, a tím pádem sdílí určité kulturní, náboženské a jazykové rysy. Tato skupina má právo na ochranu své identity a právo svobodně používat svou kulturu, vyznávat a praktikovat své náboženství, včetně užívání vlastního jazyka, jak v soukromí, tak ve veřejném prostoru, a to bez jakékoli formy diskriminace. Dále má právo na efektivní účast v kulturním, náboženském, společenském, ekonomickém a veřejném životě. Má také právo na účast v rozhodování na úrovni celostátní a případně regionální, které se týká menšiny, do níž patří, nebo oblastí, kde žijí, v souladu s národními zákony. Osoby, spadající pod menšiny mají také právo zakládat a udržovat vlastní sdružení, navazovat kontakty s ostatními členy své skupiny a s osobami z jiných menšin a také s občany jiných států, kteří jsou s nimi spojeni etnickými, náboženskými nebo jazykovými vazbami. Tato definice je součástí *Deklarace o právech osob patřících k národnostním nebo etnickým, náboženským a jazykovým menšinám* a slouží jako výchozí bod pro stanovení práv a ochrany osob náležejících k etnickým menšinám.²⁵

4.2 Chápání národnostní menšiny v Německu

Pojem národnostní menšiny je na stránkách Spolkového ministerstva vnitra Německa definován jako skupina obyvatel, která musí splňovat několik základních kritérií, aby byla za národnostní menšinu považována. Mezi ně patří:

„Německé státní občanství členů; odlišení od majoritního obyvatelstva prostřednictvím vlastního jazyka, kultury a historie; vlastní identita; vůle zachovat si tuto identitu; tradičně pocházejí z Německa, obvykle po staletí; nacházejí se v oblastech osídlení předků.“²⁶

²⁴ *About minorities and human rights*. The Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2023-10-19]. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/en/special-procedures/sr-minority-issues/about-minorities-and-human-rights>

²⁵ *Declaration on the Rights of Persons Belonging to National or Ethnic, Religious and Linguistic Minorities*. The Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, 1992. [online]. Copyright © [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/declaration-rights-persons-belonging-national-or-ethnic>

²⁶ *Nationale Minderheiten in Deutschland*. Bundesministerium des Innern und für Heimat, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2023-10-20]. Dostupné z: <https://www.bmi.bund.de/DE/themen/heimat-integration/gesellschaftlicher-zusammenhalt/minderheiten/minderheiten-in-deutschland/minderheiten-in-deutschland-node.html>

Na území Spolkové republiky Německo jsou rozlišovány národnostní menšiny a imigrační skupiny. Lidé, kteří na území Německa původně přišli jako přistěhovalci, tím pádem nemají status národnostní menšiny a nejsou v Německu považováni za tradiční domácí. Jednou z komunit, která není považována za národnostní menšinu, je komunita židovská. Ta je namísto toho označovaná za komunitu náboženskou.²⁷

Jako čtyři uznané národnostní menšiny v Německu bývají uváděny dánská menšina, fríské etnikum, lužickosrbský lid, němečtí Sintové a Romové. Příslušníci národnostních menšin hovoří jak německým jazykem, tak i svým jazykem rodným. Za mnoho staletí se jejich historie stala neoddělitelnou součástí německé identity. Zatímco menšiny Dánů, Frísů a Lužických Srbů žijí v pevných osadách, Romové a Sintové jsou rozptýleni po celém Německu.²⁸

„Národnostní menšiny v Německu jsou chráněny Rámcovou dohodou pro ochranu národnostních menšin a jejich jazyky jsou chráněny Evropskou chartou regionálních nebo menšinových jazyků.“²⁹

Rámcová úmluva o ochraně národnostních menšin, přijatá dne 1. února 1995, se zaměřuje na ochranu práv a svobod osob patřících k národnostním menšinám a je součástí mezinárodního režimu pro ochranu lidských práv. Úmluva klade důraz na zásady jako rovnost před zákonem, právo na zachování a rozvoj kultury, náboženství, jazyka a tradic národnostních menšin, a také na principy tolerance a mezikulturního dialogu. Dále upozorňuje na práva svobody projevu, shromažďování, sdružování a vyznání pro osoby patřící k národnostním menšinám. Úmluva rovněž vyzývá k ochraně před asimilací osob patřících k národnostním menšinám proti jejich vůli a k podpoře kulturního pluralismu. Ochrana práv národnostních menšin je hlavním prvkem stability, demokratické bezpečnosti

²⁷ *Nationale Minderheiten in Deutschland*. Bundesministerium des Innern und für Heimat, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2023-10-20]. Dostupné z: <https://www.bmi.bund.de/DE/themen/heimat-integration/gesellschaftlicher-zusammenhalt/minderheiten/minderheiten-in-deutschland/minderheiten-in-deutschland-node.html>

²⁸ *Nationale Minderheiten in der Bundesrepublik Deutschland*. RheinlandPfalz – Ministerium des Innern und für sport, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2023-10-20]. Dostupné z: <https://mdi.rlp.de/themen/buerger-und-staat/nationale-minderheiten>

²⁹ Tamtéž

a míru v Evropě. Úmluva také zavazuje státy k transnacionální spolupráci mezi místními a regionálními orgány s cílem zabezpečit účinnou ochranu národnostních menšin.³⁰

4.3 Kultura

Hlavní pozornost je v této části práce věnována pohledu na kulturu z různých perspektiv, přičemž se zaměřuje na několik definicí, které podtrhují rozmanitost a komplexnost tohoto konceptu. Mezi nimi nalezneme i pohledy významných antropologů, kteří formovali naše chápání kultury.

Kultura nabízí rozmanité interpretace. V jednom z těchto pohledů je definována jako „*nepsaná pravidla společenské hry*“ nebo, formálněji, jako „*kolektivní programování mysli, které odlišuje členy jedné skupiny nebo kategorie lidí od jiné. Tento význam koresponduje s použitím pojmu kultura v antropologii*“. Mimo to lze kulturu dále konceptualizovat jako „*trénink nebo zušlechťování mysli či civilizace*“,³¹ což přináší další vrstvu porozumění tomu, jak interakce a formování mysli jsou zakotveny v kulturním kontextu.

Definici kultury jakožto „*systém zděděných koncepcí vyjádřených v symbolických formách, prostředky, kterými lidstvo komunikuje, udržuje si a rozvíjí své znalosti a postoje k životu*“, představil antropolog Clifford Geertz.³²

Geertz pojímá kulturu jako systém myšlenek vyjádřených symboly, které jsou předávány z generace na generaci kulturním učením. Postupně si jednotlivci osvojují tradiční systém symbolů a názorů, které pak využívají k definování světa a vyjádření svých emocí.

Jednou z nejcitovanějších definic kultur v antropologii je definice Edwarda Burnetta Tylora publikovaná v jeho knize *Původní kultura*, kde Tylor definoval kulturu jako „*komplexní celek, který zahrnuje poznání, víru, umění, právo, morálku, zvyky a všechny ostatní schopnosti a obyčeje, jež si člověk osvojil jako člen společnosti*“.³³

³⁰ *Details of Treaty No. 157: Framework Convention for the Protection of National Minorities*. Council of Europe Portal, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2023-10-29]. Dostupné z: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treatynum=157>

³¹ HOFSTEDÉ, Geert & HOFSTEDÉ, Gert Jan, & MINKOV, Michael. *Cultures and organizations: Software of the mind, third edition* (3rd ed.). McGraw-Hill Professional, 2010. ISBN 978-0-07-177015-6.

³² GEERTZ, Clifford. *The Interpretation Of Cultures: Selected Essays*, 1973. Basic Books. ISBN 978-0465093557.

³³ TYLOR, Edward B. *Primitive culture vol. 1*. Dover Publications, 2016. ISBN 978-0486807508.

Tylor představuje širokou definici kultury, kde považuje kulturu za všeobecný koncept, který zahrnuje všechny projevy lidského života. Pro něj je kultura nejen souhrn uměleckých a intelektuálních projevů, ale také zahrnuje způsob života, což značí, že je přítomna ve všech aspektech lidské existence.

Následující definice dále rozvíjí Tylorovu perspektivu a zavádí nás podrobněji do rozsahu kultury. Zde je kultura chápána jako komplexní celek chování a materiálních objektů, který zahrnuje jazyk, myšlenky, víry, zvyky, instituce, rituály a další prvky, a je vytvářen člověkem jako členem společnosti. Tato definice akcentuje roli symbolizace, tj. schopnosti přiřazovat významy věcem a událostem, jako zásadní pro existenci a rozvoj kultury. Kultura formuje osobnost jedince interakcí biologických a kulturních faktorů, přičemž hodnoty a normy jednotlivých kultur mohou být obtížně srovnávány a hodnoceny, což připomíná důležitost kulturního relativismu, tedy hodnocení kulturních prvků v rámci jejich vlastního kontextu.³⁴

Kultura má tendenci ovlivňovat a být ovlivňována mnoha různými faktory a aspekty. Zde je několik teorií a závislostí, které se týkají vztahů mezi kulturou a jinými faktory:

4.3.1 Kultura a identita

Kulturní identita se odkazuje na osobní uvědomění si a spojení s určitou kulturou, což může být základním způsobem, jakým jedinec chápe sám sebe v rámci kulturního prostředí. Na rozdíl od toho je kultura komplexní soubor hodnot, tradic, norem a prvků, které jsou sdíleny větší skupinou lidí. Kulturní identita se vědomě formuje a odráží, jak se jedinec cítí spojen s určitou kulturou, zatímco kultura je často nevědomá a vytváří rámec pro chování a myšlení většího společenství. Porozumění vlastní kulturní identitě a schopnost pochopit kulturní hodnoty a identity jiných je důležité pro úspěšné interakce v multikulturním světě.³⁵

4.3.2 Kultura a globalizace

Globalizace, jako komplexní společenský fenomén, má značný vliv na kulturní procesy a trendy. Změny v globálním prostředí přinášejí jak výzvy, tak i příležitosti do oblasti kultury. Globalizace vytváří podmínky pro prolínání různých kultur a vzájemné

³⁴ *Culture*. Encyclopædia Britannica, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2023-10-25]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/culture>

³⁵ HOFSTEDE, Geert & HOFSTEDE, Gert Jan, & MINKOV, Michael. *Cultures and organizations: Software of the mind, third edition* (3rd ed.). McGraw-Hill Professional, 2010. ISBN 978-0-07-177015-6.

obohacování. Lidé z různých koutů světa mají díky globalizaci možnost komunikovat a lépe se poznávat, což může vést ke zvýšenému porozumění a kulturní výměně. To může být chápáno jako pozitivní aspekt globalizace v rámci kulturního dialogu. Avšak globalizace má také stinnou stránku. Je zde riziko, že v důsledku globalizace může dojít k postupné ztrátě kulturní identity.³⁶

Na příkladu turecké minority v Německu lze diskutovat o několika prvcích, které přispívají k prolínání a vzájemnému obohacování kultur. Prvním aspektem globalizace je náboženství. Přítomnost turecké menšiny ovlivnila dynamiku islámu v Německu. Dalším tématem je politické dění. Turecká diaspora v Německu může být politicky ovlivňována z Turecka, což může mít významné dopady na politické dění v Německu. S tím souvisí možné napětí mezi německou a tureckou částí obyvatel. Jedním z velkých témat globalizace je také přítomnost rasismu. Další téma, kterého se lze dotknout v rámci globalizace, je jídlo. U turecké menšiny v Německu je to také jeden z důležitých prostředků kulturní výměny. Prvky zahrnují i přítomnost tureckého jazyka na mnoha německých školách. Lze také polemizovat o vlivu německého jazyka na tureckou minoritu. Hudba může rovněž sloužit jako prostředek pro globální výměnu kulturních prvků v rámci procesu globalizace. Lze konstatovat, že globalizace otevírá dveře pro kulturní výměnu mnoha prvků.

4.3.3 Kultura a hudba

Kultura a hudba jsou neoddělitelně spojeny, přičemž mají hluboký vliv na sebe navzájem. Kultura představuje soubor hodnot, tradic, a způsob komunikace určité skupiny lidí, zatímco hudba je výraznou součástí této kultury. Hudba má schopnost vyjadřovat emoce, utvářet identitu, a zastávat významnou úlohu v kulturních tradicích a rituálech. Naopak, kultura ovlivňuje hudbu tím, že určuje témata, hodnoty a styl hraní. Společně hudba a kultura pomáhají lidem tvořit a sdílet společné zážitky a pocity, což podporuje sociální soudržnost a hromadění komunity.³⁷

Příklad kulturní výměny v oblasti hudby lze konkrétně ukázat na interakci turecké menšiny a německé společnosti. Tato kulturní výměna mezi tureckou minoritou a Německem je patrná zejména v rozkvétající hip hopové scéně. Směsice německého jazyka

³⁶ RAIKHAN, Sadykova. The interaction of globalization and culture in the modern world. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 2014, 122: 8–12. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.01.1294>

³⁷ *How music and culture work together: science behind music*. Music house school, 2020. [online]. Copyright © [cit. 2023-10-26]. Dostupné z: <https://www.musichouseschool.com/how-music-and-culture-work-together-science-behind-music>

s dalšími jazyky, obvykle arabským a tureckým jazykem, se stala charakteristickým znakem německé hip hopové kultury, která získala dnešní podobu díky potomkům imigrantů z Turecka. Němečtí rapeři vytvářejí písně, kde se mísí tradiční turecké a arabské vlivy s moderními hudebními styly, což ovlivňuje německou mládež po celé zemi. Tímto způsobem se různé jazyky a kultury stávají nedílnou součástí hudební scény, která formuje jazyk mládeže v zemi.³⁸

4.4 Hudba

Hudba je umění spojovat vokální nebo instrumentální zvuky za účelem dosažení krásy formy nebo vyjádření emocí, obvykle v souladu s kulturními normami rytmu, melodie a v případě většiny západní hudby i harmonie. Hudba je výrazem lidského inženýrství; je konceptuální a auditivní a tyto faktory byly přítomny ve všech hudebních stylech a obdobích v dějinách, po celém světě. Hudba se zabývá mnoha teoriemi a závislostmi. Jedna z těchto závislostí je vztah hudby k lidským smyslům a intelektu. Hudba je uměním, které provází každou lidskou společnost a může ovlivňovat emocionální stav a myšlení lidí. Tato závislost na lidských smyslech a intelektu byla dlouho uznávána v různých kulturách a byla využívána v různých rituálech, dramatech a v populární kultuře. Hudba je také spojena s různými kulturami a regiony, což se projevuje v různých hudebních stylech a tradicích. Například hudba v Indii a Číně má dlouhou historii spojenou s náboženstvím a rituály, což ovlivnilo strukturu a vývoj této hudby. Zatímco v západní hudbě jsou důležité harmonie a akordy, v hudbě Jižní Asie jsou zásadní melodie a rytmus, a improvizace má rovněž klíčový význam.³⁹

Zatímco první definice zdůrazňuje umělecký aspekt spojování zvuků k dosažení krásy a vyjádření emocí, druhá upřesňuje univerzální povahu hudby a její roli ve společenském propojení a posílení soudržnosti.

Hudba je popsána jako univerzální jev, který se vyskytuje ve všech lidských kulturách, avšak zároveň je velmi různorodý v rámci struktury, rolí a kulturních interpretací. Hudba je nejenom záležitostí samotných hudebních tvůrců a posluchačů; má také širší význam pro jednotlivce, skupiny lidí a komunity, neboť prostřednictvím společných hudebních

³⁸ *Yallah, brudi: How Arabic and Turkish took over German hip-hop*. Middle East Eye, 2022. [online]. Copyright © [cit. 2023-11-30]. Dostupné z: <https://www.middleeasteye.net/discover/germany-arabic-turkish-took-over-hip-hop-how>

³⁹ *Music*. Encyclopædia Britannica, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2023-10-26]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/art/music>

rituálů spojuje lidi a posiluje soudržnost komunity. Hudba je kulturním výkonem, který se učí a předává z generace na generaci. Její význam, struktura a výraz jsou formovány kulturními a sociálními kontexty, a hudba může sloužit k vyjádření etických a estetických hodnot různých kultur.⁴⁰

Následující definice poukazuje na kulturní specifickou hudby a upozorňuje na to, jak se její koncept mění v různých částech světa.

Hudba je kulturně specifický koncept, který se v různých kulturách liší. Některé kultury nemají ekvivalentní slovo pro „hudbu“ a nepovažují ji za samostatný prvek. Například Tivský národ ze západní Afriky a Ewe z Toga a východního Ghany nemají slovo ekvivalentní našemu chápání hudby. Ewe používá anglické slovo „music“ pro označení cizích hudebních jevů, ale jejich tradiční hudba nemá ekvivalent v jejich vlastním jazyce. Koncept hudby je kulturně proměnlivý a odlišuje se v různých částech světa. Hudba je formou komunikace, která odráží sociální a kulturní kontext a je těsně spjata s lidmi, jejich pohybem a emocemi.⁴¹

4.4.1 Etnomuzikologie

Obor etnomuzikologie se v této práci stává klíčovým, neboť umožňuje systematicky zkoumat vliv hudby na proces formování etnické identity turecké komunity v německém prostředí. Zpracování tématu „*Hudba jako klíčový prvek formování etnické identity turecké minority v Německu*“ silně koresponduje s touto disciplínou.

Pojem etnomuzikologie má etymologický původ ve třech starořeckých slovech: *ethnos* (národ), *mousikē* (hudba) a *logos* (slovo). Etnomuzikologii lze definovat jako studium hudby skupin lidí, zejména těch, kteří sdílí společný jazyk a kulturu. Za průkopníka této disciplíny bývá označován muzikolog Jaap Kunst, který spojil názvy dvou starších disciplín, muzikologie a etnologie.⁴²

Avšak Jaap Kunst není jediný, který ve své době užíval tohoto pojmu. Tento pojem byl definován několika dalšími významnými etnomuzikology, kteří přispěli k různým

⁴⁰ TREHUB, Sandra E. & BECKER, Judith & MORLEY, Iain. Cross-cultural perspectives on music and musicality. *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*, 2015, 370.1664: 20140096. Dostupné z: <https://doi.org/10.1098/rstb.2014.0096>

⁴¹ TAGG, Philip. *Towards a definition of 'Music'*. Institute of Popular Music, University of Liverpool, February-March 2002. [online]. Copyright © [cit. 2023-11-10]. Dostupné z: <https://tagg.org/teaching/musdef.pdf>

⁴² RICE, Timothy. *Ethnomusicology: A Very Short Introduction*. Oxford University Press, 2014. ISBN 978-0-19-979437-9.

aspektům této disciplíny. Tato část práce se zaměřuje na definice etnomuzikologie předložené několika významnými etnomuzikology, včetně Timothyho Rice, Johna Blackinga a Alana P. Merriama. Jejich pohledy a koncepty tvoří základní stavební kameny, na kterých stojí naše porozumění etnomuzikologie.

Profesor a etnomuzikolog Timothy Rice ve své knize předkládá několik konceptů, které definují podstatu etnomuzikologie. Hlavní myšlenky, které jsou v díle prezentovány, zahrnují následující body: Etnomuzikologie je studiem hudby a hudebního projevu v různých kulturách a společnostech po celém světě. Toto studium se zaměřuje na to, jak a proč lidé tvoří hudbu, jaká je role hudby v různých kulturních kontextech, a jak lidé vnímají a interpretují hudební zvuky. Etnomuzikologové používají terénní výzkum a etnografii k pochopení různorodosti hudebního projevu a jeho významu pro lidstvo. Tento obor zkoumá nejen tradiční hudbu a etnické skupiny, ale i moderní hudební jevy a jejich vliv na společnost. Etnomuzikologie je také o diskusi a zdůvodnění hudebních jevů a významu hudby ve světě. Je to akademický obor, který se zabývá hudební kulturou ve všech jejích aspektech a kontextech.⁴³

Alan P. Merriam upozorňuje na dvojí povahu etnomuzikologie, která spojuje hudební a etnologické aspekty. Podstatou etnomuzikologie je studium hudby v rámci kultury. Merriam tvrdí, že hudbu nelze oddělit od chování lidí, kteří ji tvoří, a že porozumění hudbě vyžaduje porozumění chování, hodnotám, postojům a věrám lidí, kteří tvoří konkrétní kulturu. Hudba a chování jsou vzájemně propojeny, a proto etnomuzikologie zkoumá oba tyto aspekty a spojuje sociální vědy s humanitními obory pro lepší pochopení hudby a kultury jako celku.⁴⁴

John Blacking popisuje etnomuzikologii jako relativně nový obor, který se zaměřuje na studium různých hudebních systémů ve světě. Upozorňuje na potřebu tohoto termínu, protože komplexní slovo etnomuzikologie pomáhá připomenout, že lidé v mnoha tzv. „primitivních“ kulturách používali sedmitónové stupnice a harmonii dávno před tím, než se dostali do kontaktu s hudbou západní Evropy. Blacking upozorňuje na to, že většina konzervatoří se věnuje pouze jednomu konkrétnímu druhu etnické hudby a tvrdí, že samotná hudba je vlastně „etnickou hudbou.“ Podle něj je důležitější než arbitrární a etnocentrické

⁴³ RICE, Timothy. *Ethnomusicology: A Very Short Introduction*. Oxford University Press, 2014. ISBN 978-0-19-979437-9.

⁴⁴ MERRIAM, Alan P. *The Anthropology of Music*. Evanston: Northwestern University Press, 1964. ISBN 0-8101-0607-8.

rozdíly mezi hudebními žánry, rozlišení, které různé kultury a sociální skupiny dělají mezi tím, co považují za hudbu a co ne. Blacking se také ptá, zda je kultura skutečným pokrokem v citlivosti a technické schopnosti člověka nebo zda jde převážně o nástroj elit a třídního vykořisťování. Touto kritikou a otázkami se snaží naznačit, že etnomuzikologie má moc změnit způsob, jakým chápeme hudbu, kulturu a lidskou hudebnost, a že by měla být více než jen podobor klasické hudební vědy zaměřený na „exotickou“ nebo „lidovou“ hudbu. Blacking také vyzdvihuje, že výzkum v oblasti etnomuzikologie by mohl přinést revoluci do světa hudby a hudebního vzdělávání a že by mohl vést k hlubšímu porozumění všem hudebním tradicím. Konečně, tvrdí, že existují univerzální strukturální principy v hudbě a že tyto principy mohou vycházet z lidských zkušeností a pozorování přírody. Tato analýza hudebních struktur může pomoci porozumět procesům, které generují hudební zážitky a mohou také přispět k lepšímu pochopení hudebnosti lidí a lidské povahy obecně.⁴⁵

4.4.2 Antropologie hudby

Jak samotný název disciplíny napovídá, antropologie hudby spojuje dva fascinující obory: hudbu a antropologii. Při pohledu na název této disciplíny se nám otevírá brána do světa, kde se setkávají rytmy a rituály s kulturními a sociálními jevy. Začneme tím, že si blíže představíme podstatu antropologie.

Antropologie je vědecká disciplína, která se zaměřuje na studium člověka a jeho různých projevů. Tím, že je označena za vědeckou, antropologové naznačují, že výzkumné metody této disciplíny musí odpovídat vědeckým standardům. Definice vědy v antropologii závisí na dohodě mezi badateli, kteří chtějí pracovat vědecky, ačkoli očekávání od vědy mohou být různá. Lze konstatovat, že nemůžeme jednoznačně definovat, co věda přesně je. Původně se obor antropologie omezoval na fyzickou stránku člověka, včetně anatomie a archeologie, ale postupem času se rozšířil na studium kulturních a sociálních aspektů.⁴⁶

Nyní se zaměříme na definici antropologie hudby, která těsně souvisí s tématem této práce. Antropologie hudby, jako studium hudebních prvků v kontextu kultury a interakcí, nám poskytuje vhled do podstatné role, kterou hraje hudba při formování etnické identity turecké menšiny v Německu.

⁴⁵ BLACKING, John. *How Musical is Man?* Seattle: University of Washington Press, 1973, ISBN 0-295-95338-1.

⁴⁶ KOKAISL, Petr. *Základy antropologie*. Praha: Provozně ekonomická fakulta ČZU, 2007. ISBN 978-80-213-1722-2.

Antropologie hudby je disciplína, která se zabývá studiem hudby v kontextu kultury a vzájemných interakcí mezi zvukem, chováním a koncepty. Alan P. Merriam je spojován s význačnou knihou *The Anthropology of Music (Antropologie hudby)* z roku 1964, kde definoval etnomuzikologii jako studium hudby v rámci kultury a vzájemných interakcí zvuku, chování a konceptů. Existují tři hlavní orientace v oblasti antropologie hudby: důraz na hudební zvuk, styly a výkony v nezápadních společnostech v rámci kulturního kontextu; analýza hudebního zvuku a stylu v dialektickém vztahu k sociálním procesům pomocí antropologických metod; důraz na sociální život a procesy studované skrze hudební styly a výkony (tzv. hudební antropologie). Antropologové, kteří se zaměřují na hudbu, tvoří menšinu v rámci celého oboru a jejich práce se mnohdy považují za součást etnomuzikologie nebo antropologie, v závislosti na disciplinární identitě badatele. Od 80. let 20. století však přístup antropologie hudby získává na popularitě a antropologické metody a teorie poskytují důležitý základ pro etnomuzikologii. Antropologové, kteří se zaměřují na hudbu, věnují pozornost různým tématům, jako je kultura kontaktu, akulturace, identita, mocenské vztahy a globalizace. Také zkoumají, jak hudba ovlivňuje formování sociálních identit a jak se promítá do politického života. V rámci studia globálních ekonomických procesů se hudba stala důležitým bodem zájmu antropologů.⁴⁷

⁴⁷ *Music, Anthropology Of*. Encyclopedia.com, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2023-11-01]. Dostupné z: <https://www.encyclopedia.com/history/dictionaries-thesauruses-pictures-and-press-releases/music-anthropology>

5 Praktická část

V praktické části výzkumu se práce zabývá samotnou realizací výzkumu a sběrem dat na základě zvolené metodologie. Jsou zkoumány získaná data a na základě jejich šetření je vyvozen určitý závěr. Praktická část je postavena na vypracovaných teoretických východiskách v teoretické části.

5.1 Společensko-historický kontext

Po uplynutí 2. světové války přijalo Německo více než 12 milionů uprchlíků a vyhnanců z území, které bylo okupováno Německem. Značná část příchozích byla tvořena německým etnickým obyvatelstvem ze střední a východní Evropy. Roku 1949 došlo k rozdělení Německa na dvě části. Hlavním cílem migračních toků bylo západní Německo, kam mířila také vlna přistěhovalců z východního Německa. Aby západní Německo urychlilo svůj hospodářský růst, začalo v polovině 50. let 20. století povzbuzovat pracovníky k migraci z jiných zemí. Jejich příchod měl pozitivní dopad na západoněmecké hospodářství, které díky tomu prosperovalo, zatímco východní Německo strádalo. To vedlo roku 1961 k rozhodnutí východoněmecké vlády k vybudování Berlínské zdi a rozdělení Německa na východní a západní blok. Účelem bylo, zabránit co nejvíce lidem k dezerci na západ. Populace západního Německa však začala po pádu komunistických režimů ve východní a střední Evropě narůstat. Vlna nových příchozích byla tvořena zejména příchozími z Maďarska a Československa. Po pádu Berlínské zdi roku 1989 proudilo do západního Německa sta tisíce východních Němců. K výraznějšímu snížení imigrace došlo až v polovině 90. let 20. století, než se zvýšilo kvůli přetrvávající ekonomické krizi ve východním Německu.^{48, 49}

5.2 Historie příchodu turecké minority do Německa

Největší kulturní menšinu v Německu tvoří turečtí přistěhovalci. Nejvíce jich přišlo do Německa s programem hostujících pracovníků tzv. „Gastarbeiterů“ začátkem 60. let 20. století. Od té doby se jim podařilo vytvořit četné komunity uvnitř mnoha obcí a měst. První užívání termínu *Gastarbeiter* je spojováno s obdobím po druhé světové válce. S koncem

⁴⁸ *Germany – Demographic trends*. Encyclopædia Britannica, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2023-03-03]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Germany/Demographic-trends>

⁴⁹ TUPÁ, Daniela & ŠKABROUDOVÁ, Sára & HASPEKLOVÁ, Natálie. *Turci v Německu*, září 2023. [online]. Copyright © [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: https://www.hks.re/wiki/ls2023:turci_v_zapadni_evrope

války začala industrializace a globalizace postihovat celý svět, zejména Spojené státy americké a Německo. Mnoho zemí spustilo program, který se týkal zvaní lidí z jiných částí světa do svých zemí, jako hostujících pracovníků. Většina pracovníků byla tvořena muži. Turecko se řadilo mezi země, které v tomto programu participovaly jakožto zem třetího světa. Hlavní myšlenkou bylo dát lidem, co pocházejí z horších podmínek práci a poskytnout jim možnost vydělat si peníze. Zároveň z jejich pracovní síly těžily i hostitelské země. Bylo to tedy oboustranně výhodné.^{50, 51}

Vztah Turků k německým zemím se formoval již v průběhu šestnáctého století. Turecko v té době tvořilo podstatnou část Osmanské říše. Už v této době, se po svém propuštění usadilo na německém území zhruba 500 vězňů. Byl to jeden z důsledků pokusu o dobytí východu, kdy byly Osmané na území dnešního Rakouska a Německa zajímáni. Pro tyto bývalé vězně a členy osmanské armády je definující to, že většina z nich následně konvertovala ke křesťanství. V průběhu první světové války stála Osmanská říše po boku Německa a na straně tzv. Centrálních mocností. To odráželo dobré vztahy panující mezi Německem a Turky.⁵² Výsledek války byl pro Osmanskou říši tragickou porážkou.

Migrační vlna započatá v roce 1961, kdy byla podepsána smlouva mezi západním Německem a Tureckem,⁵³ vedla k velkému přílivu pracovníků do Německa. Většina tureckých pracovníků byla tvořena lidmi s nízkým či žádným vzděláním, největší část z nich pocházela z venkovských oblastí nikoli z měst. Jejich práce se měla týkat typických dělnických profesí, manuálních prací a prací v továrnách. Tyto práce jim byly přiděleny hlavně proto, protože byly považovány za podřadné a málokterý Němec byl ochotný takovou pozici přijmout.^{54, 55}

⁵⁰ PAMUKÇU, Zeynep. *Regulations in Germany for Turkish "Minority"*. Academia.edu. Rukopis, 2016. Dostupné z: https://www.academia.edu/24934549/Regulations_in_Germany_for_Turkish_Minority_

⁵¹ TUPÁ, Daniela & ŠKABROUDOVÁ, Sára & HASPEKLOVÁ, Natálie. *Turci v Německu*, září 2023. [online]. Copyright © [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: https://www.hks.re/wiki/ls2023:turci_v_zapadni_evrope

⁵² KOKAISL, Petr a kol. *Pestrá Evropa: Burkiňané ve Francii, Češi v Rakousku, Češi v Rumunsku, Rusíni na Ukrajině, Italové ve Slovinsku, Poláci v Rumunsku, Tataři v Rumunsku, Krymští Tataři, Turci v Německu, Makedonci v Albánii, Alsané*. Praha: Nostalgie, 2018. ISBN 978-80-906207-7-3.

⁵³ PAMUKÇU, Zeynep. *Regulations in Germany for Turkish "Minority"*. Academia.edu. Rukopis, 2016. Dostupné z: https://www.academia.edu/24934549/Regulations_in_Germany_for_Turkish_Minority_

⁵⁴ LEGGE, Jerome S. *Jews, Turks, and Other Strangers: Roots of Prejudice in Modern Germany*. University of Wisconsin Press, 2003. ISBN 0-299-18400-5.

⁵⁵ TUPÁ, Daniela & ŠKABROUDOVÁ, Sára & HASPEKLOVÁ, Natálie. *Turci v Německu*, září 2023. [online]. Copyright © [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: https://www.hks.re/wiki/ls2023:turci_v_zapadni_evrope

Na začátku 70. let 20. století došlo k posunu k lepšímu a počet dětí cizinců v Německých školách se výrazně zlepšil. K roku 1973 dosahoval počet hostujících pracovníků v Německu 2,6 milionů lidí. Z toho byl 1 milion tvořen tureckou populací. Během 80. let 20. století byl ustanoven zákon, který dával imigrantům právo shledat se se svými rodinami v Německu. Počet Turků začal důsledkem tohoto rozhodnutí stoupat, protože docházelo k příchodu rodin tureckých pracovníků do země. Toto období se dá považovat za dobu, kdy se změnil status tureckých pracovníků ze statusu Gastarbeiterů na významnou tureckou menšinu v rámci Německa. Od té doby se většina hostujících pracovníků pocházejících z Turecka usadila v této hostující zemi i se svými rodinami a už se zpět do svých původních domovů nevraceli.^{56, 57}

Pro rok 1989 bylo význačné datum 9. listopadu,⁵⁸ kdy došlo k pádu Berlínské zdi, tedy ke zrušení rozdělení Německa na západní a východní blok. Tuto událost následovalo znovusjednocení Německa. Pád zdi vyvolal velké změny ve společnosti. Turecká menšina začala být vystavována rostoucí vlně islamofobie, populismu, rasismu a xenofobii. Od počátku roku 2000, mnoho mladých a kvalifikovaných evropských Turků uvažovalo o možnosti odchodu zpět do své vlasti. Důvodem bylo klesání ekonomických i sociálních příležitostí na západě, jakož i stále probíhající odpor vůči cizincům.⁵⁹ V roce 2006 dokonce turecká emigrace z Německa předstihla tureckou imigraci do Německa. Tento úkaz trval ještě následných 5 let.^{60, 61}

Tato sekce práce je zaměřena na rozbor odpovědí, které byly získány prostřednictvím kombinace rozhovorů s respondenty a kvalitativních dotazníků. Toto šetření zkoumá historický kontext příchodu turecké menšiny do Německa a hodnotí jejich motivace a důvody migrace.

⁵⁶ TUPÁ, Daniela & ŠKABROUDOVÁ, Sára & HASPEKLOVÁ, Natálie. *Turci v Německu*, září 2023. [online]. Copyright © [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: https://www.hks.re/wiki/ls2023:turci_v_zapadni_evrope

⁵⁷ PAMUKÇU, Zeynep. *Regulations in Germany for Turkish "Minority"*. Academia.edu. Rukopis, 2016. Dostupné z: https://www.academia.edu/24934549/Regulations_in_Germany_for_Turkish_Minority_

⁵⁸ *Germany – Demographic trends*. Encyclopædia Britannica, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2023-03-03]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Germany/Demographic-trends>

⁵⁹ KAYA, Ayhan. *Turkish Origin Migrants and Their Descendants: Hyphenated Identities in Transnational Space*. Springer International Publishing AG, 2019. ISBN 978-3-319-94994-97.

⁶⁰ SIRKECI, Ibrahim & COHEN, Jeffrey H. & YAZGAN, Pinar. Türk göç kültürü: Türkiye ile Almanya arasında göç hareketleri, sosyo-ekonomik kalkınma ve çatışma – Turkish culture of migration: Flows between Turkey and Germany, socio-economic development and conflict. *Migration Letters*, 2012, 9(4), 373-386. Dostupné z: <https://migrationletters.com/index.php/ml/article/view/123>

⁶¹ TUPÁ, Daniela & ŠKABROUDOVÁ, Sára & HASPEKLOVÁ, Natálie. *Turci v Německu*, září 2023. [online]. Copyright © [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: https://www.hks.re/wiki/ls2023:turci_v_zapadni_evrope

Respondentka Aylin migrovala do Německa v 90. letech 20. století kvůli sňatku. K vysvětlení svého rozhodnutí uvádí nutnost sňatku a zdůrazňuje, že setrvala v Německu za účelem vytvoření rodiny s již zde usazeným manželem. Motivací k uzavření manželství byla především vzájemná známost jejich rodin:

„Do Německa jsem přišla v 90. letech. A proč jsem tady? Protože jsem se musela vdát. Vdala jsem se a zůstala jsem tady, abychom byli jako rodina pohromadě. Můj manžel už v Německu byl. Jeho rodiče, jedni z prvních Turků, skuteční cizinci, přišli do Německa v 60. letech. Já jsem byla v Turecku. Vzali jsme se, měli jsme malou svatbu v Turecku a potom jsme přijeli do Berlína a měli jsme tady velkou oslavu. Vzali jsme se, protože se naše rodiny už znaly. My jsme se znali už jako děti. Tehdy bylo všechno jinak, umělá rodina.“

Projevený důraz na existující rodinné vazby naznačuje, že výběr partnera nebyl založen pouze na individuálních preferencích, ale též na vzájemném povědomí a spojení s rodinným kontextem. V kontextu tehdejší doby je zmíněno, že situace byla odlišná, což může signalizovat společenské nebo kulturní změny, které ovlivnily vnímání a formování rodinných vztahů. Zmiňovaný pojem „*umělá rodina*“ může indikovat nějakou formu inovativního přístupu k chápání a zakládání rodinných svazků.

V dalším aspektu respondentka upozorňuje, že rodiče jejího manžela patřili mezi první generaci tureckých přistěhovalců do Německa. Toto zdůraznění naznačuje historický kontext a specifickou migrační původu manžela, což může být jedním z hlavních faktorů pro pochopení rodinné historie a sociokulturního pozadí respondentky.

Respondent Emre reflektuje na jeho dlouhodobý pobyt v Německu, který započal v roce 1987, což představuje prakticky čtyřicetiletou dobu. Kritickým momentem je zmínka o přítomnosti strýce v Německu, který v zemi provozoval restauraci. Emre naznačuje, že to byl právě jeho strýc, který sehrál rozhodující roli v jeho migraci do Německa:

„V Německu jsem od roku 1987, takže téměř 40 let. V té době tady byl můj strýc. Můj strýc měl restauraci na frankfurtském letišti, velkou restauraci, a on mě přivedl sem, do Německa.“

Respondent Burak vyslovil svůj osobní životní příběh a uvedl, že se narodil a žije v Německu po celou dobu svého života. Refletoval historický kontext migrace svých předků do Německa, která byla motivována potřebou pracovní síly z německé strany

a touhou po lepším životě ze strany jeho rodiny. Dále vyjádřil své osobní ambice a cíle, které mu dávají víru v to, že může přispět k pozitivní změně proměně společnosti:

„Celý svůj život jsem zde žil. Narodil jsem se zde, protože moji prarodiče a s nimi i moji rodiče přišli do této země, protože Německo potřebovalo pracovní sílu a moji prarodiče chtěli mít lepší život. Mým cílem je dosáhnout svých cílů a možná změnit svět k lepšímu.“

V souvislosti s diskusí o respondentech výše bylo podrobněji pojednáno o několika konkrétních osobách. Aylin a Emre byli uvedeni jako příklady s rozdílnými motivacemi a okolnostmi, které vedly k jejich migraci do Německa. Aylin migrovala do země v 90. letech 20. století kvůli sňatku, zatímco Emre se do Německa přestěhoval v roce 1987 za podpory svého strýce, majitele restaurace na frankfurtském letišti. Tito respondenti poskytli důležité příklady, jak různé faktory mohou ovlivnit rozhodnutí o migraci a adaptaci v novém prostředí.

V kontrastu s výše uvedenými respondenty, Burak, přestože má turecký původ, se narodil v Německu, neboť jeho rodina již před jeho narozením migrovala do této země. Nelze tedy v jeho případě konstatovat osobní motivaci k migraci do země. Tento fakt z něho dělá velmi zajímavého a významného respondenta, protože přináší další perspektivu na tureckou migraci do Německa.

V rámci skupiny dalších respondentů, jejichž podrobná šetření není provedeno výše, lze identifikovat rozmanité záměry a okolnosti, jež je přivedly do Německa. Zatímco Barış se do této země dostal sám ve svých 16 letech, Koray do Německa dorazil za pomoci svých rodičů:

„Protože jsem byl dítě, když mě moji rodiče přivedli. Je to jako má vlastní země.“

Respondent Koray odráží svůj hluboký pocit sounáležitosti s Německem, které vnímá jako svůj domov, neboť sem byl přiveden v mládí. Tímto způsobem Koray uchovává silné osobní pouto k Německu a vnímá ho jako svou vlastní zemi, což odráží významný aspekt jeho identitní konstrukce a integrace do nového sociokulturního prostředí.

Ostatní respondenti, konkrétně Serkan, Aslan, Murat, Ozan, Kerem a Ali, se rozhodli migrovat do Německa s primárním cílem absolvovat vysokoškolské studium na prestižních univerzitách této země. Mezi těmito jedinci je nejdelší dobu v Německu trvale usazen respondent Serkan, který zde již pobývá přibližně sedm let.

Všechny tyto příběhy nám poskytují zajímavé pohledy na život turecké minority v Německu a na historii jejich příchodu do této země. Odlišné motivace, okolnosti a zkušenosti respondentů, jako jsou Aylin, Emre, Burak a další, ukazují na bohatství a rozmanitost turecké komunity v Německu. Tato rozmanitost je důležitá pro porozumění motivací migrace turecké menšiny do Německa.

V rámci této studie byla zkoumána i skupina studentů tureckého původu, kteří žijí v Německu. Jejich zahrnutí do výzkumu naznačuje, že sdílejí podobné důvody a motivace, které je vedly k příchodu do Německa.

5.3 Adaptační a integrace: Přizpůsobení turecké menšiny kulturnímu prostředí většinové společnosti

Následující část práce se zabývá procesem integrace tureckých přistěhovalců různých generací do německé společnosti a porovnává zkušenosti první, druhé a třetí generace tureckých migrantů. Posuzuje široké spektrum aspektů, z nichž hlavními jsou sociální, ekonomická a vzdělávací integrace. Mimo jiné si tato sekce práce klade za cíl podkrýt i jazykovou integraci.

Turečtí imigranti, největší etnická skupina přistěhovalců v Německu, čelí dlouhodobým kontroverzím ohledně svého postavení. Je pro ně význačné, že jsou nejméně asimilovanou skupinou imigrantů v Německu. To zahrnuje manželství mezi různými etnickými skupinami, zaměstnání, vzdělání a mezeitnické přátelství. Jejich odmítání asimilace vyvolává rozsáhlé sociopolitické diskuse. Zároveň se turečtí přistěhovalci často cítí diskriminováni, a existují důkazy o skutečné diskriminaci na trhu práce.^{62, 63}

První generace Turků v Německu, označovaná jako *Birinci Kuşak*, přišla do země za účelem vydělávání peněz na dobu určitou. Přijímání byli prostřednictvím kontaktní kanceláře v Istanbulu, kde po příjezdu do Německa podstupovali přísnou lékařskou prohlídku. V začátcích německý stát předpokládal, že migranti odejdou po určité době, a proto nebyly přijímány žádné právní opatření. První generace tureckých přistěhovalců neuměla německy a měla o německé společnosti omezené znalosti. Členové této generace

⁶² WITTE, Nils. Responses to stigmatisation and boundary making: destigmatisation strategies of Turks in Germany. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 2018, 44.9: 1425-1443. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/1369183X.2017.1398077>

⁶³ DEMIRAĞ, Hülya, & KAKIŞIM, Can. Almanya'daki Türklerin Göç ve Entegrasyon Süreci: Birinci ve Üçüncü Kuşak Karşılaştırması. *Journal of Social Policy Conferences*, Istanbul University, 2018. 0(75), 123-152. Dostupné z: <https://doi.org/10.26650/jspc.2018.75.0011>

pracovali většinou v nízkokvalifikačních fyzicky náročných profesích. Integrace byla komplikovaná, a to především kvůli jazykovým a kulturním bariérám. V průběhu času se začaly projevovat kulturní a sociální rozdíly mezi první generací Turků a německým prostředím. Na první generaci tureckých dělníků v Německu bylo nahlíženo se zvědavostí, vzhledem k jejich odlišnostem, zejména v oblastech víry, náboženství, jazyka, tradic a vzdělání. Problém xenofobie přichází zejména v 80. letech 20. století. Tento odpor je cílen zejména na členy tureckých přistěhovalců druhé a třetí generace. První generace Turků pracovala výhradně v odvětvích, které vyžadovala ekonomická struktura Německa, a tudíž nemohla konkurovat většinovému obyvatelstvu. Turci první generace, kteří zastávali tato zaměstnání, nebyli považováni za hrozbu pro německé dělníky. Proto nelze říct, že by byly problémy s rasismem první generace tak výrazné jako u dalších generací.⁶⁴

Druhá generace, tj. děti prvních migrantů, je známá jako *İkinci Kuşak*. Jejich integrace do německé společnosti probíhala mezi lety 1974-1984. V osmdesátých letech přijala německá vláda opatření s cílem podpořit návrat tureckých přistěhovalců zpět do Turecka. Nicméně tato politika neměla očekávaný účinek, a většina Turků se rozhodla zůstat v Německu. Ti, kteří se vrátili, patřili převážně do první generace. Většina jejich potomků však zůstala v Německu. Přibližně ve stejné době, když byla přijatá opatření za podpoření návratu Turků do jejich země původu, se začaly objevovat projevy německého odporu vůči cizincům a turečtí přistěhovalci se stali terčem rasistických útoků. Velkou část Turků druhé generace netvořili pouze potomci Turků první generace, ale i turečtí přistěhovalci, kteří do Německa přišli v rámci sjednocení rodin. Zatímco první generace neměla téměř žádnou znalost němčiny a těsně si držela tureckou identitu a kulturní hodnoty, druhá generace mluvila německy lépe a většina z nich navštěvovala německé školy. Ačkoli německá vláda usilovala o návrat Turků zpět do jejich země, druhá generace o to projevovala malý zájem a upřednostňovala setrvání v Německu. Druhá generace Turků v Německu, přestože čelila určitým překážkám, ukázala aktivní snahu o integraci. I když někteří dosáhli úspěchu, objevovaly se i problémy, jako změny v rodinné struktuře a vyšší nezaměstnanost. Rozlišování mezi těmi, kteří se narodili v Německu, a těmi, kteří byli do Německa přivedeni v dětství, je stěžejní, protože obě skupiny čelily různým náročným situacím a dosáhly

⁶⁴ DEMIRAĞ, Hülya, & KAKIŞIM, Can. Almanya'daki Türklerin Göç ve Entegrasyon Süreci: Birinci ve Üçüncü Kuşak Karşılaştırması. *Journal of Social Policy Conferences*, Istanbul University, 2018. 0(75), 123-152. Dostupné z: <https://doi.org/10.26650/jspc.2018.75.0011>

odlišné úrovně adaptace. Některé děti druhé generace měly problémy s přizpůsobením se německému vzdělávacímu systému, často kvůli jazykovým obtížím.⁶⁵

Třetí generace, tedy děti druhé generace, se stala důležitým cílem pro německý stát, který je viděl jako potenciální budoucí občany. Proces integrace se v této generaci ještě více posunul směrem k asimilaci. Třetí generace, označovaná jako *Üçüncü Kuşak*, se narodila a vyrůstala v Německu, navštěvovala německé školy a ovládala německý jazyk lépe než turecký. Na rozdíl od první generace, třetí generace se od turecké identity a kulturních hodnot vzdálila. Třetí generace se obvykle identifikuje s německou kulturou a postupně se začíná odklánět od turecké identity. Tato dynamika může vyvolávat kulturní konflikty mezi generacemi. Integrační proces závisí na faktorech jako jsou jazyk, vzdělání, kulturní identita a sociální vztahy. Mladí turečtí imigranti v Německu žijí život pod vlivem obou kultur a často žijí s dvojí identitou.⁶⁶

Následující část výzkumu se zaměřuje na studium procesů adaptace a integrace turecké menšiny v rámci německé společnosti, s důrazem na mechanismy přizpůsobování se kulturním normám většinové společnosti a vývoj vlastní identity. Hlavním cílem této průzkumu je porozumění procesům, skrze které jednotlivci z turecké menšiny interagují s německou kulturou a společností, a identifikace faktorů, které ovlivňují formování jejich individuální identity v novém prostředí.

Respondent Burak sdílí své zkušenosti s rasismem. Začíná zdůrazněním nejproblematictějšího aspektu, tj. rasistických projevů, které jsou na něj zaměřeny výhradně kvůli jeho tureckému původu. Nadále akcentuje pozitivní aspekty, zejména kvalitu života a významný podíl jedinců s vysokým intelektem a vzděláním, kteří neprojevují předsudky na základě vzhledu či původu jednotlivců. V dalším průběhu výpovědi respondent vyjadřuje svůj subjektivní pohled na rasisty. Charakterizuje je jako jedince, kteří projevují nedostatek inteligence a schopnosti reflexe:

„Nejhorší byla rasistická slova, která mě kritizovala pouze proto, že jsem Turek. Pozitivní je kvalita života a vysoký podíl poměrně chytrých a vzdělaných lidí, kteří lidi

⁶⁵ DEMIRAĞ, Hülya, & KAKIŞIM, Can. Almanya'daki Türklerin Göç ve Entegrasyon Süreci: Birinci ve Üçüncü Kuşak Karşılaştırması. *Journal of Social Policy Conferences*, Istanbul University, 2018. 0(75), 123-152. Dostupné z: <https://doi.org/10.26650/jspc.2018.75.0011>

⁶⁶ Tamtéž

neodsuzují tolik jen kvůli jejich vzhledu nebo původu. Podle mého názoru jsou rasisté převážně lidé, kteří nejsou tak inteligentní, a to se také odráží v jejich chování. “

Burak dále reflektuje svůj kosmopolitní přístup a zkušenosti. Konstatuje rozsáhlé cestování a setkávání s lidmi různých kultur, což ho dovedlo k uvědomění podobnosti mezi jednotlivci. V souvislosti se svou identitou se definuje jako německý Turek, čímž naznačuje spojení německé a turecké kulturní identity. Tuto identitu kromě jiného ilustruje i svou vzdělaností:

„Řekl bych, že jsem docela kosmopolitní. Hodně jsem cestoval. Setkal jsem se s lidmi z mnoha různých kultur, abych si uvědomil, že jsme si docela podobní. V této fázi svého života se cítím jako německý Turek. Ale docela vzdělaný. “

Respondent Serkan, který již sedm let pobývá v Německu, reflektoval svůj postoj k otázce identity a integrace do většinové společnosti. V jeho vyjádření se objevuje tendence k postupné asimilaci do německého kulturního a společenského kontextu, přičemž projevuje ochotu přijmout německé občanství jako symbol své identity. Tento přístup naznačuje, že v případě získání německého občanství by Serkan svůj turecký původ zmínil pouze v případě konkrétních otázek či situací, což svědčí o jeho tendenci integrovat se do většinové společnosti a současně si uchovat svazek s tureckým původem.

„Jsem Turek, až získám občanství, budu Němec, pokud se stále musím vzdát tureckého občanství. V takovém případě bych zmínil svůj turecký původ pouze tehdy, pokud bych byl na to specificky dotázán. “

Postoj respondenta Serkana ilustruje složitost procesu adaptace a integrace turecké menšiny do německé společnosti a zároveň ukazuje na flexibilitu v identifikačních procesech jednotlivců v kontextu vícekulturního prostředí.

Respondent Aslan prezentuje následující charakteristiku své identity a původu:

„Jsem pravý turecký občan střední třídy, pocházející z rodiny s kořeny ve střední a západní Anatolii. Vyrůstal jsem s více než dvěma generacemi v rodině. Sám nejsem náboženský, ale moje rodina má celkem průměrnou náboženskou orientaci. Maminka i táta jsou první absolventi univerzity ve svých rodinách. “

Výše uvedená citace toho, co bylo sděleno respondentem Aslanem, poskytuje informace o respondentově sociokulturním pozadí a identitě. Jasně uvádí svůj turecký původ, a s tím i svou příslušnost ke střední třídě. Jeho rodina má původ ve střední a západní

Anatolii, což může odrážet jeho kulturní identitu. Dále uvádí, že vyrůstal v prostředí s více než dvěma generacemi členů rodiny. Je také zmíněno, že sám sebe nevnímá jako nábožensky orientovaného, ale poznamenává, že jeho rodina má průměrnou náboženskou orientaci. Tyto informace poskytují ucelený obraz respondentovy identity a kulturního kontextu, což je klíčové pro porozumění jeho perspektiv a zkušeností v oblasti adaptace a integrace do většinové společnosti.

Dále Aslan nabízí náhled na jeho přístup k turecké kultuře a identitě. Ukazuje svou schopnost vnímat kulturu z různých perspektiv a reagovat na změny v zemi s rozvážností. Jeho zdrženlivost při srovnávání turecké identity s evropskými identitami může poukazovat na snahu o objektivní a neutrální zhodnocení různých kultur.

„Mám tendenci vidět tureckou kulturu nejen z pohledu své vlastní generace. Obvykle nereaguji impulsivně na negativní změny v zemi a nehodnotím tureckou identitu ve srovnání s evropskými identitami.“

Pokračující ve vyjádření své zkušenosti s integrací do německé společnosti, respondent Aslan uvádí, že jeho proces integrace nebyl okamžitý, ale postupný, a byl spojen s určitými pochybnostmi. Tyto pochybnosti byly podníceny jednak pandemií a jednak volbou náročného oboru studia na univerzitě. Aslan dále upozorňuje na významnou úlohu, kterou sehrál přechod na anglický jazyk v jeho adaptaci, což ilustruje důležitost jazykových dovedností v procesu integrace. Jeho postupné zlepšování německého jazyka pak naznačuje aktivní úsilí o zapojení se do nového sociálního prostředí.

„Trvalo mi chvíli, než jsem se cítil společensky integrovaný a měl méně sebepochybnosti, pandemie a volba náročného oboru na univerzitě mi v tom nepomohly. Přechod na angličtinu jako preferovaný jazyk mi hodně pomohl, a postupně jsem zlepšoval svou němčinu, zatímco jsem pracoval a seznamoval se s více přáteli.“

Respondent Ozan reflektuje na svou tureckou identitu a integraci do německé společnosti. Konstatuje, že i přes své kořeny a patriotické prostředí, ve kterém vyrůstal v Turecku, není jeho identifikace s německo-tureckým původem zcela jasná. Vyzdvihuje důležité prvky, které ho spojují s tureckou kulturou, ačkoliv zároveň zvažuje svou budoucí identitu, která může být ovlivněna životem v Německu:

„Narodil jsem se a vyrostl v patriotické rodině v Turecku. Existuje mnoho důležitých prvků, které mě spojují s mou tureckou identitou. Rád bych zůstal v Německu a přispíval této zemi v budoucnosti, ale nevím, zda bych se v budoucnu definoval jako německý Turek.“

Ozan v kontextu diskuse o jeho adaptaci a integraci do německého prostředí zmiňuje své osobní zkušenosti s životem v Německu. Srovnává tuto zkušenost s životem v Istanbulu a uvádí, že nalézá v Německu prostředí, které považuje za méně chaotické a příznivější pro kvalitu života, především díky nižší hustotě populace a menším městům. Toto prostředí mu umožnilo prožít osobní transformace, které zahrnovaly zvládnutí života bez rodiny a samostatné zvládnutí běžných každodenních úkolů. Tyto zkušenosti Ozanovi otevřely nové perspektivy a formovaly ho jako jednotlivce s novými hodnotami a prioritami:

„Život v Německu je jednodušší než život v Istanbulu, protože populace je řidší a města jsou mnohem menší. Není tu chaos. Život daleko od rodiny a starání se o sebe ve všech oblastech, od zdraví po byrokracii, mě hodně posílil jako osobu. Změnil to můj pohled na život. Každá zkušenost, kterou jsem zde zažil, od pronájmu domu po založení členství ve fitness klubu, otevření bankovního účtu nebo mít německou přítelkyni, mě udělala novou osobou.“

Ali, zkoumaný respondent, podotýká význam své identity v kontextu tureckého původu, tureckého jazyka a regionálních kořenů v Anatolii a Středomoří. Jeho identifikace s těmito kulturními prvky je posílena znalostí jeho genetického dědictví a historie:

„Identifikuji se jako turecky mluvící rodilý s anatólsko-středomořskými kořeny a s tureckou příměsí. Přispívá k tomu znalost mého genetického dědictví a objektivní historie.“

V závěru tohoto rozboru je patrné, že každý respondent přináší do diskuse o identitě a integraci do německé společnosti svou vlastní jedinečnou perspektivu. Je zřejmé, že proces adaptace a vnímání vlastní identity v cizím prostředí je složitý a ovlivněný různými faktory, včetně kulturních kořenů, osobních zkušeností a vnímání okolního prostředí. Tato rozmanitost perspektiv poukazuje na bohatství a komplexnost mezikulturního dialogu a naznačuje, že každý jedinec prochází svým vlastním jedinečným procesem adaptace a integrace do nové společnosti.

Integrace menšin do společnosti vždy vyžaduje aktivní úsilí ze všech stran, jak ze strany menšiny, tak většinové společnosti. Německá zkušenost s tureckou menšinou

ukazuje, že tyto procesy mohou být komplikované. Důležité je brát v úvahu, že každý jedinec je unikátní a proces integrace není jednotný pro všechny. Je také důležité vytvářet prostředí, které podporuje porozumění, dialog a respekt mezi různými kulturami. Integrace není asimilace; je to vzájemné obohacování prostřednictvím uznání a respektování rozmanitosti.⁶⁷

5.4 Turecká minorita v německé společnosti

Život turecké menšiny v Německu je postaven na komplexním procesu adaptace a interakce, který se odehrává v prostředí různorodých sociálních, ekonomických a kulturních vlivů. Tato kapitola a následné zpracování odpovědí respondentů se zaměřuje na zkoumání této dynamiky a identifikaci výzev, kterým jednotlivci této komunity čelí při jejich integraci do německé společnosti.

Integrace turecké menšiny v Německu může být chápána jako nezdařená, přičemž se projevuje souběžným rozvojem odlišných komunit.^{68, 69} Je zřejmé, že proces integrace turecké menšiny v Německu je komplexní a plný výzev. Od původních gastarbeiterů se turecká komunita stala trvalou součástí německé společnosti, ale integrace se potýká s různými problémy, včetně sociálních, ekonomických a kulturních výzev. Diskuse o roli islámu a otázky identity jsou nedílnými aspekty této problematiky.⁷⁰

Sociální postavení Turků v Německu vykazuje rozmanitost, která reflektuje jak pozitivní, tak negativní aspekty integrace. Berlín, s největší tureckou komunitou, představuje místo, kde někteří přistěhovalci dosáhli společenského a ekonomického úspěchu. Tato skupina je ochotná investovat do svých čtvrtí, což vytváří odlišné prostředí ve srovnání s problematickými oblastmi v jiných evropských městech. Rostoucí podnikání zahrnuje širokou škálu od malých rodinných podniků po velké holdingové společnosti, což svědčí o podnikatelském duchu turecké komunity. Politická angažovanost, tvorba knih a filmů ukazuje, že někteří přistěhovalci aktivně přispívají do kulturního a politického života v Německu. Přítomnost smíšených manželství rovněž stoupá, což naznačuje určitou úroveň

⁶⁷ *Gastarbeitři, přistěhovalci, muslimové*. Centrum pro studium demokracie a kultury. [online]. Copyright © 2016 [cit. 2023-11-18]. Dostupné z: <https://www.cdk.cz/gastarbeitri-pristehovalci-muslimove>

⁶⁸ TUPÁ, Daniela & ŠKABROUDOVÁ, Sára & HASPEKLOVÁ, Natálie. *Turci v Německu*, září 2023. [online]. Copyright © [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: https://www.hks.re/wiki/ls2023:turci_v_zapadni_evrope

⁶⁹ *Gastarbeitři, přistěhovalci, muslimové*. Centrum pro studium demokracie a kultury. [online]. Copyright © 2016 [cit. 2023-11-18]. Dostupné z: <https://www.cdk.cz/gastarbeitri-pristehovalci-muslimove>

⁷⁰ Tamtéž

kulturního prolínání. Nicméně, přes úspěchy existují obtížné situace, kterým turecká komunita čelí.⁷¹

Odcizení mezi Turky a Němci je patrně nejvýraznější v celé Evropě, což lze přičítat absenci společného jazyka a stále přetrvávajícím obavám a předsudkům vůči muslimským obyvatelům. Islám se stal synonymem pro teror a mnoho lidí spojuje náboženství s fanatismem a radikalismem.^{72, 73}

Vyšší míra nezaměstnanosti mezi mladými Turky, spolu s problémy ve vzdělávání, ukazuje na existující sociální nerovnosti a obtížný proces integrace. Odpůrci multikulturalismu kritizují snahy o výuku němčiny ve školách, což zdůrazňuje komplexnost otázky kulturní identity.⁷⁴

„Turci mají nejvyšší kvótu nedokončené školní docházky, nejnižší počet maturantů, nejvíc lidí bez profesního vzdělání, nejnižší kvótu zaměstnanosti.“⁷⁵

Jasným klíčem k úspěšné integraci se jeví vzdělání. Avšak, dokud nebude zvládnut vliv konzervativních skupin a zajištěna politická vůle k odstranění kulturních bariér, dosažení plné integrace zůstává náročným úkolem.⁷⁶

Turecká menšina v německé společnosti se v průběhu historie setkala s různými obtížemi a vnímáním. Na začátku, zejména v první generaci, po příchodu tureckých hostujících pracovníků, se očekávalo, že v Německu budou pracovat jen dočasně. Postupem času se však mnozí v Německu usadili, což vedlo k problémům týkající se integrace a percepce turecké komunity. Německá společnost často stereotypně vnímá tureckou menšinu, přičemž existují negativní předsudky ohledně jejich schopnosti integrovat se, ovládat německý jazyk a přizpůsobit se.⁷⁷

⁷¹ LAQUEUR, Walter. *The last days of Europe: epitaph for an old continent*. New York: Thomas Dunne Books, St. Martin's Griffin, 2009. ISBN: 978-0-312-36870-8.

⁷² *Gastarbeitři, přistěhovalci, muslimové*. Centrum pro studium demokracie a kultury. [online]. Copyright © 2016 [cit. 2023-11-18]. Dostupné z: <https://www.cdk.cz/gastarbeitri-pristehovalci-muslimove>

⁷³ TUPÁ, Daniela & ŠKABROUDOVÁ, Sára & HASPEKLOVÁ, Natálie. *Turci v Německu, září 2023*. [online]. Copyright © [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: https://www.hks.re/wiki/ls2023:turci_v_zapadni_evrope

⁷⁴ LAQUEUR, Walter. *The last days of Europe: epitaph for an old continent*. New York: Thomas Dunne Books, St. Martin's Griffin, 2009. ISBN: 978-0-312-36870-8.

⁷⁵ SARRAZIN, Thilo. *Německo páchá sebevraždu*, Praha: Academia, 2011. ISBN 978-80-200-2018-5.

⁷⁶ LAQUEUR, Walter. *The last days of Europe: epitaph for an old continent*. New York: Thomas Dunne Books, St. Martin's Griffin, 2009. ISBN: 978-0-312-36870-8.

⁷⁷ *Türkische Minderheit in Deutschland*. Bundeszentrale für politische Bildung, 2006. [online]. Copyright © [cit. 2023-11-17]. Dostupné z: <https://www.bpb.de/shop/zeitschriften/izpb/vorurteile-271/9698/tuerkische-minderheit-in-deutschland/>

Turecká komunita v Německu, od doby ratifikace dohody o náboru pracovníků v roce 1961, čelí politickým výzvám. I přes dlouhou existenci v německé společnosti zůstávají Turci většinou odtrženi od německé politiky, částečně kvůli původní předpokládané návratové povaze tureckých pracovníků. Historie imigrace formuje politické chování této komunity, zejména v oblasti občanství. Po roce 2000 došlo k částečné změně politického prostředí, kdy se některé německé politické strany otevřely účasti tureckých Němců.⁷⁸

Turecká minorita čelí komplikacím ohledně integrace, což je často vnímáno jako náročnější kvůli vysokému počtu a kulturním rozdílům. Turecké komunitní organizace jsou různorodé s různými cíli, od udržování identity až po integraci. Vzhledem k omezeným politickým příležitostem hledají turečtí Němci alternativní způsoby účasti, například prostřednictvím občanské společnosti, což bylo mimo jiné podníceno omezeným přístupem k německému občanství.⁷⁹

Následující část studie si klade za cíl zhodnotit život turecké menšiny v Německu. Průzkum se soustředí na rozbor a reflexi zkušeností několika respondentů této komunity, přičemž jsou zkoumány jejich postoje, integrace do společnosti, zkušenosti s diskriminací a názory na životní podmínky v Německu. Cílem tohoto rozboru je poskytnout vhled do života a problémů, se kterými se tato menšina setkává.

Respondentka Aylin výrazně reflektuje své jazykové dovednosti v německém jazyce. Začíná konstatováním, že německý jazyk stále neovládá dobře. Následně rozvádí své schopnosti v oblasti jazykové kompetence. Konkrétně uvádí, že je schopna psát a číst v němčině, a že je schopná zvládnout různé činnosti samostatně. Nicméně uvádí, že přestože může provádět tyto aktivity nezávisle, vždy to dělá na nízké úrovni. Tímto vyjadřuje svou nejistotu ohledně svých jazykových schopností a zdůrazňuje, že se stále necítí pohodlně ve svém německém jazykovém vyjádření.

„Německy mluvím pořád špatně. Můžu psát, číst, mohu si všechno udělat sama, ale vždy špatně.“

⁷⁸ ÖNER, Selcen. Turkish community in Germany and the role of turkish community organizations. *European Scientific Journal*, 2014 edition vol.10, No.29. Dostupné z: <https://core.ac.uk/download/pdf/236405445.pdf>

⁷⁹ ÖNER, Selcen. The role of Turkish community organisations in Berlin: Their role in Turkey-Germany and Turkey-European Union relations. In: *Politics and Law in Turkish Migration*. Transnational Press London, 2015. p. 155-169. Dostupné z: https://www.academia.edu/14358831/Chapter_11_The_role_of_Turkish_community_organisations_in_Berlin_Their_role_in_Turkey_Germany_and_Turkey_European_Union_relations

Respondent Burak, narozen v Německu, představuje zástupce třetí generace tureckých přistěhovalců v Německu. Vyzdvihuje pozitivní postoj k Německu, které mu poskytlo významné příležitosti, zejména v oblasti vzdělání a vysokoškolského studia. Uvádí, že jakožto Německý Turek nachází výraznější společenskou soudržnost s jinými cizinci než s příslušníky německého etnika. Nicméně pozoruje, že navzdory této preferenci má široké spektrum přátel z různých národností a socioekonomických prostředí:

„Mám rád Německo. Poskytlo mi velkou příležitost, jako je bezplatné vzdělání a vysokoškolské studium. Chci se stát nejlepší verzí sebe sama. Jsem disciplinovaný a vždy přesný, což bych označil za docela německé vlastnosti. Ale někdy, jako Německý Turek, je mnohem snazší navázat spojení s jinými cizinci než s Němci. Ale myslím tím, že mám přátele z různých národů a různých socioekonomických prostředí.“

Aslan, člen turecké menšiny žijící v Německu, reflektoval nad svým životem v kontextu svého vzdělání na německé střední škole a intenzivního zapojení do německé kultury ještě před svým příchodem do země. Jeho prohlášení naznačuje zakořeněnou víru v evropskou koncepci civilizace a významné ocenění přírodních věd a humanitních oborů. Je pravděpodobné, že tato perspektiva formovala jeho méně euroskeptický postoj ve srovnání s „průměrným“ Turkem.

„Studoval jsem na německé střední škole a měl jsem intenzivní kontakt s německou kulturou ještě předtím, než jsem sem přišel. Věřím v evropskou definici civilizace a velmi si cením pozitivních věd a humanitních oborů, a proto se můžu jevit méně euroskeptický než průměrný Turek.“

Ozan, člen turecké menšiny v Německu, sdílel své pracovní zkušenosti z prostředí koncertních staveb, kde se setkal s určitou formou rasismu. Tyto zkušenosti, i když nebyly dle názoru respondenta výraznějšího charakteru či příliš ohrožující, ukázaly na jeho pocit nedocení jako pracovníka s tureckými kořeny.

„Dvakrát jsem pracoval na stavbách koncertů, abych si vydělal nějaké peníze a získal životní zkušenosti. V obou případech jsem s částečným rasismem, i když to nebylo příliš vážné nebo nebezpečné. Viděl jsem, jak bezcenný jsem jako turecký (nebo zahraniční) pracovník.“

Zvláště ho ovlivnilo prohlášení německého šéfkuchaře, který implicitně diskriminoval nejen jeho, ale i další tři turecké pracovníky, odepřením práva na přestávku a následným předpokladem jejich neochoty pracovat, pokud by jim byla poskytnuta jakákoli volnost:

„Slyšel jsem německého kuchaře, jak mi do obličeje a dalším 3 tureckým pracovníkům, kteří se mnou pracovali, řekl: ‚Znám Turky velmi dobře, když vám dám trochu více volnosti, nebudete pracovat, ale jen se vyhýbat práci, nemáte právo na přestávku‘.“

Další respondent, Ali, zhodnotil svůj život v Německu a zdůraznil jak pozitivní, tak především negativní aspekty, které doprovázely jeho život v Německu. Z kariérního hlediska popsal svůj život v Německu pozitivně, avšak ve většině ostatních ohledů byl kritický. Upozornil na nepříznivé klimatické podmínky a sociální nekomfort spojený s negativní atmosférou a předsudky. Tyto faktory ho vedly k rozhodnutí opustit Německo:

„Z hlediska kariéry bych popsal svůj život v Německu velmi pozitivně. Všechno ostatní bylo ale hrozné. Počasí je většinou otravné, vždy je tma, kdykoli vidím nějaké sluneční světlo, stojím přímo pod ním, abych ho stihl co nejvíce zachytit. To je opravdu depresivní. Ani sociálně se necítím dobře. Lidé jsou obecně mrzutí, kromě toho se často setkávám s mnoha dlouhými pohledy místních obyvatel na veřejnosti. Také na mě staří lidé naprosto bezdůvodně křičeli. Jsem docela slušný chlap. Nejsem ten typ člověka, který snadno používá rasovou kartu, ale v tomto případě, no tak... Kvůli mnoha podobným faktorům letos natrvalo odejdu.“

Z interpretace života turecké minority v Německu vyplývá, že respondenti vyjadřovali různorodé pohledy a zkušenosti. Někteří, jako Burak a Aslan, vyjádřili pozitivní postoj k životu v Německu, zatímco další, jako Ozan a Ali, zdůraznili negativní aspekty, jako je rasismus a sociální nepohodlí, které jim bránily v plné integraci do německé společnosti. Respondentka Aylin zase ilustrovala svou zkušenost prostřednictvím projevu nejistoty ohledně svých jazykových dovedností v německém jazyce.

5.5 Kulturní výměna a identita turecké minority v Německu

Kulturní výměna představuje bohaté spektrum, kde lze nalézt jak pozitivní, tak negativní aspekty. Tyto aspekty mají mnohostranný dopad na společnost a vyžadují citlivý přístup k zachování rovnováhy mezi obohacením a respektováním kulturních identit. Společně s pozitivními a negativními aspekty kulturní výměny si představíme dvě různé

perspektivy. Těmi jsou synkretický a holistický pohled na kulturu. Začneme tím, že si vymežíme tyto dva pohledy.

Synkretický pohled na kulturu akcentuje dynamický a proměnlivý charakter kultury, který vzniká ze střetávání a prolínání různých kulturních prvků. Kultura se nerozvíjí podle etnických absolutních linií, ale v komplexních a dynamických vzorcích synkretismu. Kulturní identita je považována za záležitost stávání se stejně jako bytí. Tato perspektiva odmítá myšlenku etnických skupin jako předem daných sociálních jednotek a považuje kultury migrantů za výsledek mísení nových nástrojů a dovedností, které získaly během migrační zkušenosti, se svým předchozím životem a kulturním repertoárem.⁸⁰

Z popisu synkretického přístupu ke kultuře vyplývá, že synkretický pohled na kulturu může být spojen s pozitivními aspekty kulturní výměny, protože akcentuje neustálou interakci a kombinaci kulturních prvků, což může přinášet inovace a obohacování kulturního prostředí.

Na opačném pólu spektra existuje holistický přístup ke kultuře. Holistický pohled na kulturu může souviset s negativními dopady kulturní výměny, protože upozorňuje na jednotnost kultury a vnímá jakoukoli odchylku jako krizi.

Holistický pohled na kulturu je charakterizován jako přesvědčení, že sdílené významy a hodnoty jsou hlavními složkami každé jedinečné kultury. Tento přístup chápe kulturu jako silně integrovaný a chápavý statický celek. V rámci holistického paradigmatu se kultura jeví jako jednotná, homogenní a kognitivní. Porušení této jednoty je považováno za krizi, selhání nebo degeneraci. Holistický přístup tvrdí, že kultura vzniká podél diskrétních etnických linií, a každá odchylka od této normy je diagnostikována jako identitní krize, mezičasnost, rozštěpená identita nebo degenerace. Tento pohled odmítá synkretismus, ve kterém jsou prvky z různých kulturních tradic neustále prolínány a vzájemně porovnávány. Tento přístup považuje synkretismus za nečistotu, která znečišťuje „autentickou kulturu“.⁸¹

Nyní se zaměříme na kulturní rozmanitost a její vliv na společnost. Při této diskusi se budeme zabývat jak pozitivními, tak negativními aspekty kulturní výměny. Ukážeme si,

⁸⁰ KAYA, Ayhan. German-Turkish Transnational Space: A Separate Space of Their Own. *German Studies Review*, 2007, Vol. 30, No. 3, pp. 483-502. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/27668369>

⁸¹ Tamtéž

jak kulturní rozmanitost přináší nové perspektivy, inovace a obohacuje. Současně však budou zkoumány i negativní dopady kulturní výměny.

Kulturní rozmanitost představuje v některých případech přínos pro společnost a zaslouží si uznání za obohacující perspektivy a dynamiku, které přináší. Toto uznání různorodosti je důležité pro podporu harmonické společnosti, která přijímá různé kultury a tradice. Uznáváním a oceňováním jedinečných přínosů každé kultury lze vytvořit inkluzivní prostředí, které si váží a respektuje různorodé společnosti.⁸²

V následující části se podíváme na pozitivní aspekty kulturní výměny, jako je obohacení kulturního povědomí a propojení lidí napříč různými kulturami.

V rámci německo-tureckých vztahů lze identifikovat pozitivní stránky různorodosti, a to například ve výrazném vlivu turecké kuchyně na německou kulinařskou kulturu.⁸³ Pozitivní vliv kulturní výměny nekončí pouze u oblasti jídla. Zahrnuje ocenění a uznání různých uměleckých forem, hudby, literatury a tradic, které turecká kultura přinesla do Německa. Od hudebních festivalů inspirovaných tureckou kulturou, po výstavy, které prezentují turecké umění. Všechny tyto aspekty přinášejí obohacení německé společnosti a vytvářejí platformu pro mezikulturní dialog.⁸⁴

Jídlo döner kebab, oblíbený turecký pokrm, se stal oblíbenou součástí německé kuchyně, a to s mnoha dönerovými obchody lemovacími ulice měst. Tato kulinařská fúze nejenže uspokojuje chuťové buňky německého obyvatelstva, ale slouží i jako hmatatelný symbol kulturní výměny mezi oběma zeměmi.⁸⁵

Jedním z projevů obohacení kulturního prostředí je jazyková výměna mezi tureckými přistěhovalci a německou společností, která přináší mnoho pozitivních aspektů, které jsou mnohostranné a ovlivňují různé oblasti života. Obohacení slovníku je jedním z přínosů této

⁸² *Why celebrate diversity?* Diversity.appstate.edu., 2022. [online]. Copyright © [cit. 2023-12-16]. Dostupné z: <https://diversity.appstate.edu/events/celebration/why/>

⁸³ *How did the döner kebab become Germany's most popular snack?* Adventure.com., 2023 [online]. Copyright © [cit. 2023-12-16]. Dostupné z: <https://adventure.com/gemany-fast-food-turkish-doner-kebab/>

⁸⁴ *Beyond Stereotypes: How Artists of Turkish Descent Deal with Identity in Germany.* Humanityinaction.org, 2009. [online]. Copyright © [cit. 2023-12-17]. Dostupné z: https://humanityinaction.org/knowledge_detail/beyond-stereotypes-how-artists-of-turkish-descent-deal-with-identity-in-germany/

⁸⁵ *How did the döner kebab become Germany's most popular snack?* Adventure.com., 2023 [online]. Copyright © [cit. 2023-12-16]. Dostupné z: <https://adventure.com/gemany-fast-food-turkish-doner-kebab/>

jazykové interakce. Jazyková výměna přispívá k pestrosti a bohatství německého slovníku, když do něj proniká řada tureckých slov.^{86, 87}

Na šíření jazykových změn může mít vliv i hip hopová hudba. Mladí lidé často přijímají jazykové trendy z hudební kultury, a hip hop, který má kořeny v multikulturních komunitách, může být prostředkem pro rozšíření slovní zásoby a výrazů z různých jazyků. Texty německo-tureckých hip hopových skladeb často obsahují výrazy z tureckého jazyka. Tímto způsobem může hip hop podporovat neformální jazykovou výměnu a integraci nových výrazů do každodenního života mladých lidí.^{88, 89}

S předchozím pozitivním prvkem kulturní výměny souvisí oblast hudby, zejména v kontextu německého rapu. Německý rap není pouze hudebním žánrem, ale také výrazným prostředkem pro posilování vzájemného porozumění a kulturního propojení mezi různými komunitami v Německu. Tato hudba nejenže překračuje hranice kultury, ale také podněcuje dialog a otevírá cestu k lepší integraci a spolupráci mezi lidmi různého původu.⁹⁰

Nyní přejdeme k diskusi o negativních dopadech kulturní výměny. Ty se mohou projevit v kulturní stereotypizaci, nepochopení a konfliktech vyplývajících z rozdílných hodnotových systémů. Je důležité být si vědom těchto potenciálních negativních aspektů.

Negativní aspekty kulturní výměny mezi tureckou menšinou a německou společností lze zhodnotit skrze několik zásadních faktorů, které ovlivňují dynamiku a vzájemné vztahy obou komunit. Prvním významným aspektem jsou problémy s identitou, kterým čelí příslušníci tureckých přistěhovalců v Německu. Tito jednotlivci se nacházejí v situaci, kdy mají omezený pocit sounáležitosti k jakékoli zemi, a to vytváří vnitřní konflikty spojené s otázkou vlastní identity.⁹¹

⁸⁶ *Gibt es deutsche Wörter, die aus dem Türkischen kommen?* Lingua-world.de, 2022. [online]. Copyright © [cit. 2023-12-19]. Dostupné z: <https://www.lingua-world.de/blog/deutsche-woerter-aus-dem-tuerkischen/>

⁸⁷ *Deutsche Sprache driftet ins Türkische ab.* Welt.de, 2007. [online]. Copyright © [cit. 2023-12-19]. Dostupné z: <https://www.welt.de/vermischtes/article735071/Deutsche-Sprache-driftet-ins-Tuerkische-ab.html>

⁸⁸ WURM, Maria. *The soundtrack of migration youth – German Turks and Turkish popular music in Germany.* Rukopis, 2006. Dostupné z: https://marix.de/Wurm_Turkish%20popular%20music%20in%20Germany.pdf

⁸⁹ LUND, Cornelia & LUND, Holger. A history of flops and a new turn: The Turkish-German music interplay. *Transposition. Musique et Sciences Sociales*, 2022, 10. Dostupné z: <https://doi.org/10.4000/transposition.7038>

⁹⁰ *Yallah, brudi: How Arabic and Turkish took over German hip-hop.* Middle East Eye, 2022. [online]. Copyright © [cit. 2023-11-30]. Dostupné z: <https://www.middleeasteye.net/discover/germany-arabic-turkish-took-over-hip-hop-how>

⁹¹ *Turkish immigrants: Divided community with identity problems.* Dandc.eu, 2021. [online]. Copyright © [cit. 2023-12-18]. Dostupné z: <https://www.dandc.eu/en/article/people-germany-turkish-roots-have-identity-problems-situation-fuelled-turkish-president>

Existují negativní prvky kulturní výměny, zejména pokud jsou transnacionální vazby vnímány jako překážka integrace. Některé teorie, jako například asimilační teorie, naznačují, že udržování vazeb s původní zemí může bránit strukturální integraci migrantů. Mohou vzniknout obavy z oddělení, nepochopení nebo nedostatečné adaptace na nové prostředí.⁹²

Nejprve si stručně představíme muslimskou komunitu v Německu. Následně se podíváme na další prvky, které lze považovat za negativní v kulturní výměně mezi tureckou komunitou a německou společností.

V Německu žije přibližně 5,5 milionů muslimů, což představuje zhruba 6,6 % celkové populace Německa. Z této populace asi 2,5 milionů jedinců má turecký původ, což představuje 45 % z celkového počtu muslimů v Německu.⁹³ Z výše uvedeného celkového počtu muslimů v Německu má přibližně pět milionů z nich migrační pozadí. Tato skutečnost zvyrazňuje významný vliv migrace na německou společnost, přičemž Německo se jeví jako exemplární ukázka země v Evropě, která čelí výzvám spojeným s narůstajícím počtem muslimských imigrantů v posledních letech.⁹⁴

Studie, která zkoumá vztah mezi náboženstvím a identitou německo-turecké komunity, poskytuje zajímavé pohledy na to, jak individuální náboženská ovlivňuje vnímání identity a příslušnosti mezi přistěhovalci tureckého původu v Německu. Práce se soustředila na vliv islámských praktik na pocit sounáležitosti k Turecku a Německu. V kontrastu k turecké identitě se ukazuje, že islámské praktiky jsou méně kompatibilní s německou identitou, přičemž islám je vnímán jako druhořadé náboženství v Německu. Islám vytváří bariéru mezi německo-tureckými jednotlivci a německou společností, což omezuje jejich identifikaci s Německem. Původní obyvatelstvo Německa je zároveň neochotné tolerovat islám jako etablované náboženství. Spíše ho vnímají jako hrozbu.

⁹² AMELINA, Anna, & FAIST, Thomas. Turkish migrant associations in Germany: Between integration pressure and transnational linkages. *Revue européenne des migrations internationales*, 2008, 24(2), 91–120. Dostupné z: <https://doi.org/10.4000/remi.4542>

⁹³ *Islam in Germany: Facts and figures*. Deutsche-islam-konferenz.de, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: https://www.deutsche-islam-konferenz.de/EN/DatenFakten/daten-fakten_node.html

⁹⁴ BENOIT, Verena. Religious identification and muslim immigrants' acculturation preferences for newly arriving immigrants in Germany. *Ethnic and Racial Studies*, 2023, 46.5: 1010-1041. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/01419870.2022.2095219>

Zjištění ukazují, že individuální náboženská je úzce spojena s tureckou identitou, což potvrzuje předpoklady, že islámské praktiky brání identifikaci s německou společností.⁹⁵

Negativní faktory kulturní výměny mezi tureckou minoritou a německou společností zahrnují každodenní strukturální rasismus, diskriminaci, stereotypy a nedostatek úsilí o změnu. Tomu všemu čelí turečtí muslimové v Německu včetně častého rasismu, vyloučení, stereotypizace a nerovnosti ve všech oblastech života, což brání jejich plné integraci do společnosti.⁹⁶

V dlouhodobém měřítku bylo jedním z negativních faktorů kulturní výměny mezi tureckou menšinou a německou společností zahrnutí imámů zaměstnaných tureckým státem do Německa. To vedlo ke zvýšenému vlivu zahraničních zemí na německé muslimské komunity a k omezení integrace. Tyto imámy zprostředkovávaly vztahy mezi tureckou vládou a tureckými imigranty v Německu, což mohlo komplikovat vztahy mezi většinově křesťanským obyvatelstvem Německa a muslimskou menšinou. Smlouvou mezi Německem a Tureckem, která zavádí vzdělávání imámů v Německu pro tureckou imigrantskou komunitu, se nyní snaží Německo snížit zahraniční vliv a podporovat integraci tureckých muslimů. Tento krok naznačuje potřebu změny v dosavadním přístupu k náboženskému vzdělávání v zemi.⁹⁷

Imám je vůdce muslimské komunity, který může vést věřící v modlitbě a může mít také politickou a náboženskou autoritu.⁹⁸

V manifestu deníku Bild z konce roku 2023 je uvedeno 50 pravidel, která jsou zaměřena na posílení německé identity a hodnot. Tyto body manifestu jistým způsobem odrážejí negativní aspekty kulturní výměny mezi tureckou komunitou a německou společností. Například je zdůrazňována důležitost učení se německého jazyka pro ty, kteří chtějí trvale žít v Německu. Tento požadavek může být vnímán jako nátlak na tureckou

⁹⁵ NIECHZIOL, Laura & MEDEIROS, Mike. Islam and identity: a study among young German-Turks. *Ethnic and Racial Studies*, 2023, 46:1, 48-71. Dostupné z: <https://doi-org.infozdroje.czu.cz/10.1080/101419870.2022.2056419>

⁹⁶ *Germany's 5.5 million Muslims are often exposed to everyday, structural racism, report finds*. Apnews.com, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://apnews.com/article/germany-muslims-racism-islam-hostility-immigration-705155b8da000d2501c5b02f5bec7078>

⁹⁷ *Germany and Turkey agree to train imams who serve Germany's Turkish immigrant community in Germany*. Apnews.com, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://apnews.com/article/germany-turkey-imams-education-immigration-fa9dbf795dbf9c3e64aba10f972a8532>

⁹⁸ *Imam*. Encyclopædia Britannica, 2024. [online]. Copyright © [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/imam>

komunitu, aby opustila svůj jazyk a kulturu a plně přijala německou identitu. Další bod, který prosazuje oddělení náboženství od státu, může být považován za negativní faktor v kulturní výměně mezi tureckou (muslimskou) komunitou a německou společností, protože mnoho členů turecké komunity považuje náboženství za klíčovou součást své identity.⁹⁹ Pro ně může oddělení náboženství od státu znamenat potlačení jejich náboženské identity a omezení svobody projevu víry.¹⁰⁰

Dále kulturní výměna mezi tureckými přistěhovalci a německou společností naráží na problém etnické diskriminace při hledání zaměstnání. Uchazeči tureckého původu mají menší pravděpodobnost obdržení pozitivní odpovědi od zaměstnavatele než většinová uchazeči.¹⁰¹

Přestože jazyková výměna může být považována za podnětný proces pro obohacení a rozšíření jazykových dovedností, je třeba si být vědom negativních aspektů spojených s touto dynamikou.

Mezi negativní aspekty kulturní výměny lze zařadit i jazykovou výměnu mezi tureckou minoritou a německou majoritou. Jednou z rozhodujících oblastí, kde se projevují negativní stránky interkulturní výměny, jsou problémy s porozuměním. Jazyková bariéra může vytvářet komunikační překážky mezi tureckou menšinou a německými občany. Bez jazykových dovedností je obtížnější se integrovat do německé kultury a navazovat vztahy s místní komunitou.¹⁰²

Jazyková bariéra může mít za následek, že pokud turecká komunita vytváří uzavřené komunity, může to vést k omezené interakci s německou majoritní společností. Tento jev

⁹⁹ *Bild-Manifesto: Germany we have a problem*. Bild.de, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://www.bild.de/politik/inland/politik-inland/bild-manifesto-germany-we-have-a-problem-85895486.bild.html>

¹⁰⁰ FOROUTAN, Naika. Identity and (muslim) integration in Germany. *Washington, DC: Migration Policy Institute*, 2013, 4. Dostupné z: <https://www.migrationpolicy.org/research/identity-and-muslim-integration-germany>

¹⁰¹ THIJSEN, Lex & LANCEE, Bram & VEIT, Susanne & YEMANE, Ruta. Discrimination against Turkish minorities in Germany and the Netherlands: field experimental evidence on the effect of diagnostic information on labour market outcomes. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 2021, 47:6, 1222-1239. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/1369183X.2019.1622793>

¹⁰² *Turkish in Germany problems*. Dua.com, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2023-12-19]. Dostupné z: <https://www.dua.com/turkish-in-germany-problems/>

dále posiluje jazykové a kulturní rozdíly, což ztěžuje plné porozumění a integraci jednotlivců turecké menšiny do širší společnosti.¹⁰³

Tato část výzkumné práce předkládá rozbor odpovědí respondentů na téma kulturní výměny mezi tureckou komunitou v Německu a německé majority, s důrazem na identifikaci odkazů turecké minority v německé kultuře. Respondenti byli dotazováni na jejich názory ohledně kulturních prvků, které turecká menšina přinesla do německé společnosti a jaký vliv tyto prvky mají na identitu jednotlivých členů menšiny.

Respondent Koray vyjadřuje individualistický pohled na vztah mezi osobní identitou a kulturními aspekty. Podtrhuje primární důležitost náboženské identity nad významem kulturní příslušnosti. Respondent vyjadřuje otevřenost postojevého rámce vůči různorodosti kultur:

„Protože se považuji za náboženského člověka, nepotřebuji tolik kulturní identity. Tímto způsobem jsem otevřený každé kultuře. Takže si užívám krásu rozmanitosti.“

Jeden z příslušníků turecké menšiny v Německu, Burak, identifikuje jazyk a jídlo jako podstatné kulturní prvky, které ovlivňují jeho identitu. Jazyk má pro něj význam při navazování vztahů mimo jeho specifickou kulturu a umožňuje mu komunikaci v širším sociálním kontextu. Dále věnuje pozornost také významu jídla, které považuje za prvek, který podobně jako jazyk slouží k navazování kontaktů. Na druhou stranu, ostatní kulturní aspekty, jako jsou náboženství, tradice a oděv, nejsou podle něj rozhodující pro jeho identitu:

„Samozřejmě jazyk, protože vám usnadňuje navázat kontakt s lidmi mimo specifickou kulturu. Stejně tak i jídlo. Zbytek, jako náboženství, tradice, oděv, se mi zdá méně důležitý.“

Účastník výzkumu Ali uvádí jazyk jako významný faktor spojený s jeho etnickou a národní identitou. Dále podtrhuje významnost jídla, které pro něj zastává význam kulturního rituálu. V protikladu k tomu nepovažuje tradice, náboženství a oděv za významné atributy osobní identity. Nepřikládá význam tradičním zvyklostem a nemá explicitní spojení s určitým náboženským vyznáním:

„Jazyk je samozřejmě nedílnou součástí mojí etnické nebo národní identity. Poté je pro mě jídlo na druhém místě. Každé jídlo je pro průměrného Turka jako malý ceremoniál. Nicméně tradice, náboženství a oblečení pro mě osobně žádný význam nemají. Nemohu si

¹⁰³ HESTERMANN, Sandra. *The German-Turkish Diaspora and Multicultural German Identity, Diaspora and Multiculturalism: Common Traditions and New Developments*. Brill, 2021. ISBN 978-90-04-48653-9.

vzpomenout na žádnou tradici, kterou bych osobně dodržoval, nemám blízko k žádnému náboženství.“

Účastník výzkumu, Ozan, jako příslušník turecké menšiny v Německu, uznává jazyk, tradiční hodnoty, tureckou vlajku a národní sportovní události jako kulturní prvky, které mají vliv na jeho identitu. Zvláště sportovní události, jako je sledování tureckých národních zápasů a vnímání turecké vlajky v médiích, v něm vyvolávají pocit hrdosti a spojení s tureckou kulturou:

„Řekl bych, že v mém životě hrají roli jazyk, tradiční hodnoty, vlajka a národní zápasy. Tohle všechno asi nějakým způsobem ovlivňuje to, jak se identifikuji. Mám rád sport, a když vidím v televizi vždycky nějaké utkání a tam je turecká vlajka, tak to ve mně vyvolává hrdost.“

Navzdory tomu, že nemá mnoho tureckých přátel a komunikuje většinou německy, Ozan vyzdvihuje význam svého rodného jazyka a občasnou potřebu komunikovat v tureckém jazyce:

„Nemám kolem sebe mnoho tureckých přátel. Proto většinou komunikuji německy, což pro mě není problém, protože němčinu ovládám na dobré úrovni. Někdy mi však chybí mluvení v rodném jazyce (komu ne) nebo někdy můj mozek prostě unaví přemýšlet v němčině (turecká a německá jazyková struktura jsou téměř protipóly k sobě).“

Jeden z respondentů, Kerem, zmiňuje, že jeho identitu ovlivňují jazyk, tradice, jídlo a idiomy. Tyto aspekty nejen odrážejí kulturní kořeny a spojení s tureckou kulturou, ale zároveň je chápe jako prvky kulturní výměny mezi tureckou menšinou a německou kulturou v Německu.

„Já si myslím, že jazyk, tradice, jídlo a idiomy jsou takovými zásadními faktory, které mě nějakým způsobem ovlivňují, ale také to je vidět tady v Německu. Jak se mezi námi Turky zároveň prolíná turecký s německým jazykem, a i další z jmenovaných faktorů.“

Podobně jako respondent Kerem, i informátor Murat poukazuje na to, že jeho identitu formují jazyk, tradice a jídlo. Současně s tím zmiňuje i náboženství. Je patrné, že migrace do Německa s sebou přinesla i částečnou nutnost osvojení si německého jazyka, přičemž ve školách bývá často užíván i anglický jazyk. Turecký jazyk může také přinést obohacení německé kultury prostřednictvím jeho integrace jako dalšího jazyka v rámci

německé společnosti. Dále respondent Murat odkazuje na kulturní prvky, jako je kebab a baklava, které se staly běžnými součástmi německé kultury:

„Co se týče mojí identity, myslím si, že na ní má vliv jazyk, tradice, jídlo a řekl bych i náboženství. Je jasný, že jsme sem přišli s tím, že mluvíme turecky a tady se mluví německy, ve škole i anglicky. Nějakým způsobem se sem dostal i náš kebab a třeba i baklava. Dnes to není jen typické pro turecké podniky.“

Výsledky zkoumání kulturní výměny mezi tureckou menšinou a německou kulturou v Německu ukazují, že jazyk, tradice, jídlo a náboženství jsou důležitými atributy formující identitu turecké menšiny. Tyto prvky nejen propojují obě kultury, ale také ovlivňují každodenní život turecké minority v německé společnosti. Migrace přinesla integraci tureckých kulturních prvků, jako jsou kebab a baklava, do německé kultury, což naznačuje vzájemnou obohacující interakci mezi oběma komunitami.

5.6 Vliv hudby na etnickou identitu

Tato sekce výzkumu se věnuje hloubkovému zkoumání vzájemného vztahu mezi hudbou a etnickou identitou, přičemž se zaměříme na aspekt, který je nedílnou součástí tohoto výzkumu: jak hudba ovlivňuje formování a projev etnické identity jednotlivce.

Hudba není pouze nástrojem pro vyjádření etnické identity, ale může také ovlivňovat samotnou podstatu etnické identity. Hudba může být používána jako prostředek k zachování kulturního dědictví, ale zároveň může sloužit k přizpůsobení etnické identity v novém prostředí. V kontextu migrace může mít hudba významné postavení při udržování etnické identity. Tradiční hudba, rekreace a folklorizace, hudební hybridizace a koncerty jsou prezentovány jako strategie, které pomáhají komunitě udržet svou etnickou identitu v novém prostředí. Hudba není pouze odrazem etnické identity, ale také aktivně přispívá k procesu její konstrukce a udržování. Vliv hudby na etnickou identitu je složitý a závisí na interakcích mezi různými faktory, včetně kulturních, sociálních a ekonomických podmínek v daném společenském kontextu.¹⁰⁴

Příběh Türküola a dalších tureckých nezávislých hudebních vydavatelství v Německu (1960–1980) ilustruje roli hudby a hudebního průmyslu při formování etnické identity. Türküola, založené v roce 1964 tureckým migrantem Yılmazem Asöcalem v Kolíně,

¹⁰⁴ STURMAN, Janet (ed.). *The SAGE International Encyclopedia of Music and Culture*. SAGE Publications, 2019. ISBN 9781483317731.

reagovalo na omezený přístup k oficiálním promočním a distribučním kanálům německého hudebního průmyslu, což vedlo k vytváření vlastních cest. S podporou filozofie „going independent“ (osamostatnit se) a nezávislosti se Türküola a další hudební vydavatelství staly hnízdy pro nové hudební styly a experimentaci. Tato nově vzniklá kultura měla rozhodující roli v odlišení od komerční hudby. Nezávislá turecká hudební scéna vytvořila hudební krajinu pro tureckou komunitu v Německu, sloužící nejen jako hudební projev, ale i jako kulturní spojnice a identifikátor pro migranty integrující svou kulturu do německé společnosti. Přestože čelila problémům s dostupností a viditelností v německém hudebním průmyslu, turecká nezávislá vydavatelství přispěla k obohacení hudební krajiny a rozmanitosti. Turečtí umělci mohli vyjádřit svou tvůrčí vizi a produkovat hudbu odlišnou od mainstreamové hudby.¹⁰⁵

S tématem vlivu hudby na etnickou identitu úzce souvisí disciplína etnomuzikologie. Kořeny etnomuzikologie jsou obvykle vysledovány do 80. a 90. let 19. století, kdy se začaly provádět první studie především v Německu a v Americe, a oba aspekty etnomuzikologie se objevily téměř současně. Na jedné straně byla skupina badatelů, kteří věnovali svou pozornost studiu zvuku hudby a kteří inklinovali k tomu chápat zvuk jako izolátora, tedy jako systém fungující podle vlastních vnitřních zákonů. K tomu přibylo hledání konečného původu hudby, které vzniklo částečně z teoretického myšlení té doby, zejména v souvislosti s konceptem klasické sociální evoluce. Jak se postupně měnilo myšlení o sociální evoluci a koncepcí světové difuze se začaly objevovat v myšlení britské heliolitické školy a později v rakouské Kulturhistorische Schule (Škola kulturních dějin), pokračovalo pátrání po konečném původu hudby. K tomu bylo přidáno také intenzivní hledání konkrétních původů v geograficky definovaných oblastech. Zhruba ve stejné době začali jiní badatelé, kteří byli výrazně ovlivněni americkou antropologií, jež se tendenčně stavěla proti evolučním a difuzionistickým školám, zkoumat hudbu v etnologickém kontextu. Zde byl důraz kladen spíše na strukturální složky hudebního zvuku než na úlohu hudby v kultuře a její funkce v širší sociální a kulturní organizaci člověka.¹⁰⁶

¹⁰⁵ Türküola & Co: *The hidden history of Turkish independent labels in Germany from the 1960s to the 1980s*. Vinylwriters.com, 2022. [online]. Copyright © [cit. 2023-12-21]. Dostupné z: <https://vinylwriters.com/turkuola-co-the-hidden-history-of-turkish-independent-labels-in-germany-from-the-1960s-to-the-1980s/>

¹⁰⁶ MERRIAM, Alan P. *The Anthropology of Music*. Evanston: Northwestern University Press, 1964. ISBN 0-8101-0607-8.

Hudba může mít zásadní vliv na etnickou identitu jedince. V případě migrace a diasporických komunit může hudba zastávat podstatnou roli při formování a vyjádření etnické identity jednotlivců. V situaci turecké menšiny v Německu, hudba sloužila jako prostředek k vyjádření přistěhovalecké historie a zkušeností jak jednotlivců, tak i celých komunit. Příkladem je zpěvák Eko Fresh, který představoval svou vlastní perspektivu na život v Německu a přenášel příběhy přistěhovalců prostřednictvím rapu.¹⁰⁷

Jednou z rapových písní, která ilustruje perspektivu příslušníka turecké komunity v Německu, je píseň s názvem *Straßendeutsch/Türkenslang (Pouliční německý/turecký slang)* vydaná v roce 2016. Tato píseň reflektuje životy mladých lidí německo-tureckého původu, kteří vyrůstají ve městech. Interpret Eko Fresh v textu písně stanovuje vlastní identitu a způsob, jakým se mladí lidé tureckého původu vnímají ve společnosti. Píseň mimo jiné reflektuje různé stereotypy a předsudky, se kterými se mladí lidé tureckého původu setkávají.

*„Naši rodiče byli gastarbeiteri. Nyní zde pokračujeme v práci jako podvodníci. Pro Němce jsme Turci. Pro Turky jsme Němci. Proto vám říkám, co ty slova znamenají. Často nás nazývají asociály. Vyvinuli jsme svůj vlastní jazyk. Nazývejte ho pouličním německým nebo tureckým slangem. Dělán pro vzájemné porozumění národů více než vy.“*¹⁰⁸

V další rapové skladbě s názvem *Aber (Ale)* z roku 2018 jsou vyjadřovány složité pocity spojené s identitou a imigrací v Německu. Interpret skladby Eko Fresh konstatuje svou lásku k Německu, ale zároveň kritizuje místní obyvatelstvo a zmiňuje jejich pokrytecké chování.

*„Nejdříve bych chtěl říci, že miluji Německo. Ale jste mizerní pokrytci, nikdy jste mě tu nechtěli. Vy se vyjadřujete pro zákaz nošení hidžábů. Ale vaše ženy si bezbožně vytáhnou sukně ještě výš.“*¹⁰⁹

Dále se v písni vyskytuje pocit nesouhlasu a frustrace ohledně postavení tureckých přistěhovalců v Německu.

¹⁰⁷ *Umění a kultura lidí tureckého původu v Německu*. Goethe-Institut, únor 2022. [online]. Copyright © [cit. 2023-12-20]. Dostupné z: <https://www.goethe.de/ins/cz/cs/kul/mag/22711210.html>

¹⁰⁸ *Straßendeutsch/Türkenslang Lyrics*. Genius.com, 2011. [online]. Copyright © [cit. 2023-12-20]. Dostupné z: <https://genius.com/Eko-fresh-straendeutsch-turkenslang-lyrics>

¹⁰⁹ *Aber Lyrics*. Genius.com, 2018. [online]. Copyright © [cit. 2023-12-20]. Dostupné z: <https://genius.com/Eko-fresh-aber-lyrics>

„Můžete nám děkovat za staré časy. Pomohli jsme vybudovat Německo, zamyslete se. Dnes koukám do novin, jsme špatní migranti? Ale nezapomněli jsme, že hořely azylové domy. Cítíme bariéry, protože nás nechce horní třída. O vyhrožování islámem čtete online každý den. S plnovousem proto nenajdete práci ani byt.“¹¹⁰

Další část textu vyzdvihuje pocity odmítání a nesouhlasu. *„Zavřete nás do ghatt, abychom od vás žili dál. A divíte se, že mluvíme slangem.“* Věta *„Nikdy nebudu Němec, protože jsem hrdý Turek.“* zdůrazňuje silný pocit hrdosti na turecký původ. Dále v písni naznačuje pocity izolace a nepochopení. Raper má pocit, že jeho vlastní pocity a zkušenosti nejsou plně sdíleny nebo respektovány ve společnosti. *„Jsem německý Turek, nikdo tady neví, co cítím.“* Ve skladbě jsou vyjadřovány pocity a zkušenosti spojené s dvojí identitou. *„Vyrostli jsme mezi dvěma světy. Nemusím si vybírat, jen musím být sám sebou.“¹¹¹*

V nadcházející části práce budou podrobně zkoumány odpovědi respondentů na otázku týkající se vlivu hudby na jejich etnickou identitu. Hudba, jakožto jeden z prvků kulturního dědictví, může hrát významnou roli v procesu formování a udržování etnické identity. Studium těchto odpovědí v rámci práce *„Hudba jako klíčový prvek formování etnické identity turecké minority v Německu“* umožní hlouběji porozumět, jak jednotlivci z turecké minority v Německu vnímají vztah mezi hudbou a jejich etnickou identitou.

Respondent Burak naznačuje silnou propojenost mezi poslechem turecké hudby a udržováním tradic a hodnot turecké kultury v Německu:

„Když se setkáte s dobrými přáteli, pijete Raki, mluvíte o životě, obvykle posloucháte melodramatické písně od umělců jako Ahmet Kaya, Müslüm Gürses atd. Je to o udržování tradice naživu i tady v Německu.“

Pro Buraka je hudba zároveň prostředkem pro udržení sociálních vazeb s přáteli a rodinou. Jeho zkušenosti s poslechem turecké hudby od dětství do dospělosti mu pomáhají upevnit jeho pocit příslušnosti k turecké etnické identitě v novém prostředí, jako je Německo. Turecká hudba tak slouží jako prvek pro udržení kulturní kontinuity a posílení sociálních vazeb v diasporické komunitě.

¹¹⁰ Aber Lyrics. Genius.com, 2018. [online]. Copyright © [cit. 2023-12-20]. Dostupné z: <https://genius.com/Eko-fresh-aber-lyrics>

¹¹¹ Tamtéž

„Je to spíše otázka toho, co poslouchá vaše rodina, a začnete to poslouchat taky. Zejména v mém raném dětství, ve věku 1 až 7 let, jsem poslouchal hodně turecké hudby, ale neúčastnil jsem se mnoha kulturních aktivit. Maximálně svatby, kde turecké písně hrály celou noc do vašich uší.“

Respondent Koray vnímá hudbu jako nedílnou součást své identity, která mu připomíná jeho původní zemi a kulturu. Turecká hudba tak pro něj není pouze prostředkem zábavy, ale i prostředkem pro udržení spojení s jeho etnickým původem:

„Samozřejmě, že má na mě turecká hudba vliv, posloucháte ji jako součást své identity z rodné země.“

Serkan vyjadřuje svůj postoj k hudbě a její vazbě na jeho etnickou identitu. Uvádí, že hudba nemá významné postavení v utváření jeho kulturní identity a vnímá ji spíše jako téma pro diskusi než jako prostředek pro vyjádření a udržení své turecké identity. Jeho zmiňovaný nedostatek interakce s tureckou komunitou v Německu naznačuje možnou omezenost jeho zapojení do této kultury a jeho pocitu sounáležitosti s tureckou menšinou.

„Hudba pro mě není příliš významná, ale považuji ji za zajímavé téma pro diskusi o nových vydáních s dalšími tureckými studenty na univerzitě. Neinteraguji se s tureckým obyvatelstvem, které se zde narodilo a vyrůstalo.“

Další respondent, Ozan, reflektuje obdobně jako respondent Serkan, že poslech turecké hudby není pro něj determinantem etnické identity ani významným faktorem ovlivňujícím jeho osobnostní rysy. Namísto toho interpretuje hudbu jako nástroj pro vyjádření emocí, zejména v situacích, když prožívá citovou absenci své rodiny či jiné emoční výkyvy. V jeho vnímání je poslech turecké hudby především spojen s individuálními emocionálními prožitky a slouží jako prostředek k emočnímu vyrovnání se s danými situacemi.

„Nemohu říct, že by měl poslech turecké hudby vážný vliv na mou povahu. Tureckou hudbu poslouchám převážně v emocionálních chvílích, například když mi chybí rodina apod.“

Respondent Kerem naznačuje, že poslech turecké hudby pro něj představuje prostředek sdílení vlastní kultury s přáteli z jiných zemí a zahraničí a zároveň je tématem diskusí o jejich reakcích na tuto hudbu:

„Rád sdílím tureckou hudbu se svými zahraničními přáteli a ptám se jich, jak se při jejím poslechu cítí.“

Kerem rovněž předkládá svou identifikaci jako Turek a chápe hudbu jako významný prvek turecké kultury. Hudba pro něj sehrává důležitou roli v předávání emocí a posilování pocitu sounáležitosti s určitým etnikem:

„Identifikuji se jako Turek. Stejně jako u každé národnosti, i u nás je hudba obrovským aspektem naší kultury, protože je také prostředkem předávání emocí.“

Aliho vyjádření reflektuje jeho povědomí o nedostatku informací o tom, jak místní obyvatelé a další mezinárodní studenti v Německu vnímají tureckou hudbu. Vyzdvihuje své obavy ohledně možného stereotypního pohledu na tureckou hudbu, zvláště v kontextu s německým rapem. Ali se obává potenciálního negativního dopadu takového stereotypního vnímání na pověst turecké hudby a má obavy z toho, že by tato hudba mohla být vnímána jako jediný zástupce turecké hudební scény v Německu:

„Nemám ponětí, co si místní obyvatelé nebo další mezinárodní studenti myslí o turecké hudbě tady. Protože hitparády jsou plné věci jako turecký mumble rap trap nebo jakkoli jsou nazývány, možná se to líbí jim? Osobně bych se cítil trapně, pokud by to bylo všechno, co znají z turecké hudby. Jen další trapná pověst.“

Z Aliho vyjádření lze vyčíst jeho nesouhlas s určitými žánry turecké hudby, konkrétně s německým rapem, který označuje jako „*mumble rap trap nebo jakkoliv jsou nazývány*“. Tato charakterizace naznačuje, že Ali nepřikládá tureckému rapu přílišnou hodnotu a může se cítit nepohodlně v souvislosti s tímto žánrem hudby.

Respondentka Aylin naznačuje, že na ni má poslech hudby země svého původu významný vliv. Hudba je pro ni zdrojem emocionálního zpracování a terapeutickým prostředkem, který jí umožňuje vyjádřit a reflektovat své vnitřní pocity. Často dochází k projevům smutku i radosti, které jsou propojeny s jejími vzpomínkami na domov a blízké v Turecku. Pro Aylin představuje tato hudba nejen prostředek k vyjádření svých emocí, ale také způsob, jak se spojit s domovem a kulturou a sdílet své pocity i v prostředí mimo svou původní zemi:

„Moje domovská hudba je pro mě jako terapie. Celá ta vnitřní věc pak vychází ven skrz hudbu. Někdy je to smutné. Vyteče slza? Někdy je veselo, a to si na hudbu i zatancuji. Doma takhle někdy tancujeme. Ta hudba je zkrátka stále se mnou. Často ve mně vyvolává

stesk po domově a mých blízkých, co jsou v Turecku, ale zároveň se můžu skrze hudbu spojit s domovem.“

Narátor Murat se k otázce ohledně vlivu hudby na jeho etnickou identitu vyjádřil tak, že pro něj má poslech hudby minimální vliv na jeho etnickou identitu: „*Jsem Turek a hudba v tom nehraje roli.*“ Rozumí se tedy, že hudba nemá na jeho proces formování etnické identity zásadní vliv a je tím naznačeno, že pro některé jednotlivce může být význam hudby v tomto ohledu marginální.

V interpretaci odpovědí respondentů na otázku týkající se vlivu hudby na jejich etnickou identitu se výrazně promítá rozmanitost zkušeností a vnímání vztahu mezi hudbou a kulturní identitou turecké minority v Německu. Z výsledků je patrné, že pro některé respondenty, jako je Burak, hudba představuje zásadní prostředek udržení tradic a sociálních vazeb s komunitou, zatímco pro jiné, jako je Serkan, není hudba klíčovým faktorem v utváření etnické identity. Pro mnohé respondenty, jako jsou Ozan, Kerem či Aylin, je hudba neoddělitelně spjata s emocionálními prožitky a s pocitem sounáležitosti s tureckou kulturou a identitou. Naopak, narátor Murat uvedl, že hudbě nelze přisuzovat významnou pozici v jeho etnické identitě, což ukazuje na důležitost individuálních pohledů a různorodého vnímání významu hudby v procesu utváření identity. Aliho vyjádření přineslo do diskuse obavy z možného stereotypního pohledu na tureckou hudbu, zejména v kontextu současných hudebních trendů, jako je německý rap.

5.6.1 Turecké rádio v Německu a kulturní identita německých Turků

V rámci studie provedené v roce 2004 bylo zkoumáno, jak hudba a turecké rozhlasové vysílání v Německu ovlivňují život turecké populace v této zemi:

V době provedení studie bylo zjištěno, že rádio hrálo zásadní roli, poskytující nejen hudbu, ale také novinky a služby, které osvětlovaly každodenní výzvy, jimž čelili němečtí Turci v Berlíně a v Německu obecně. Jedním z příkladů tohoto fenoménu je stanice Metropol FM, první turecký rozhlasový vysílač mimo Turecko, který vysílá nepřetržitě 24 hodin denně. V době provedení výzkumu pravidelně poslouchalo Metropol FM přibližně 71 % německých Turků v Berlíně. I přesto, že se Metropol FM tehdy definoval jako komerční vysílač s prodejem reklamního času a prostoru, přispíval k formování německých Turků jako transnacionální skupiny s přeshraničními vazbami a složitými afiliacemi. Stanice Metropol FM uznávala německé Turky jako skupinu odlišnou od Turků v Turecku a Němců v Německu. Z hlediska jazyka se Metropol FM zaměřoval na zprostředkování specifického

druhu turečtiny, kterou mluvili němečtí Turci, nikoli turečtiny mluvené v Turecku. Tímto způsobem Metropol FM sloužilo jako médium k institucionalizaci určitého druhu turečtiny mluvené v Německu. Tento přístup pak přispíval k formování a uznání německých Turků jako skupiny s vlastními zájmy, zvyklostmi a jazykem.¹¹² Dodnes je Metropol FM jediným turecky orientovaným rádiem v Německu, který poskytuje své služby již 25 let.¹¹³ Stanice dosahuje více než půl milionu posluchačů v Evropě. Cílí zejména na věřící německo-turecké obyvatelstvo. Tento trend je zvláště patrný během islámského postního měsíce ramadánu, kdy je každý večer v rámci programu vysílána postní modlitba, čímž reaguje na potřeby a zájmy této komunity.¹¹⁴

Po prozkoumání poslechu hudby tureckou menšinou v Německu prostřednictvím rádia, konkrétně Metropol FM, na počátku 21. století, se nyní zaměříme na preferované platformy poslechu hudby v roce 2022 napříč celou populací Německa. Tento přechod od zkoumání poslechu hudby u turecké menšiny k celoplošnému pohledu na poslech hudby v Německu nám umožní lépe porozumět vývoji preferencí poslechu hudby a jeho proměnám v průběhu času. Všechny informace jsou založeny na datech a informacích z ročenky *Hudební průmysl v číslech 2022*.

5.6.2 Mediální trendy v poslechu hudby v Německu v roce 2022

V Německu byly v roce 2022 nejčastěji využívanými platformami k poslechu hudby rádio a premium streamovací služby. Rádio zaznamenalo nárůst přízně posluchačů z 22 % na 27 % a stalo se nejčastěji používaným médiem k poslechu hudby. Je zajímavé, že získává posluchače zejména s postupným stárnutím populace, kde nejstarší generace ve věkovém rozmezí 55 až 64 let věnuje poslechu rádia nejvíce času. Premium audio streamovací platformy, které v roce 2021 poprvé překonaly rádio v počtu posluchačů, se oproti předchozímu roku snížilo na 25 % celkového času poslechu hudby. Mezi placeným a bezplatným audio streamováním byl výrazný rozdíl, přičemž placené služby byly využívány přibližně pětikrát častěji než bezplatné. Video streamovací platformy, jako YouTube, obsadily třetí místo s podílem přibližně 14 % na celkovém poslechu hudby. Koupě

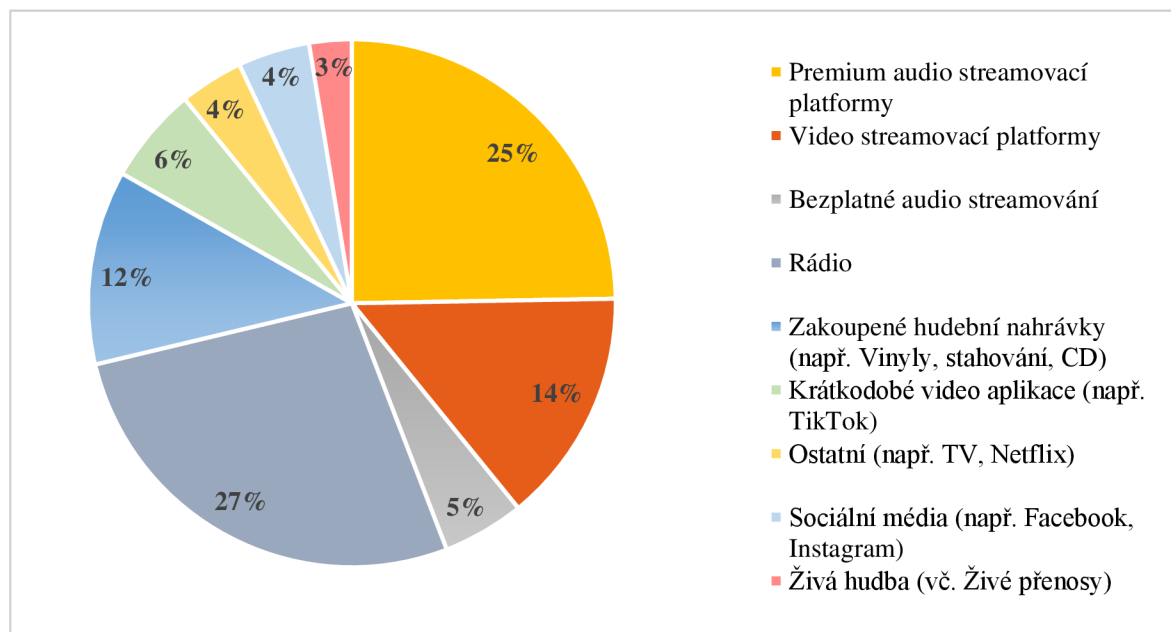
¹¹² ÇAĞLAR, Ayşe. Mediascapes, advertisement industries and cosmopolitan transformations: German Turks in Germany. *New German Critique*, 2004, 39-61. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/4150466>

¹¹³ *Hakkımızda: Almanya'nın tek Türkçe radyosu*. Metropolfm.de. [online]. Copyright © [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.metropolfm.de/hakkimizda>

¹¹⁴ *Metropol FM*. Onlineradiobox.com, 2020. [online]. Copyright © [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://onlineradiobox.com/de/metropol/?lang=cs>

hudebních nosičů, jako jsou CD, vinyl a digitální stahování, mírně vzrostla oproti předchozímu roku. Krátkodobé video aplikace, jako TikTok, hrály větší roli než bezplatné audio-streamování, přičemž téměř 6 % poslechu hudby bylo věnováno právě jim. Sociální média, jako Facebook a Instagram, představovala menší část poslechu hudby, ale jejich význam se zvýšil ve srovnání s předchozím rokem.¹¹⁵

Graf 1 Podíly jednotlivých platform na celkovém čase poslechu hudby v roce 2022

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z ročenky *Musikindustrie in Zahlen 2022 (Hudební průmysl v číslech 2022)*¹¹⁶

Tato kapitola se zabývá obecným vlivem hudby na etnickou identitu a zkoumala, jak hudba může ovlivnit vnímání a projev etnické identity jednotlivce. Zmiňuje také příklady tureckých umělců v Německu, kteří prostřednictvím hudby reflektují a vyjadřují svou etnickou identitu. Následující kapitola se věnuje rozboru specifického vztahu, který turecká menšina v Německu má k hudbě. Zmiňuje vliv různých hudebních událostí a festivalů na propojení turecké a neturecké komunity a zkoumá specifické hudební žánry, které turecká menšina preferuje. Výzkum hudebních preferencí a vztahu turecké minority v německé společnosti k hudbě je prezentován na základě rozboru odpovědí respondentů, kteří se aktivně účastnili této studie.

¹¹⁵ *Musikindustrie in Zahlen 2022*. Bundesverband Musikindustrie, 2022. [online]. Copyright © [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.musikindustrie.de/wie-musik-zur-karriere-werden-kann/markt-bestseller/musikindustrie-in-zahlen-2022?ref=hmc.chartmetric.com>

¹¹⁶ Tamtéž

5.7 Vztah turecké menšiny v Německu k hudbě a její hudební preference

Turecká menšina v Německu má s hudbou bohatý a složitý vztah, který odráží historický vývoj, migraci a kulturní změny. Jedním z významných prvků v této vazbě je vývoj hudebního vzdělávání a podpory. Různé programy a soutěže, včetně soutěže Jugend Musiziert (Mládež tvoří hudbu), poskytly platformu pro rozvoj turecké hudby v Německu. Hudební akademie, například World Music Academy (Světová hudební akademie) v Rotterdamu, se zapojily do nabídky studijních programů zaměřených na tureckou hudbu, což podporovalo další rozvoj hudební scény. Kromě toho došlo k výrazným změnám v oblasti kulturních akcí a festivalů. Pořádání festivalů a koncertů s tureckou hudbou, podpořených oficiálně, přispělo k propojení turecké a neturecké komunity. Tyto události nejenže sloužily k propagaci turecké hudby, ale také k posílení kulturního dialogu a porozumění mezi různými skupinami obyvatelstva v Německu.¹¹⁷

Jedním z prvků, který přispívá k prolínání turecké kultury s německou a přináší platformu pro představení turecké kultury v Německu, je festival İç İçe (Propletený). Jde o první a jediný festival anatolské hudby v Německu. Vznikl s cílem slavit různorodost, posilovat komunity a propojovat je skrze hudbu a umění. Součástí je také událost Biz Bize (Jsme to my) v Körnerparku v Neuköllnu, která den před festivalem slaví umění a kulturu nezávisle na očekávání dominantní společnosti. İç İçe není jen kulturní událostí, ale je i místem setkávání a respektující výměny, která přesahuje hranice Berlína a oslovuje lidi po celém Německu, včetně Hamburгу a Mnichova.¹¹⁸

V období 90. let hrála klíčovou roli vývoje turecké hudby v Německu nová pop kultura v Turecku, která se šířila i mezi tureckou diasporu v Evropě. Mezinárodní úspěch tureckých popových umělců, jako jsou Tarkan a Sertab Erener, přinesl nový rozměr turecké hudby do evropského prostoru.¹¹⁹

¹¹⁷ CLAUSEN, Bernd (ed.) & HEMETEK, Ursula (ed.) & SÆTHER, Eva (ed.). *Music in Motion: Diversity and Dialogue in Europe. Study in the frame of the» ExTra! Exchange Traditions «project*. Bielefeld: transcript Verlag, 2009, pp. 115-132. ISBN 978-3-8376-1074-1.

¹¹⁸ *Info*. Itsch-Itsche.com, 2022. [online]. Copyright © [cit. 2023-12-21]. Dostupné z: <https://itsch-itsche.com/en/info/>

¹¹⁹ CLAUSEN, Bernd (ed.) & HEMETEK, Ursula (ed.) & SÆTHER, Eva (ed.). *Music in Motion: Diversity and Dialogue in Europe. Study in the frame of the» ExTra! Exchange Traditions «project*. Bielefeld: transcript Verlag, 2009, pp. 115-132. ISBN 978-3-8376-1074-1.

Hudebník Tarkan se narodil v Německu do rodiny tureckých přistěhovalců. Jeho původ a jeho schopnost kombinovat turecký pop s mezinárodně přitažlivým stylem z něj učinily průkopníka turecké hudby na světové scéně.¹²⁰

Zvláštní pozornost si zaslouží vznik tureckého hip hopu v Německu na konci 80. let. Turečtí hudebníci, zejména ti druhé generace, našli v hip hopu prostor pro vyjádření své identity a hrdosti na svůj kulturní původ. Hip hop se stával prostředkem pro vyjádření a konstrukci identity turecké menšiny, přičemž nebyl vázán pouze na národnostní původ, ale spíše na projev afroamerické kultury. Důležitým aspektem vztahu turecké menšiny k hudbě je také rozmanitost hudební scény. Koncept turecké hudby není jednotný, ačkoli vznikl přibližně před sto lety. Stejně jako v Turecku existuje různorodá evropská hudba, tak v Evropě existuje pestrá turecká hudba. Tato rozmanitost odráží proměnlivost vkusu a preference mezi tureckými komunitami v Německu. Sociální a politické implikace hrají v hudbě turecké menšiny v Německu významnou roli. Turecká menšina se zapojuje do migračních diskurzů, přičemž sociální a politická pozice komunity může variabilně ovlivňovat její vztah k hudbě. Zároveň je třeba brát v úvahu historický kontext, zejména první vlnu migrace v 19. století a následnou vlnu v 60. letech.¹²¹

Německý hip hop by neexistoval v současné podobě bez příspěvku arabské a turecké diaspory v zemi, která vznikla s příchodem migračních pracovníků v pozdních 60. letech. Turecký a arabský jazyk se staly důležitými jazyky v německé hip hopové kultuře, i když tyto jazyky samy o sobě v německé společnosti nemají stejnou prestiž jako anglický, francouzský nebo italský jazyk. Hip hop se stal prostředkem pro představení slov a výrazů z turecké a arabské kultury německému publiku. Raperům se podařilo propojit své komunity s kulturním mainstreamem.¹²²

V dalším kroku se budeme zaměřovat na rozebírání odpovědí respondentů, kteří jsou členy turecké menšiny v Německu, ohledně jejich vztahu k hudbě. Tento krok si klade za cíl poskytnout důležité informace o jejich hudebních preferencích a vnímání hudby jako celku.

¹²⁰ Tarkan: *Iconic Turkish pop star with global fame*. Dailysabah.com, 2021. [online]. Copyright © [cit. 2023-12-21]. Dostupné z: <https://www.dailysabah.com/arts/portrait/tarkan-iconic-turkish-pop-star-with-global-fame>

¹²¹ CLAUSEN, Bernd (ed.) & HEMETEK, Ursula (ed.) & SÆTHER, Eva (ed.). *Music in Motion: Diversity and Dialogue in Europe. Study in the frame of the» ExTra! Exchange Traditions «project*. Bielefeld: transcript Verlag, 2009, pp. 115-132. ISBN 978-3-8376-1074-1.

¹²² *Yallah, brudi: How Arabic and Turkish took over German hip-hop*. Middle East Eye, 2022. [online]. Copyright © [cit. 2023-11-30]. Dostupné z: <https://www.middleeasteye.net/discover/germany-arabic-turkish-took-over-hip-hop-how>

Odpověď respondenta Emreho ohledně jeho vztahu k hudbě *„Hudba je krásná, to je to, pro co máte vášeň.“* odráží jeho silný vztah k hudbě a vášeň pro ni. Tato věta může naznačovat, že pro něj hudba není jen zvuk, ale také zdroj krásy a emocí.

Jeho zmínka o tradiční hudbě z Anatólie ukazuje na jeho spojení s kulturními kořeny. Tento příklad ilustruje, jak hudba může sloužit jako prostředek pro zachování kulturního dědictví a propojení s komunitou.

„Například u nás, já pocházím z Anatólie, na oslavách máme takový druh hudby, jako pop music nebo řekněme takový druh kulturní hudby. Asi bych řekl, že je to taková naše tradiční hudba.“

Respondent Burak popisuje svůj kladný vztah k hudbě, přičemž své hudební začátky připisuje především tureckým umělcům devadesátých let. Burakův popis jeho osobního vztahu k hudbě naznačuje dlouhodobé zapojení do hudebního světa od raného dětství.

„Můj osobní vztah k hudbě byl vždy pozitivní. Začal jsem zpívat ve věku jednoho nebo dvou let, hlavně turecké písně od umělců jako Tarkan, Mahsun Kırmızıgül a další populární interprety z 90. let.“

Hudební repertoár účastníka výzkumu Buraka ukazuje na široké spektrum hudebních žánrů, které ho oslovují. Tato variabilita naznačuje jeho otevřenost a zájem o různé hudební styly a interprety. Zahrnutí umělců jako Justin Timberlake, Drake nebo 50 Cent ukazuje jeho sledování mainstreamových trendů v hudbě, zatímco zahrnutí tureckého umělce Ahmeta Kayi odkazuje na jeho udržování spojení s tureckou kulturou.

„Je to divoká směs RnB, hip hopu, popu, klasické hudby a turecké arabesky. Například poslouchám umělce, jako jsou Justin Timberlake, Drake, Mario, Ne-Yo, 50 Cent, Ahmet Kaya atd.“

Dále Burak ve své odpovědi rozvádí, co ho nejvíce oslovuje na interpretovi Drakeovi. Jeho ocenění Drakea pro jeho všestrannost a kvalitu textů naznačuje, že pro něj hudba není pouze záležitostí zvuku, ale také obsahu a významu.

"Líbí se mi Drake, protože je všestranný. Má dobré texty a nehovoří o pouličních věcech."

Informátor Burak se dále rozprávěl o svém vhledu do vztahu mezi hudbou a generacemi a naznačuje jeho uvědomění si vlivu kulturních a historických kontextů

na formování hudebních preferencí. Jeho pozorování o existenci písní, které jsou mezigenerační, a písní, které jsou specifické pro určité generace, ukazuje na to, že vnímá hudbu jako prostředek komunikace a propojení mezi různými věkovými skupinami.

„Myslím si, že existují písně, které jsou mezigenerační, a některé jsou specifičtější pro určité generace. Jsou písně, které si mohu poslechnout jak já, tak moje matka, a jsou písně, které si užívá jen jeden z nás.“

Pocit informátora Buraka být „*typický člověk narozený na konci 90. let*“ ukazuje, že pro něj hudba nejen odráží jeho osobní preference, ale také kulturní a historické okolnosti, ve kterých vyrůstal. Tato citace podtrhuje vliv hudebního prostředí na formování identity a pocitu příslušnosti.

„Řekl bych, že více než německý a turecký vliv na mou hudbu, mě nutí se cítit jako typický člověk narozený na konci 90. let.“

Respondent Serkan konstatuje pravidelný a aktivní vztah k hudbě, přičemž vyjadřuje pravidelnou spotřebu hudby v průběhu dne. Zároveň konstatuje svou pasivní účast na hudební tvorbě, což naznačuje, že hudba pro něj slouží především jako zdroj zábavy a relaxace.

„Netvořím hudbu, ale poslouchám přibližně 2 hodiny hudby denně z mnoha různých kategorií.“

Podrobný přehled o hudebních preferencích a zájmech narátora Serkana poskytuje jeho následující odpověď. Jeho záliba v různých žánrech rocku, metalu, popu a indie hudby ukazuje na jeho otevřenost a široký hudební vkus. Skutečnost, že poslouchá hudbu v anglickém, tureckém a několika dalších jazycích, odráží jeho jazykovou rozmanitost, která je pravděpodobně výsledkem jeho multikulturní identity a vystavení různým kulturám.

„Poslouchám různé druhy rocku (prog-, punk-, post-punk, classic), metal, pop, indie hudbu. Písně jsou převážně v anglickém jazyce a turečtině s trochou němčiny a náhodných jazyků (polština, švédština, kurdština atd.).“

Následně se respondent Serkan rozpovídal o svých oblíbených interpretech. Jeho zmínka o mezinárodní hudbě, které byl vystaven na střední škole v Turecku, naznačuje vliv vzdělávacího prostředí na formování jeho hudebních preferencí. Dále zdůrazňuje jeho samostatný výzkum a využití moderních technologií, jako je Spotify, k objevování nové

hudby, což ukazuje na jeho aktivní zapojení do hudebního světa a zájem o kultivaci jeho hudebního vkusu.

„David Bowie, The Smiths, Maanam, The Sound... je jich příliš mnoho na to, abych je spočítal. Byl jsem vystaven mezinárodní hudbě na střední škole v Turecku, dále jsem hudbu, kterou rád poslouchám rozšířil prostřednictvím individuálního výzkumu a Spotify, návrhy atd.“

Další respondent, Aslan, naznačuje široký hudební zájem a intenzivní vztah k hudbě. Jako multiinstrumentalista se aktivně zapojuje do procesu tvorby hudby a pravidelně se věnuje poslechu hudby různých žánrů. Zároveň zmiňuje hudební preference své rodiny, která poslouchala převážně na rockovou a popovou hudbu z anglicky mluvících zemí. Vystavení této hudbě mu poskytlo základní povědomí o západní hudební kultuře.

„Jsem multiinstrumentalista. Denně vytvářím a poslouchám různorodou hudbu. Zároveň jsem vyrostl v rodině, která měla ráda rockovou a popovou hudbu z anglofonních zemí.“

Následně se respondent Aslan vyjádřil k jeho vztahu k turecké hudbě, kde vyzdvihuje, že poslech turecké hudby mu pomáhá udržovat spojení s jeho tureckými kořeny a cítit se blíže ke své turecké identitě. Současně však vyjadřuje svůj názor na německou kulturu jakožto nenápadnou nebo méně dominantní

„Při poslechu tureckých písní se v Německu cítím „turečtější“, ale podle mého skromného názoru Německo nemá příliš dominantní kulturu.“

V neposlední řadě poskytuje Aslan náhled na oblíbené hudební žánry svých německých spolubydlících:

„Němečtí spolubydlíci poslouchají šlágr a německý hard rock. Někteří z mých přátel mají rádi německý rap, ale dávají přednost jiným žánrům, hlavně popu. Všichni nostalgicky poslouchají tureckou hudbu z roku 2000.“

Poslech hudby informátora Murata je spojen s cestováním: *„Hudbu většinou poslouchám na cestách.“* Narátor Murat vyjádřil schopnost naladit se na širokou škálu hudebních žánrů a interpretů, s výjimkou klasické hudby. Zdůraznil, že upřednostňuje zahraniční interprety, zejména z důvodu rytmu jejich písní:

„Mohl bych poslouchat doslova jakoukoli hudbu, kromě klasické. Poslouchám hodně zahraničních interpretů. Především proto, protože se mi líbí jejich rytmus.“

Podobně jako respondent Murat, i informátor Ozan spojuje svůj poslech hudby s cestováním. Přesněji řečeno, popisuje svůj vztah k hudbě v souvislosti s cestováním veřejnou dopravou. Současně však vyjadřuje, že hudba není v jeho životě stěžejním elementem, a vnímá ji spíše jako prostředek k prokrastinaci:

„Ve volném čase rád poslouchám hudbu, zejména v hromadné dopravě. Nemohu říct, že by hudba hrála v mém životě nějakou zvláštní roli. Je to jen nástroj k zabítí času.“

Hudební vkus specifikuje narátor Ozan, který zahrnuje jak své oblíbené žánry, tak interprety, které rád poslouchá. Uvádí, že ho přitahuje zejména kvalita jejich hudby, která mu jednoduše přináší radost.

„Rád poslouchám rock, rap, soul, staré písně z 60.-70. let. Vlastně záleží na mé náladě. Mezi mé nejoblíbenější interprety patří AC/DC, Adele, Lana del Rey, Linkin Park a 21savage. Důvodem mého výběru je asi jejich kvalita. Jejich hudba mě prostě baví.“

V závěru svého vyjádření Ozan reflektuje na rozdíly v hudebním vkusu mezi různými generacemi. Argumentuje, že zatímco starší generace upřednostňuje vokálně založené skladby s hlubšími texty a klidnějším rytmickým podkladem, jeho generace dává přednost dynamickým a elektronicky ovlivněným hudebním prvkům. Kromě toho poukazuje na vulgárnost a neeleganci textů současných písní.

„Myslím, že zatímco starší generace poslouchá více vokální písně, v naší generaci jsou důležitější beaty. Zatímco písně starší generace obsahují velmi smyšlené texty a pomalejší instrumentální rytmy, písně naší doby jsou rytmičtější a elektroničtější. Zároveň jsou texty těchto písní často velmi hanlivé a neelegantní.“

Velká angažovanost v hudbě respondenta Koreám je patrná z jeho pravidelného poslechu hudby po celý den, reflektující osobní vztah k různým hudebním projevům. Jeho hudební vkus zahrnuje pop, techno a francouzské indie, a projevuje zájem o mezinárodní umělce jako Eminem a Childish Gambino.

„Hudba hraje v mém životě velkou roli. Poslouchám ji od rána do večera. To, jakou hudbu poslouchám, se odvíjí od mé nálady. Obvykle poslouchám pop, techno a francouzské indie. Poslouchám zahraniční dýdžeje, Eminema, Childish Gambino.“

Dále se informátor Kerem zmiňuje o podstatě jazyka v hudbě, který vnímá jako jeden ze stěžejních prvků při poslechu hudby. Dle jeho názoru, hudba často využívá abstrakce k vyjádření různých situací. Keremovo přesvědčení o nutnosti znalosti kulturního kontextu pro plné porozumění hudbě ukazuje na význam kulturního uvědomění při interpretaci hudebních děl a jejich obsahu.

„Myslím, že nejdůležitější v hudbě je jazyk. Hudba obvykle používá abstrakci, aby napodobila nějakou akci. Takže aby člověk pochopil význam, měl by znát kulturní pozadí.“

Nakonec svého projevu Kerem diskutuje o hudebních zálibách turecké komunity v Německu. Uvažuje o dominanci poslechu turecké nebo mezinárodní hudby mezi těmito jednotlivci:

„Domnívám se, že většina Turků v Německu poslouchá tureckou nebo mezinárodní hudbu.“

Účastník výzkumu Ali zaujímá pevný postoj k hudbě. Ta pro něj představuje zásadní aspekt života, kdy zmiňuje hru na kytaru, kterou začal již ve svém mladém věku v osmi letech. Vedle toho pravidelně sleduje živá vystoupení a aktivně se zajímá o hudební teorii, vybavení a techniku. Tato hloubka zájmu ukazuje jeho úroveň angažovanosti v hudebním světě a naznačuje, že hudba má pro něj i terapeutický význam, neboť pozitivně ovlivňuje jeho duševní zdraví.

„Hudba měla v mém životě vždy důležité místo. Na kytaru jsem začal hrát asi v osmi letech a od té doby jsem na ní závislý. Pravidelně sleduji živá vystoupení, komentáře, diskuse o hudební teorii, vybavení, technice atd. Myslím, že to má také významný pozitivní vliv na mé duševní zdraví.“

Hudební vkus respondenta Aliho je pestrý a sahá do různých žánrů. Od heavy metalu a progresivního rocku po pop-rock a klasický rock, Ali si vychutnává širokou škálu hudebních zvuků a interpretů:

„Většinu času poslouchám heavy metal, progresivní rock, klasický rock, instrumentální rock, post-grunge, pop-rock, popové balady, španělský nebo latinský pop. Mezi mé oblíbené žánry patří např. Muse, Soen, FFDP, Sabaton, Creed, Tremonti, Alter Bridge, Dire Straits, Toto, RHCP, Steve Vai, Paul Gilbert, Metallica, Disturbed, Katatonia, Godsmack, Alejandro Sanz, David Bisbal, Chayanne.“

Informátor Ali upřednostňuje poslech hudby v anglickém a španělském jazyce před poslechem hudby v tureckém nebo německém jazyce. Záliba v hudbě ve španělském jazyce souvisí s jeho fascinací orientálními vlivy, které v ní nachází.

„Většinou poslouchám hudbu v angličtině nebo španělštině. Hudbu v turečtině poslouchám jen občas, v němčině téměř nikdy. Hudba, kterou oceňuji, je většinou v angličtině. Co se týče španělštiny, baví mě jako jazyk a jsem velkým fanouškem orientálních vlivů, které se ve španělské hudbě vyskytují.“

Ve svém okolí má narátor Ali přátele s podobnými hudebními zájmy, což mu poskytuje společenství a sdílení jeho vášně pro hudbu. Postupné změny v hudebních preferencích jeho přátel naznačují dynamiku vývoje hudebního vkusu a demonstrují proměnlivost a individualitu ve vnímání hudby. Ali vnímá poslech „těžké hudby“ jeho přáteli za přechodnou fázi:

„Moji přátelé se o hudbu buď vůbec nezajímají, nebo mají podobný vkus jako já. Častým jevem je, že moji kamarádi, kteří dříve poslouchali těžkou hudbu, s přibývajícím věkem přestali a začali poslouchat klidnější věci nebo je hudba přestala zajímat úplně. Vypadá to, že to pro ně byla opravdu jen fáze.“

Závěr rozboru odpovědí respondentů ukazuje na širokou škálu vztahů k hudbě v rámci turecké menšiny v Německu. Respondenti vykazují různorodost hudebních preferencí a zájmů, od tradiční turecké hudby po mainstreamové trendy zahraniční hudby. Zároveň reflektují vliv generace, vzdělávacího prostředí a multikulturalismu na formování jejich hudebního vkusu.

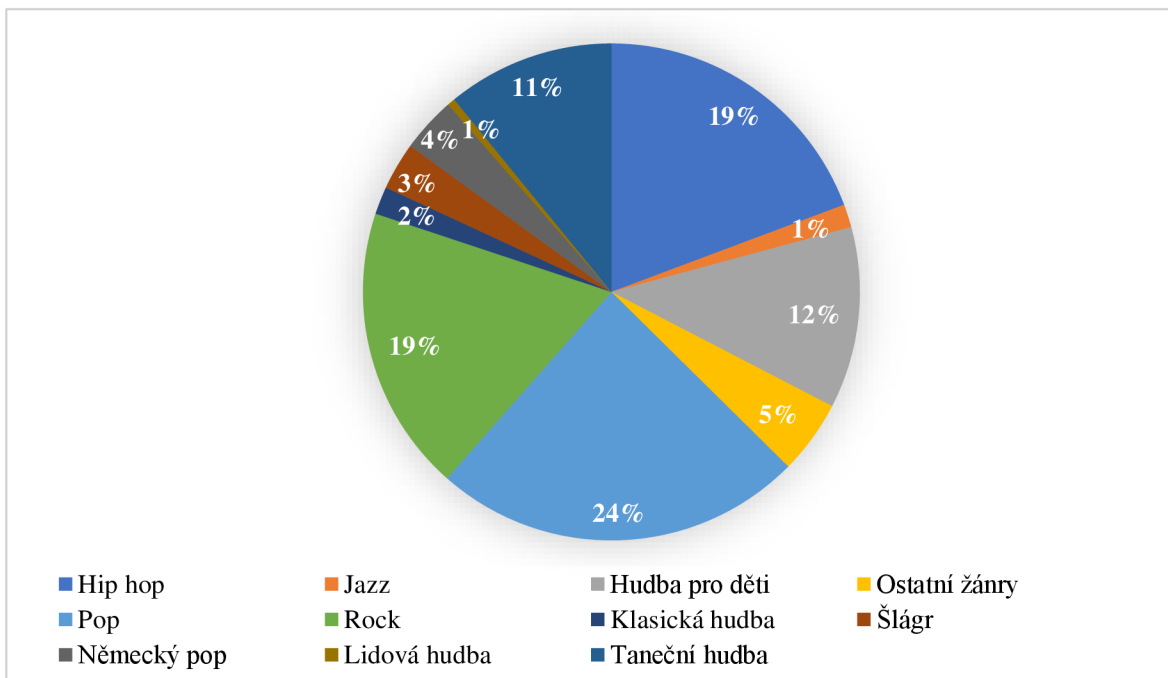
Nyní se zaměříme na jeden z aktuálních pohledů týkající se celkové situace hudebního průmyslu v Německu, který přináší ročenka nazvaná *Hudební průmysl v číslech 2022*. Tato ročenka poskytuje komplexní přehled klíčových ukazatelů a trendů ovlivňujících hudební scénu v zemi, s důrazem na ekonomické, kulturní a společenské aspekty hudebního průmyslu.

5.7.1 Hudební preference populace Německa v roce 2022

V roce 2022 převládaly na hudební scéně žánry pop a hip hop. Popová hudba si udržovala silnou pozici, představující téměř čtvrtinu všech hudebních příjmů, konkrétně

24,1 %. Hip hop dosáhl 19,3 % z celkové tržby a obsadil tak druhé místo podle ekonomického významu.¹²³

Graf 2 Podíly prodeje segmentů repertoáru na celkových prodejkách v roce 2022

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z ročenky *Musikindustrie in Zahlen 2022 (Hudební průmysl v číslech 2022)*¹²⁴

Dalšího významného umístění dosáhl rock, který obsadil třetí místo s 18,6 % podílem na celkových příjmech. V porovnání s rokem 2021 si hudební žánry, jako je pop a hip hop, v roce 2022 zajistily přibližně stejný podíl na celkových tržbách. Avšak zatímco tendence hip hopu zůstala stabilní ve srovnání s předchozím rokem, rock zaznamenal mírný nárůst. V roce 2022 se rock včetně metalu a punku od hip hopu z hlediska ekonomického významu odlišoval pouze o jeden procentní bod z celkového tržního podílu. Dále v roce 2022 zastávala významnou pozici hudba pro děti, která byla čtvrtým nejvýznamnějším segmentem repertoáru, což odpovídá 11,8 % celkové tržby. Ekonomický význam taneční hudby dosáhl v roce 2022 nového dekádního maxima, a to 10,9 %. Ostatní žánry, které zahrnují soundtracky, country hudbu a komedii dosáhly podílu na tržbě ve výši 4,8 %. Německý pop,

¹²³ *Musikindustrie in Zahlen 2022*. Bundesverband Musikindustrie, 2022. [online]. Copyright © [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.musikindustrie.de/wie-musik-zur-karriere-werden-kann/markt-bestseller/musikindustrie-in-zahlen-2022?ref=hmc.chartmetric.com>

¹²⁴ Tamtéž

šlágr, klasická hudba, jazz a lidová hudba dohromady představovaly méně než 10 % celkového tržního podílu.¹²⁵

Závěrem lze konstatovat, že rok 2022 přinesl do německé hudební scény zajímavé dynamiky a trendy. Žánry pop a hip hop si nadále udržují svou dominanci, což odráží preferenční chování publika a ekonomický vliv těchto žánrů. Zároveň je patrný mírný nárůst popularity rocku, což naznačuje pestrost hudebního vkusu populace.

Hudební preference respondentů turecké minority v Německu vykazují určitou podobnost ve srovnání s celkovými hudebními tendencemi v rámci populace Německa v roce 2022. Zjištění naznačují, že žánry jako pop, rock a hip hop jsou oblíbené jak mezi respondenty turecké menšiny, tak v celkové populaci Německa. Například popová hudba si u obou skupin udržela dominantní postavení. Analogicky byl hip hop oblíben mezi oběma zkoumanými soubory, přičemž mezi celkovou populací Německa dosáhl statusu druhého nejvýznamnějšího žánru. I když konkrétní pozice hip hopu mezi preferencemi respondentů turecké menšiny není explicitně uvedena, lze předpokládat jeho popularitu, zejména mezi mladšími generacemi. Žánr rocku zaujal důležité místo jak mezi respondenty turecké menšiny, tak v celkové populaci Německa. Lze pozorovat, že rock dosahuje podobné úrovně popularity mezi respondenty turecké menšiny jako hip hop.

Lze konstatovat, že hudební preference respondentů turecké menšiny v Německu vykazují podobnosti s celkovými hudebními tendencemi v rámci populace Německa v roce 2022. Žánry jako pop, rock a hip hop si u obou skupin udržují dominantní postavení. To naznačuje určitou paralelu v preferencích mezi těmito dvěma skupinami.

5.8 Turecká hudba

Turecká hudební tradice manifestuje syntézu tradičních a moderních prvků s výrazným orientálním vlivem. Klasická turecká hudba, inspirovaná Peršany a Osmany, integruje nástroje jako tambur, ney, kanun a darbuka. Historicky sehrála hudba rozhodující úlohu v náboženských a vojenských kontextech, přičemž osmanské vojenské orchestry získaly širokou popularitu. Lidová hudba odráží život obyčejných lidí, kde zaujímají významné místo s vokálními projevy a nástroji, jako je baglama. Břišní tanec, původem z harémů, si udržuje popularitu jako specifický taneční projev. Tradiční turecká hudba vyniká

¹²⁵ *Musikindustrie in Zahlen 2022*. Bundesverband Musikindustrie, 2022. [online]. Copyright © [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.musikindustrie.de/wie-musik-zur-karriere-werden-kann/markt-bestseller/musikindustrie-in-zahlen-2022?ref=hmc.chartmetric.com>

jedinečnými harmoniemi a lidovými nástroji, jako jsou saaz, flétna ney, balabán, housle, turecká citera a darbuka. Lidová hudba, oblíbená napříč generacemi, reflektuje lásku k specifickým stupnicím a harmoniím, což je patrné i v populární hudbě s evropským vlivem.¹²⁶

Turecká hudba, vyplývající z bohaté kulturní směsi, je formována historickými vlivy, migracemi a interakcemi v oblasti Anatólie. Tradiční umělecká hudba, pevně zakořeněná v ústní tradici, má hluboké kořeny sahající do historie 5000 let a byla ovlivněna regionálními a náboženskými prvky. Důležitým prvkem pro melodickou strukturu je využívání makamských stupnic. Oproti evropské hudební teorii existuje v turecké hudbě propast mezi teorií a praxí, což má svůj původ v historické funkci hudby v turecké společnosti. Tonský systém byl následně standardizován na 24 stupňů, zejména v oblasti klasické umělecké hudby. Turecká hudba se vyznačuje převážně melodickým a jednohlasným charakterem, s omezeným harmonickým systémem. Dva hlavní typy melodického zpracování, *parlando* (mluvený přednes) a *tempo giusto* (správné tempo), formují estetiku turecké hudby. Metrický systém zahrnuje asymetrické a smíšené taktové druhy, a rytmus *usul* dodává život metrickým strukturám. Rozmanitost turecké hudební kultury zahrnuje tradiční uměleckou hudbu, lidovou hudbu, vojenské a nábožensko-rituální tradice, a také vlivy evropské hudby. Republikánské reformy v roce 1923 přinesly změny, přičemž skupina tureckých skladatelů klasické hudby nazývaná Turecká Pětka položila základy pro současnou tureckou uměleckou hudbu. Nové populární hudební směry, jako turecký šlágr, anatolský (turecký) rock, arabeska a *Özgün-Müzik* (původní hudba), reflektují společenské změny a přispívají k rozmanitosti turecké hudební kultury.¹²⁷

5.8.1 Historie turecké hudby

Historie turecké hudby sahá do Střední Asie, odkud se turkické národy usazovaly na území dnešního Turecka na západě Asie. Územím dnešního Turecka prošly různé

¹²⁶ *Turecko – hudba*. Zajic-projekt.weebly.com. [online]. Copyright © [cit. 2023-12-14]. Dostupné z: <https://zajic-projekt.weebly.com/hudba.html>

¹²⁷ KALYONCU, Nesrin. *Musikkultur in Der Türkei Oder Türkische Musikkultur Zwischen Orient Und Okzident*. EAS Turkey Section, 2007. Dostupné z: https://www.academia.edu/39849164/Musikkultur_in_der_T%C3%BCrkei_oder_T%C3%BCrkische_Musikkultur_zwischen_Orient_und_Okzident

civilizace od Chetitů přes Huny, Řeky, Římany až po Seldžuky a Osmany. Přes všechny tyto civilizace se vyvíjela i turecká hudební tradice.^{128, 129}

Původní obyvatelé Anatolie se v Turecku usadili před více než devíti sty lety, a s sebou přinesli svou lidovou hudbu, která dodnes nese stopy asijských kořenů.¹³⁰ Turecká hudba byla ovlivněna arabskou tradicí, ale také perskou kulturou a působením Byzantské říše. Perská kultura a působení Byzantské říše na území dnešního Turecka přidaly do hudby další vrstvy vlivů. Identifikovat konkrétní vlivy je však těžké kvůli působení různých kultur, zejména arabské a balkánské, po mnoho století.¹³¹

V rámci turecké hudební teorie dominují dva hlavní koncepty, jež ovlivňují kompozici skladeb a poskytují základ pro tvůrčí projev skladatelů. Těmito koncepty jsou makam a usul, jež vykazují značnou paralelu s evropskými termíny talea (úsek = „opakovaný rytmický vzorec“) a color (barva = „melodický úsek“). Základní struktury této teorie zahrnují 13 primárních makamů a 12 základních usulů; ovšem diskuse na toto téma zahrnuje také složené formy makamů a usulů.¹³²

Arabská tradice, včetně prvku makam, měla vliv na vývoj turecké hudby. Makam, jinak též makamlar, arabsky maqam, představuje v hudební tradici modální strukturu skladby, která je definována výběrem stupnicových stupňů z obecné stupnice. Makam dále specifikuje koncové řešení skladby (karār, „rozlišení“), její rozsah (hüküm, „doména“) a charakteristické vzory melodie, označované jako seyir. Celkově jsou makamy klasifikovány podle stupnicových stupňů, které obsahují. V turecké hudbě jsou běžně využívány čtvrttóny, což bylo v 18. století pro vídeňské hudební tradice velmi neobvyklé. Turecká hudba je charakterizována orální tradicí a je monofonní. Až do 20. století neexistovalo významné úsilí převést tuto hudbu do psané formy. Vztah mezi mistrem a učněm byl udržován během vzdělávání, a mistři mimo jiné učili své studenty provádět seyir, což znamená improvizovat na daném makamu, a někdy i usulu. V kontextu vícehlasé

¹²⁸ *Historie Turecka*. Mundo.cz, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-13]. Dostupné z: <https://www.mundo.cz/turecko/dejiny>

¹²⁹ ČEVELA, Jiří. *Turecká hudba a její fenomény*. [online]. Brno, 2009 [cit. 2024-01-13]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/wuzr0/>. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Filozofická fakulta, Ústav hudební vědy. Vedoucí práce Mgr. Viktor Pantůček.

¹³⁰ Tamtéž

¹³¹ SADIE, Stenley. *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*. London, 1980. ISBN 0-333-23111-2.

¹³² GENCER, Ali Yunus. *Turkish Music Influences on the 18th cent. European Music. Music and Culture in 18th Century Vienna*, Janet K. Page. Rukopis, 2014. Dostupné z: https://www.academia.edu/32540059/Turkish_Music_Influences_on_the_18th_Cent_European_Music

interpretace turecké hudby se projevovala heterofonní textura, kde jednotliví hráči interpretují stejnou melodickou linii s drobnými variačními odchylkami.^{133, 134, 135}

Historický vývoj označování hudby v Turecku představuje zajímavou chronologii událostí, která nám umožňuje nahlédnout do komplexní transformace terminologie spojené s pojmem „hudba“ v průběhu časových období.

V pre-islámském období byla hudba nazývána *ır* pro melodii s textem *şarki* a *küğ* pro instrumentální hudbu. Po přijetí islámu se termín *musiki* začal používat v arabském jazyce. Po přijetí islámu začali turečtí učenci psát práce o hudbě. Nejvýznamnější hudební knihou té doby bylo dílo Farabiho *Kitab-ı Musiki El Kebir (Velká hudba)*. Během období Osmanské říše (1299-1923) se termín *musiki* nadále používal a zaznamenalo se zvýšení teoretických prací, rozvoj vojenské hudby Mehter, a sultáni mohli hrát *ince saz* hudbu. Evropští historikové a orientalisté začali v té době používat termín *Turkish Musikisi* (turecká hudba), protože hudba v Osmanské říši se lišila od té, která byla výstižná pro Evropu. V 19. století se v Osmanské říši objevil i západní hudební vliv, ale i přesto se oba druhy hudby označovaly jako *musiki*. Termín *Turkish Musikisi* vytvořil Rauf Yekta Bey, známý teoretik turecké hudby, a napsal práci v arabském jazyce s názvem *Türk Musikisi Nazariyatı (Teorie turecké hudby)*. Toto dílo bylo později v roce 1922 publikováno ve francouzštině a představuje první příklad díla popisujícího teorii turecké hudby v evropském jazyce.¹³⁶

5.8.2 Klasická turecká (osmanská) hudba

Turecká klasická hudba vychází z bohatého historického dědictví, kde osmanská klasická hudba sehrála jednu ze zásadních rolí. Osmanská hudba byla inicializována výrazným ovlivněním perského a arabického hudebního dědictví, zejména z oblasti Chorásánu a Herátu v 15. a 16. století. Toto období bylo charakterizováno vysokou prestiží, ale s omezeným rozšířením. V průběhu pozdního středověku došlo k postupnému úpadku perského repertoáru v osmanské říši a v 16. století se osmanský dvůr začal více zajímat

¹³³ SADIE, Stenley. *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*. London, 1980. ISBN 0-333-23111-2.

¹³⁴ HAUG, Judith I. *Ottoman and European Music in 'Alī Ufukī' s Compendium, MS Turc 292: Analysis, Interpretation, Cultural Context*. Verlag readbox publishing GmbH – readbox unipress, 2019. ISBN 978-3-8405-0211-8.

¹³⁵ GENCER, Ali Yunus. *Turkish Music Influences on the 18th cent. European Music. Music and Culture in 18 th Century Vienna*, Janet K. Page. Rukopis, 2014. Dostupné z: https://www.academia.edu/32540059/Turkish_Music_Influences_on_the_18th_Cent_European_Music

¹³⁶ SAYERS, William & SÜMBÜLLÜ, Hasan Tahsin. *Music and music education from ottoman empire to modern Turkey*. AGP Research, 2016. ISBN 978-605-83281-2-9.

o anatolské a turecké hudební styly. To vedlo k postupnému zániku mezinárodního perského dvorního repertoáru ve prospěch populárnějších tureckých písní. Klíčovou postavou byl Ali Ufki Bey, jehož práce představuje přechod k pozdějším stylům osmanské hudby. Období mezi lety 1670 a 1710 přineslo novou syntézu osmanské hudby, označovanou jako osmanské renesanční období. Toto období nebylo iniciováno osmanským dvorem, ale aristokraty muslimy a hudebníky z řádu Mevlevi. Mevlevi derviši měli významný vliv na sekulární uměleckou hudbu, a nové žánry jako peşrev a semai se staly základem pro oficiální hudbu osmanského státu, známou jako mehterhane.¹³⁷

Mehter (mehterhane) je označení pro tradiční turecký vojenský hudební soubor. Má bohatou historii a významný vliv na tureckou hudbu a kulturu. Mehter byl spojen s Janičáři, elitní vojenskou jednotkou Osmanské říše, a byl významný při vojenských ceremoniích, průvodech a bitevních situacích. Mehter a jeho hudební žánry, zejména peşrev a semai, měly výrazný vliv na vývoj osmanské hudby. Na rozdíl od dvorního vokálního repertoáru, který začal ztrácet svůj mezinárodní charakter, instrumentální žánry peşrev a semai zůstaly silně zakotveny v oficiální a veřejné hudbě Osmanské říše, která byla známá jako mehterhane nebo mehter.^{138, 139}

V 18. století došlo k dalším významným změnám, včetně rozšíření rytmických cyklů a pomalejšího tempa. Zapojení ne-muslimů, zejména řeckých zpěváků, do dvorní hudby přineslo do osmanské hudby prvky byzantské hudby. Tento vývoj byl součástí místně generované modernity 18. století, která zanechala svou stopu v osmanské hudbě až do 19. století.¹⁴⁰

Klasická turecká hudba, známá také jako osmanská klasická hudba, je tradice vytvořená šlechtou Osmanské říše v období od cca roku 1300 do roku 1923. Tato hudba kombinuje prvky z různých hudebních tradic, včetně indické klasické hudby a západní evropské klasické hudby. Má svoji vlastní identitu, ale také sdílí některé prvky s okolními regiony. Turecká klasická hudba je spojena s mystickou súfíjskou tradicí islámu a slouží jak pro světské, tak náboženské účely. Klíčové prvky zahrnují složité módy a melodický

¹³⁷ FELDMAN, Walter. The Emergence of Ottoman Music and Local Modernity. *YILLIK: Annual of Istanbul Studies*, 2019, 1.1: 173-179. Dostupné z: <https://doi.org/10.53979/yillik.2019.10>

¹³⁸ SAYERS, William & SÜMBÜLLÜ, Hasan Tahsin. *Music and music education from ottoman empire to modern Turkey*. AGP Research, 2016. ISBN 978-605-83281-2-9.

¹³⁹ FELDMAN, Walter. The Emergence of Ottoman Music and Local Modernity. *YILLIK: Annual of Istanbul Studies*, 2019, 1.1: 173-179. Dostupné z: <https://doi.org/10.53979/yillik.2019.10>

¹⁴⁰ Tamtéž

system pro vývoj melodií a improvizací, podobné indickému rág, nazývané makam, turecký rytmický systém, podobný indickému tala, s názvem usul, strukturovaný formát skladeb, zahrnující instrumentální a vokální části, nazývaný fasıl, a širokou paletu nástrojů, jako jsou bendir (rámový bubínek), kemençe (malé housle), ney (rákosová podélná flétna), úd (arabská loutna) a tambura (strunný drnkací nástroj). Charakteristické jsou též různorodé rytmické vzory, melodie postavené na makamu s použitím čtvrttónů, absencí západní harmonie a heterofonní strukturou, kde všechny nástroje hrají varianty stejné melodie. Dynamika a hlasitost se mění v závislosti na tempu a počtu zapojených nástrojů. Výrazným prvkem je též heterofonní textura, kde jednotliví hudebníci hrají vlastní variace stejné melodie s ozdobami.¹⁴¹

5.8.3 Tradiční turecká (lidová) hudba

Turecká lidová hudba, známá jako Halk Müziği v turečtině, je tradiční hudební forma, která vyjadřuje pocity, myšlenky, radosti, vzrušení, bolest a žal lidu. Turecká lidová hudba je důležitou složkou tradiční turecké hudby, kterou produkovaly turecké komunity žijící v různých oblastech, jako je Anatolie, Střední Asie, Přední Asie, Balkán a Severní Afrika. Hlavní rysy tradiční turecké lidové hudby zahrnují anonymitu a lokální povahu. Tato hudba často obsahuje texty, ale zahrnuje také instrumentální taneční melodie. Historické kořeny tureckého lidového umění sahají až do období středověkých tureckých kmenů ve Střední Asii, zejména k šamanismu. Před přijetím islámu zastávali šamani důležitou úlohu v komunitě, včetně prezentace básní, hudby a tanečních prvků během tradičních rituálů. Po přijetí islámu se rozvinula tradice hudebníků a básníků známých jako âşıkklar, kteří měli funkci v předávání hodnot a příběhů komunity skrz generace. Tito hudebníci byli schopni improvizovat na nástrojích a zpívat tradiční písně. Jejich tvorba měla velký vliv na vývoj turecké lidové hudby. Charakteristické rysy turecké lidové hudby zahrnují rozmanité rytmické a melodické struktury, používání tradičních hudebních nástrojů, a silný důraz na slova. Turecké lidové písně jsou produktem tzv. „ústní kultury“. To znamená, že písně, melodie a tradice jsou přenášeny spíše ústně nežli na základě písemných pramenů. Turecká lidová hudba zůstává důležitou součástí kulturního dědictví.¹⁴²

¹⁴¹ *Turkish classical music*. Kaitlinbove.com, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2023-12-20]. Dostupné z: <https://kaitlinbove.com/turkish-classical-music>

¹⁴² YOLCU, Ural & ÖZTÜRK, Sibel & GÜLÜMSER, Zeycan & BEŞLİ, Hatice Gözde. *Türk halk müziği teori ve uygulamasi*. Güzel sanatlar lisesi, 2019. ISBN 978-975-11-4421-8.

Klíčovým termínem v turecké lidové hudbě je *uslûp*, označující regionální charakteristiky hudby, zatímco *tavir* popisuje individuální interpretační techniky na nástroji *bağlama*. Regionální *uslûpy* reflektují charakteristické vlastnosti skupin lidí v daném regionu, odvozené z jejich životního stylu a kultury, čímž přispívají k unikátnímu charakteru hudby. *Bağlama*, esenciální hudební nástroj turecké lidové hudby, přináší do těchto regionálních *uslûpů* bohaté technické možnosti. V rámci *bağlami* vynikají různé styly úderů na struny a rytmické struktury, které formují specifický hudební styl jednotlivých regionálních *uslûpů*.¹⁴³

Následná pasáž studie se zaměřuje na hudební preference turecké menšiny v Německu. Především je kladeno za cíl poskytnout zajímavé pohledy na to, jakou tureckou hudbu tento demografický segment poslouchá.

U respondenta Emreho lze pozorovat zájem o tradiční tureckou hudbu, která se často objevuje na oslavách. Respondent tuto hudbu spojuje se svým původem z Anatólie. Zároveň poukazuje na to, že si tuto hudbu rád poslechne i ve svém volném čase:

„Například u nás, já pocházím z Anatólie, na oslavě máme takový druh hudby, jako pop music nebo řekněme takový druh kulturní hudby. Asi bych řekl, že je to taková tradiční hudba. Ta je většinou slyšet na našich oslavách, ale rád ji poslouchám i ve svém volném čase.“

Vyjmenování konkrétních interpretů informátorem Burakem, jako jsou Ahmet Kaya, Mahsun Kirmizigül a Tarkan, naznačuje svůj specifický vkus. Tím, že uvádí, že jsou to „jedny z prvních spojení“, naznačuje, že tyto interprety patřily mezi první, se kterými se setkal nebo k jejichž hudbě měl první výrazný emocionální vztah.

„Ahmet Kaya, Mahsun Kirmizigül, Tarkan. Jsou to jedny z prvních spojení, které jsem si vytvořil s tureckou hudbou.“

Zmínka respondenta Aslana o začátečnickém hraní na úd, tradiční hudební nástroj, který je spojený s tureckou a řeckou hudbou.¹⁴⁴ Zájem respondenta Aslana o hraní irské lidové hudby v Istanbulu naznačuje jeho široký záběr hudebních zájmů a inspirací.

¹⁴³ EROĞLU, Türker. Türk Halk Müziğinin Türkiye'deki Coğrafi Bölgelere Göre Temel Özellikleri Bakımından İncelenmesi. *The Journal of Academic Social Science*, 2017, Yıl: 5, Sayı: 41, s. 513-527. Dostupné z: <http://dx.doi.org/10.16992/ASOS.12127>

¹⁴⁴ *Turkey/Greek 'Oud' (Outi)*. Wmic.net. [online]. Copyright © [cit. 2024-02-19]. Dostupné z: <https://wmic.net/turkey-greek-oud-outi/>

„Začal jsem hrát na úd (bezpražcovou loutnu hranou na Středním východě a Balkáně) loni, abych mohl hrát turecké a řecké písně. Předtím jsem nebyl do tureckého klasického žánru příliš zainteresován, ale začal jsem v něm nacházet potřebnou znalost a příslušnost. Když jsem byl v Istanbulu, hrál jsem irskou lidovou hudbu.“

Dále informátor Aslan vymezuje několik hlavních žánrů, které poslouchá. Prvním zmíněným žánrem je anatolský rock, zmiňuje také turecký rock z roku 2000. Egejská lidová hudba je dalším žánrem, který Aslan uvádí. Nakonec zmiňuje tureckou klasickou hudbu, která je odlišná od západní klasické hudby. Je patrné, že Aslanova odpověď odhaluje, že tyto žánry nejsou pouze prostředkem k poslechu hudby, ale také prostředkem k vyjádření a sdílení tureckých kulturních tradic a hodnot, které Aslan sdílí se svou rodinou a přáteli.

„Pravděpodobně anatolský rock, turecký rock z roku 2000, egejská lidová hudba a turecká klasická hudba, tím není myšlena západní klasická hudba složená tureckými umělci. Tyto žánry poslouchala rodina nebo přátelé a jsou pro tureckou zemi a kulturu jedinečné.“

Narátor Koray poskytl náhled do svých hudebních preferencí v rámci turecké hudby:

„Z tureckých interpretů rád poslouchám tyto: Ibrahim Tatlıses, Ahmet Kaya, Sezen Aksu, Tarkan...“

Široká škála hudebních preferencí narátora Serkana, od moderních kapel spojených s hnutím *Üçüncü Yeniler* (Třetí novinka) až po tradiční anatolský rock a populární popovou hudbu, ukazuje na jeho kulturní pluralitu a otevřenost k různým hudebním žánrům. Jeho zájem o tradiční tureckou lidovou hudbu naznačuje jeho respekt ke kulturnímu dědictví a historii turecké hudby, zatímco jeho záliba v moderní hudbě reflektuje jeho zájem o současnou hudební scénu.

„Co se týče moderní scény, zajímám se o skupiny spojené s hnutím Üçüncü Yeniler. Je to indie hnutí z roku 2010. Kapeli, které poslouchám jsou Büyük Ev Ablukada, Adamlar, Dolu Kadehi Ters Tut. Je to hudba mého mládí. Dále rád poslouchám anatolský rock, konkrétně Barış Manço, Moğollar, MFÖ. Ty poslouchám především kvůli jejich kvalitní hudbě. Poté poslouchám pop z devadesátých let a začátku roku 2000, protože se ta hudba snadno poslouchá. Jinak někdy poslouchám i tradiční tureckou lidovou hudbu, ta je emocionální, a především ji mám spojenou s tureckým kulturním dědictvím.“

Další pohled na svůj hudební vkus v rámci turecké hudby poskytuje účastník výzkumu Murat. Ten odkazuje na interpreta Tarkana. Kromě toho zmiňuje své záliby v anatolském rocku a arabesce:

„Tarkan je jeden ze zpěváků, kterého poslouchám. Někdy si pustím i anatolský rock a arabesky.“

Vztah narátora Ozana k hudbě interpreta Eka Fresha a jeho písni *Deutscher Traum* (Německý sen) reflektuje jeho osobní zkušenosti a aspirace spojené s migrací a adaptací v cizí zemi. Jeho emocionální propojení s touto hudbou ukazuje, jak hudba může sloužit jako prostředek k vyjádření identity a zkušeností.

„V Německu žije turecký rapper Eko Fresh, který pochází z rodiny tureckých přistěhovalců. Jeho píseň Deutscher Traum (Německý sen) mě v mých teenagerovských letech, zejména během maturitních zkoušek, opravdu nadchla. Myslím, že to pro mě byl takový hype, protože jsem také chtěl následovat německý sen a vybudovat si život v Německu.“

O konkrétní turecké interprety, které poslouchá se podělil i respondent Kerem:

„Z tureckých interpretů poslouchám Tarkana, Gülşen, Sezen Aksu a Sertab Erener“

Rozmanitost hudebních zájmů a inspirací respondenta Aliho, od elektrické kytary až po metalové a popové balady, ukazuje na jeho rozsáhlý hudební vkus a otevřenost k různým hudebním stylům. Respondent Ali identifikuje konkrétní interprety a hudební žánry, které ho oslovují:

„Dönmen Lazim od Haluka Leventa byla jedna z písní, která mě přiměla vzít do ruky elektrickou kytaru, protože kytarové riffy byly úderné. Hayko Cepkin se mi docela líbí a jeho druhé album Tanisma Bitti považuji za revoluční díky jedinečnému stylu, který kombinuje prvky metalu, elektronické hudby, orientálních stupnic atd. Je to jediný člověk, který se v Turecku dostal do mainstreamu a zároveň dělá metalové growling, což je nedoceněný úspěch. Mám rád i popové balady, pokud mě jejich autorství a zpěv osloví. Například píseň jako Ask-i Kiyamet od Emreho Altuga.“

Posouzení hudebních preferencí turecké menšiny v Německu odhaluje širokou rozmanitost vkusů a zájmů v rámci tohoto demografického segmentu. Respondenti projevují zájem o široké spektrum hudebních žánrů, od tradičních a folkových až po moderní a populární. Tradiční turecká hudba má pro některé respondenty velký význam, neboť ji

spojují s jejich kulturním dědictvím a původem. Mezi další preferované žánry patří moderní trendy, jako je anatolský rock a popová hudba. Existuje rovněž zájem o moderní indie scénu a specifická hudební hnutí. Rozmanitost hudebních preferencí se projevuje i v zájmu o smíšené hudební žánry, jako je anatolský rock a arabeska. Tato preferenční diverzita svědčí o otevřenosti respondentů k různým hudebním stylům. Kromě toho někteří respondenti vyjadřují své osobní zkušenosti a identity skrze hudbu, což jim umožňuje reflektovat své životní příběhy a pocity spojené s migrací a adaptací v cizí zemi.

5.9 Německá hudba

Německá hudba má bohatou historii, která sahá od klasické hudby (Bach, Beethoven, Brahms) až po moderní žánry, jako je techno, hip hop a punk rock. Klasická hudba v Německu zaznamenala svůj vrchol s barokem a romantismem, přičemž Johann Sebastian Bach, Ludwig van Beethoven a Richard Wagner patří mezi klíčové postavy.¹⁴⁵

Ve 20. století se hudební scéna rozvíjela a vznikly různé nové hudební směry. Dvěma zajímavými projevy hudby, které vznikly mezi světovými válkami, jsou kabaretní hudba a swingová hudba.

Německá kabaretní hudba vznikla přelomem 19. a 20. století jako reakce na francouzský kabaret, který sloužil jako shromaždiště pro uměleckou a literární elitu. Kabaretní scéna v Německu na konci 20. let a počátku 30. let byla jedinečným způsobem, jak reflektovat a komentovat sociální a politické změny. Texty odrážely dekadenci a nesplněná očekávání v poválečném Německu. S nástupem nacistů v roce 1933 byla kabaretní vystoupení zakázána, a mnozí umělci opustili Německo.¹⁴⁶

Swingová hudba v Německu v období nacistického režimu představovala nejen hudební trend, ale také formu odporu. Vznikla ve Spojených státech amerických v polovině 30. let a přinesla obnovený zájem o jazz po celém světě, včetně Německa. Navzdory diskriminaci jazzu a jeho kultury našla swingová hudba nadšené posluchače, převážně mladé fanoušky, nazývané Swingjugend (swingová mládež), kteří v ní spatřovali nejen módní vlnu, ale i celkový postoj k životu. Tato skupina odmítala nacistický režim a jeho ideologii,

¹⁴⁵ *A Short History of German Music: From Bach to Die Toten Hosen*. Deutschland.de, 2018. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-13]. Dostupné z: <https://www.deutschland.de/en/topic/culture/a-short-history-of-german-music-from-bach-to-die-toten-hosen>

¹⁴⁶ *The Lighter Side of Music German Cabaret*. Interlude.hk, 2017. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-13]. Dostupné z: <https://interlude.hk/lighter-side-music-german-cabaret/>

militarismus a uniformitu. Příznivci swingové hudby čelili konfliktům s nacistickým režimem, protože neuznávali zákazy týkající se zákazů tanečních akcí, poslechu „nepřátelských rozhlasových stanic“ a dalších nařízení. Vznikaly i protinacistické projevy od odporu a posměšků po odmítnutí povinného členství v Hitlerjugend (Hitlerova mládež) a Bund Deutscher Mädel (Sdružení německých dívek) nebo vojenské služby v armádě. Za centrum Swingjugend byl považován Hamburg, což v tomto městě vedlo k tvrdým represím od Gestapa a dalších orgánů. Příznivci swingové subkultury byli podrobováni diskriminačním výslechům, mučení a věznění Gestapem. Byli deportováni do různých nacistických táborů, kde čelili dalším formám týrání. Přesto se snažili udržet svou hudební vášeň, tajně zpívajíc populární swingové písně. Někteří byli posláni do tzv. Jugendschutzlager (táborů mládežnické ochrany) nebo na nucené práce v továrnách. Nacisté měli potíže s tím, jak jednotně řešit Swingjugend, protože nešlo o organizovaný celek, ale o volně organizované skupiny přátel. Příznivci swingové hudby věrní své hudbě vytrvali i v koncentračních táborech, kde hudba poskytovala silný opěrný bod a formu intelektuálního odporu v krutých podmínkách věznění.^{147, 148}

V poválečném období vznikla nová vlna hudebního stylu jako krautrock, což byl experimentální žánr elektronické hudby. Později se stalo populárním žánrem v Německu techno, zejména v Berlíně.¹⁴⁹

Krautrock, jinak také kosmische Musik (kosmická hudba), je německý experimentální rock ze 70. let, vzniklý v rámci revolučního studentského hnutí mezi lety 1967-68. Někteří vytvořili komuny a stali se politickými aktivisty, zatímco jiní se snažili o zkonstruování nové německé hudby, která nebyla šlágr, mainstreamová hudba té doby. Jejich úsilí bylo podníceno tím, že mnoho těchto „válečných dětí“ vědělo, že jejich historie byla vymazána. Neměli nic, ale to znamenalo svobodu. Krautrock vznikl jako reakce na mainstreamovou hudbu a hledání nové německé identity. Skupiny jako Can, Faust, Amon Düül II nebo Kraftwerk formovaly tento žánr, který ovlivnil hudbu až do dnešní doby. Skupiny kombinovaly různé hudební prvky a vytvářely něco úplně nového. Nová kompilace

¹⁴⁷ KATER, M. H., 1992. *Different Drummers: Jazz in the Culture of the Nazis*, Oxford University Press, 2003. ISBN 0-19-516553-5.

¹⁴⁸ *Swing kids behind barbed wire*. Holocaustmusic.org, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-13]. Dostupné z: <https://holocaustmusic.org/politics-and-propaganda/third-reich/swing-kids-behind-barbed-wire/>

¹⁴⁹ *A Short History of German Music: From Bach to Die Toten Hosen*. Deutschland.de, 2018. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-13]. Dostupné z: <https://www.deutschland.de/en/topic/culture/a-short-history-of-german-music-from-bach-to-die-toten-hosen>

Elektronische Musik (elektronické hudby) od Soul-Jazz ukazuje divokost této éry a klade otázku, proč kosmische Musik (kosmická hudba) zůstává populární.^{150, 151, 152}

Německá hudba rovněž prošla změnami v oblasti populární hudby. Šlágr, což je druh folklórní populární hudby, dosáhl vrcholu popularity v 60. a 70. letech. V 80. letech vzniklo hnutí Neue Deutsche Welle (Nová německá vlna), které spojovalo zvuky nové vlny s německými texty.¹⁵³

Nová vlna hudby v Německu, známá jako Neue Deutsche Welle (NDW), začala na přelomu 70. a 80. let. Původně undergroundové hnutí spojilo punk a novou vlnu s německými texty. Neue Deutsche Welle podnítila vznik nezávislé hudební scény, přinesla jednoduché produkce a autentičnost. Umělci vytvářeli vlastní struktury, produkovali v kuchyních a garážích, a vzdorovali komerčním trendům. Tato nová vlna také podnítila využívání německých textů, což přineslo nový rozměr do německé rockové a popové hudby. Tento styl hudby s texty plnými nostalgie a melancholie oslovoval právě mladou generaci.^{154, 155}

Rap a hip hop získaly v Německu popularitu v 80. a 90. letech, a od té doby se staly důležitou součástí hudební scény. Vznikly různé školy hip hopu, od politicky zaměřených skupin po ty, které se soustředily na lehčí témata a humor.¹⁵⁶

5.9.1 Německá opera a klasická hudba

Německá opera vznikla v 17. století, kdy německý skladatel Heinrich Schütz vytvořil operu *Dafne* a následně se začala formovat pomocí stylu nazývaného Singspiel. Tento

¹⁵⁰ ADELTE, Ulrich. *Krautrock: German Music in the Seventies*. The University of Michigan Press, 2016. ISBN 978-0472073191.

¹⁵¹ *Elektronische musik: a guide to krautrock*. Theguardian.com, 2010. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-13]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/music/musicblog/2010/mar/30/elektronische-musik-krautrock>

¹⁵² *Krautrock: The 1970s bands which helped post-war Germany overcome its dark history*. Bbc.com, 2024. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-13]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/culture/article/20240110-krautrock-the-1970s-bands-which-helped-post-war-germany-overcome-its-dark-history>

¹⁵³ *A Short History of German Music: From Bach to Die Toten Hosen*. Deutschland.de, 2018. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-13]. Dostupné z: <https://www.deutschland.de/en/topic/culture/a-short-history-of-german-music-from-bach-to-die-toten-hosen>

¹⁵⁴ *Die 80er als moderne Synth-Bewegung*. Welt.de, 2022. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-13]. Dostupné z: <https://www.welt.de/kultur/article240934223/Neue-Neue-Deutsche-Welle-Die-80er-als-moderne-Synth-Bewegung.html>

¹⁵⁵ *Die Neue Deutsche Welle – NDW*. Bear-family.de, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-13]. Dostupné z: <https://www.bear-family.de/various-die-neue-deutsche-welle-ndw/>

¹⁵⁶ *A Short History of German Music: From Bach to Die Toten Hosen*. Deutschland.de, 2018. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-13]. Dostupné z: <https://www.deutschland.de/en/topic/culture/a-short-history-of-german-music-from-bach-to-die-toten-hosen>

hudebně-dramatický žánr spojoval mluvené dialogy s hudebními částmi, a tak se stal charakteristickým prvkem německé opery. Rozhodujícím okamžikem bylo otevření divadla Theater am Gänsemarkt (divadlo v Gänsemarktu) v Hamburku v roce 1678, což demokratizovalo přístup veřejnosti k opeře, která byla dříve omezena na dvory a aristokracii. Během klasického období došlo ke spojení italské opery seria s německým Singspiel (zpěvohra), přičemž Mozart v tomto procesu měl podstatnou roli. Romantická éra, zahájená Carlem Mariem von Weberem, přinesla nové dimenze emocí a grandiózní produkce. Richard Wagner se stal průkopníkem konceptu Gesamtkunstwerk (souhrnné umění), kde se hudební, dramatické a výtvarné složky spojily do jednotného celku. Jeho epický cyklus *Prsten Nibelungův* ovlivnil nejen jeho současníky, ale i následující generace skladatelů. V průběhu 20. století přešli někteří skladatelé, jako Arnold Schoenberg a Richard Strauss, k modernismu, zatímco další, jako Hans Werner Henze a Karlheinz Stockhausen, obohatili německou operu o nové experimentální prvky.^{157, 158, 159}

Německá klasická hudba představuje významný pilíř evropské hudební historie a zanechává trvalý vliv na moderní skladatele. Kromě tradiční německé chorálové hudby, která se často prováděla při bohoslužbách během barokního období, se v německé klasické hudbě uplatnili významní skladatelé, jako jsou Beethoven, Mozart nebo Haydn. Tito skladatelé stvořili některá z nejvýznamnějších děl klasické hudby. Německý skladatel Johann Sebastian Bach měl zásadní vliv na barokní období. Jeho práce zahrnují mnoho sborových kompozic a chrámových kantát, které se staly základem německé chorálové hudby. Wolfgang Amadeus Mozart byl dalším významným německým skladatelem, který se prosadil v období klasicismu. Jeho tvorba zahrnuje širokou škálu hudebních žánrů, včetně oper, symfonií a klavírních koncertů. Ludwig van Beethoven je považován za dalšího z největších skladatelů v dějinách klasické hudby. Jeho dílo zahrnuje symfonie, klavírní sonáty a další významná díla, která přispěla k rozvoji romantické hudby. Franz Schubert se svou tvorbou přinesl do klasické hudby prvky romantismu. Jeho kompozice se vyznačují emocionální hloubkou a lyričností. Johannes Brahms byl dalším významným německým skladatelem, který se prosadil v období romantismu. Tito němečtí skladatelé měli významný

¹⁵⁷ GRIFFEL, Margaret Ross. *Operas in German: A Dictionary*. Rowman & Littlefield, 2016. ISBN 9781442247963.

¹⁵⁸ *A short history of Italian and German opera*. Popularbeethoven.com, 2020. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-26]. Dostupné z: <https://www.popularbeethoven.com/a-short-history-of-italian-and-german-opera/>

¹⁵⁹ *An overview of German Opera: The Roots of German Opera*. Sfopera.com, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-26]. Dostupné z: <https://www.sfopera.com/learn/about-opera/an-overview-of-german-opera/>

vliv na vývoj klasické hudby a jejich díla jsou dodnes uznávána jako vrcholná umělecká díla.^{160, 161, 162, 163}

5.9.2 Německá lidová hudba

Lidová německá hudba, známá jako *Folkmusik*, vychází z bohaté tradice a zahrnuje různé vlivy, přičemž často spojuje prvky tradiční lidové hudby s popovými tendencemi. Hlavní nástroje ve *Folkmusik* zahrnují kytaru, housle, harfu, flétny a často i dudy. Historicky byla *Folkmusik* ovlivněna zejména americkou country hudbou a anglickými bardy, což vedlo k vytvoření nových stylů německých folkových interpretů.^{164, 165, 166}

Volksmusik neboli lidová hudba a *Oompah* hudba jsou tradiční žánry spojené s Německem. *Volksmusik* vznikla v horské oblasti jižního Německa, především v Bavorsku, a je hrána na jednoduché nástroje, jako jsou kytary a harmoniky. *Oompah* hudba zahrnuje dechovou hudbu s výrazným zvukem tuby a akordeonů, charakteristickým pro atmosféru pivních zahrad. Tyto žánry jsou stále oblíbené a přispívají k bohaté kulturní tradici Německa. Dále, německá hudba hraje významnou roli v tzv. *Biergarten* (pivní zahrádka), které vznikly v 19. století v Bavorsku. Pivní zahrady, původně místem skladování piva, jsou dnes provozovány po celém světě a patří mezi ikonické německé tradice.¹⁶⁷

Johann Gottfried Herder, žijící ve 18. století, měl významný vliv na německou lidovou hudbu. Přičinil se tím, že v roce 1773 jako první použil termín *Volkslied*, a tím označil německé písně jako lidové písně. Oproti ironickým odkazům na pojmy jako *Volksgeist* (lidový duch) a *Volksseele* (lidová duše) Herderovo myšlení nebylo nacionalistické. Herder

¹⁶⁰ APPLGATE, Celia & POTTER, Pamela. *Music and German National Identity*. University of Chicago Press, 2002. ISBN 0-226-02130-0.

¹⁶¹ FRACKMAN, Kyle & POWELL, Larson. *Classical Music in the German Democratic Republic: Production and Reception*. Camden House, 2015. ISBN 978-1-57113-916-0.

¹⁶² *Klasik Müzikte Germen Hegemonyası*. Themagger.com, 2015. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-26]. Dostupné z: <https://www.themagger.com/klasik-muzik-avusturyali-alman-besteciler/>

¹⁶³ *Music History and Asian Music: German Classical Music*. Musichistoryasianmusic.blogspot.com, 2019. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-26]. Dostupné z: https://musichistoryasianmusic.blogspot.com/p/german-classical-music_9.html

¹⁶⁴ *Folkmusik in Deutschland*. Sprottensound.de, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-15]. Dostupné z: <https://sprottensound.de/folkmusik-in-deutschland/>

¹⁶⁵ *Die feinen Unterschiede: Folk vs. Volksmusik*. Ticketmagazin.reservix.de, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-15]. Dostupné z: <https://ticketmagazin.reservix.de/die-feinen-unterschiede-folk-volksmusik/>

¹⁶⁶ *Německá scéna*. Fonogram.music-catalog.eu, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-15]. Dostupné z: <https://fonogram.music-catalog.eu/nemecka-scena/>

¹⁶⁷ *How German Traditions Work: Traditional German Music*. People.howstuffworks.com, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-15]. Dostupné z: <https://people.howstuffworks.com/culture-traditions/national-traditions/german-tradition3.htm>

zdůrazňoval kulturní kritiku a obnovu umění, přičemž sbírání a uchovávání lidové hudby se stalo nezbytným úkolem. Jeho pojetí lidové hudby bylo vzdáleno romantické idealizaci a klade důraz na „společenskou funkci folklóru.“ Herderovo dědictví bylo obnoveno marxistickými folkloristy jako Wolfgang Steinitz a Albert L. Lloyd, kteří vyzdvihovali „sociálně kritickou píseň.“ Herder se také odlišoval od většiny komparativních muzikologů 19. století v tom, že nevěřil v kulturní nadřazenost západní kultury.¹⁶⁸

Německá lidová hudba se vymyká tradičním projevům nacionalismu a odmítá staré německé písně, aby předešla možným nacionalistickým konotacím. V reakci na tuto tendenci se začíná prosazovat žánr folkrocku, který se historicky distancoval od tradičních písní, aby se vyhnul obvinění z nacionalismu. Opatrný postoj vedl k rychlému rozšíření folkrocku během éry Nové německé vlny, přesto se několika interpretům podařilo vyniknout v tomto kontextu. Německá lidová hudba je také spojena s pojmem šlágr.^{169, 170}

5.9.3 Šlágr: Německá folklórní populární hudba

Šlágr, německy Schlager, je hudební žánr, který má své kořeny v Německu. Původně označoval populární písně z operet, Singspielů a kabaretů vznikajících zejména ve Vídni nebo Berlíně od přelomu 19. a 20. století do poloviny 30. let 20. století. Se šířením rádia a gramofonů už šlágr nemusel být spojen s konkrétní scénickou produkcí. V německy mluvící Evropě se postupně šlágr začal chápat jako jakákoli komerčně úspěšná píseň zpívaná sólovým zpěvákem s instrumentálním doprovodem. Tyto písně byly běžné v různých varietních představeních a později se staly oblíbeným obsahem rádiových vysílání. Texty šlágrů mohou být rozděleny do šesti hrubých kategorií, včetně lásky mezi heterosexuálními jednotlivci, obecné lásky, přírody, nostalgie, domácích témat a zábavy. Texty jsou obvykle individualistické, zaměřené na jednotlivce. Kategorie zahrnující lásku mezi heterosexuálními jednotlivci obsahuje subkategorii romantická prohlášení, kde se zpěváci často vyjadřují dojemně, romanticky a sdílí své city a náklonnost. Další subkategorie, veselá a optimistická láska, reflektuje radostné a pozitivní stránky partnerských vztahů. Obecná

¹⁶⁸ MORGENSTERN, Ulrich. Folk Music Research in Austria and Germany: Notes on Terminology, Interdisciplinarity and the Early History of Volksmusikforschung and Vergleichende Musikwissenschaft. *Musicologica Austriaca: Journal for Austrian Music Studies*, 2015. Dostupné z: <https://www.musau.org/parts/neue-article-page/view/17>

¹⁶⁹ *Folkmusik in Deutschland*. Sprottensound.de, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-15]. Dostupné z: <https://sprottensound.de/folkmusik-in-deutschland/>

¹⁷⁰ *Německá scéna*. Fonogram.music-catalog.eu, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-15]. Dostupné z: <https://fonogram.music-catalog.eu/nemecka-scena/>

láska zahrnuje písně, které mapují široké téma lásky, včetně míru, utopie, přátelství, naděje, štěstí a lásky k hudbě. Kategorie příroda popisuje krásu přírody, zejména v letním období, a vyvolává scény spojené s přírodním půvabem a atmosférou léta. Nostalgické písně se věnují uplynulým vzpomínkám, vyvolávají lítost, rezignaci a smutek nad minulými událostmi. Domácí témata se zaměřují na každodenní život, popisují běžné situace a radosti spojené s domovem, rodinou a každodenností. Zábavné novely přinášejí lehkost a hravost, včetně témat jako jsou dovolená, humor, exotická kultura a místa. Pokud jde o hudební strukturu, šlágrové skladby jsou obvykle interpretovány sólovým zpěvem s instrumentálním doprovodem. Toto kompoziční paradigma se vyznačuje dualismem mezi melodickým prvkem (melodie), který dominuje ve zvukovém prostoru, a obecnějším základem (doprovod), který slouží jako podklad pro melodický prvek. Instrumentace může zahrnovat strunné nástroje, klavír, akustickou kytaru, a někdy i baskytaru, která se často využívá v pomalejších skladbách, zatímco v některých případech se objevuje i orchestrální popový doprovod.^{171, 172}

Po zavedení německé hudby a jejího významu v kontextu literatury, se nyní studie obrací ke studiu názorů zástupců turecké menšiny v Německu na tuto hudební tradici. Tento krok je důležitý, neboť umožňuje porozumět vzájemnému vztahu mezi tímto specifickým etnickým a kulturním kontextem a hudbou země, v níž nyní žijí.

Respondent Burak projevuje tendenci odmítat lidovou hudbu, reprezentovanou žánrem šlágr, zatímco projevuje zřetelný obdiv k německé klasické hudbě. Vyslovuje přesvědčení, že klasická hudba je univerzální a je vhodná nejen k relaxaci, ale i jako prostředek pro učení i běžný život:

„Nemohu poslouchat žánry jako jsou šlágr lidová hudba. Většinou na mě působí nepříjemně. Ale klasická hudba je nejlepší. Můžete si jen tak odpočinout, učit se nebo žít svůj život. Hodí se ke všemu. Možná je to nejlepší hudba, která existuje.“

Preference klasické hudby před rapovou hudbou je vyjádřena respondentem Serkanem, který vnímá klasickou německou hudbu jako prostředek kognitivního povznesení, zejména pro účely učení nebo práce. Dále naznačuje, že v minulosti poslouchal

¹⁷¹ TAGG, Philip. *Fernando the Flute IV*. The Mass Media Music Scholars' Press, 2019. ISBN 978-0-9908068-0-6.

¹⁷² *Německá scéna*. Fonogram.music-catalog.eu, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-15]. Dostupné z: <https://fonogram.music-catalog.eu/nemecka-scena/>

skupinu Rammstein. Tato zmínka naznačuje, že Serkan je částečně obeznámen s německou hudbou prostřednictvím této konkrétní německé hudební skupiny.

„Abych byl upřímný, tak moc německou hudbu neposlouchám, klasická hudba je fajn, především při učení nebo práci, rap mě osobně moc nebaví. Jinak jsem kdysi poslouchal Rammstein.“

Podobně jako předchozí dva respondenti, i účastník výzkumu Aslan zmiňuje svou hlubší vazbu na klasickou hudbu. Zvláště projevuje blízký vztah k romantické a osvícenské klasické hudbě. Současně projevuje zájem o německý hudební žánr šlágr, což je patrné z jeho pozitivního ohodnocení interpreta Udo Juergense a jeho následného ocenění kapely Rammstein jako „*velmi silné a jedinečné*“:

„Klasická hudba z období romantismu a osvícenství pro mě často zní tak, že má určitou hloubku. Mám rád šlágr ve stylu Udo Juergense. Rammstein je velmi silná a jedinečná kapela. Nemůžu říct, že by se mi líbilo něco víc.“

I narátor Murat uvádí skupinu Rammstein jako jeden ze svých hudebního zájmu. Zároveň je ale důležité, že Murat naznačuje, že poslech této skupiny nemá jakýkoli zásadní vliv na jeho vnímání německé společnosti:

„Poslouchám jen Rammstein a jejich poslech ve mně nevyvolává žádný zvláštní pocit vůči Němcům.“

Informátor Koray implikuje, že německá hudební tradice má pro něj stejnou významnost jako turecká hudební tradice: „*Německá hudba je také součástí mého života, stejně jako turecká hudba.*“

Účastník výzkumu Ozan projevuje absenci zájmu o poslech německých písní, a navíc některé z nich spojuje s negativními zkušenostmi, jako je rasismus. Většina písní, které mu přišly do cesty a které nepovažuje za příjemné, jsou buď čistě německého původu nebo jsou napsané Turky nebo jinými cizinci:

„Upřímně řečeno, německé písně neposlouchám. Ty, na které narazím, se mi moc nelíbí, nebo většinou jde o písně napsané Turky nebo někdy lidmi jiného cizího původu. Někdy si tyto písně dokážu spojit s potížemi, které jsem zažil (jako je rasismus apod.), ale to se stává velmi zřídka.“

Respondent Kerem vyjadřuje jednoznačnou absenci zájmu o poslech německé hudby: „*Německou hudbu neposlouchám.*“

Historický význam německé klasické hudby uvádí informátor Ali. Avšak nevykazuje žádné výrazné emocionální spojení s německou hudební kulturou jako celkem:

„*Němci v minulosti jistě vytvořili několik pozoruhodných klasických děl. Ale kromě toho, německá hudba není můj šálek čaje. Nevyvolává to ve mně žádné emoce ani pocity, protože já osobně v ní nic takového nenacházím.*“

Narátor Emre kategorizuje německou hudbu jako cizí a uvádí, že ho neoslovuje, obzvláště co se týče žánru šlágr:

„*Německá hudba mi připadá cizí. Není to úplně můj šálek kávy. Například šlágr? Ten se mi nelíbí vůbec.*“

Zjištění zkoumání názorů respondentů turecké menšiny v Německu na německou hudbu odhalují pestrost v přístupech k této hudbě. Někteří, jako je Burak, vyjadřují jasnou preferenci klasické hudby a distancují se od lidové hudby. Jiní, například Aslan, kombinují zájem o klasickou hudbu s pozitivním ohodnocením německého žánru šlágr. Mezitím někteří respondenti, jako Ozan, Kerem a Emre, projevují odmítavý nebo pasivní postoj k německé hudbě. V kontrastu s tím, další respondent, Koray, vnímá německou hudbu jako součást svého života.

5.10 Turecký vliv na německou hudební scénu

S přibývajícím globalizací se hudební scény různých kultur stávají stále vzájemně propojenějšími, což vede k fascinujícím kulturním křížením a obohacení. Tato kapitola je zasvěcena zkoumání vlivu turecké menšiny a jejich hudebních prvků a tradic na německou hudební scénu, přičemž je na tuto dynamiku nahlíženo nejen v současné době, ale také v historickém kontextu, sahajícím až do dob Osmanské říše v Evropě.

V průběhu 18. století byly pro běžného Evropana omezené možnosti přímého setkání s tureckou hudbou. Tuto exotickou formu hudby mohli vnímat prostřednictvím doprovodných hudebních skupin osmanských vyslanců, při sledování ceremonií nebo v situacích předcházejících vojenským invazím. Postupně však docházelo ke změně, kdy turecká hudba začala ovlivňovat evropské hudební kompozice. Toto vzájemné ovlivňování bylo zvláště patrné u významných skladatelů tohoto období. Během této doby

měli skladatelé pravděpodobně příležitost slyšet převážně vojenský a oficiální charakter turecké hudby, spíše než její folklórní a vyšší aspekty. Tento kontext byl charakterizován situacemi, kdy evropští skladatelé aktivně absorbovali a adaptovali turecké hudební prvky do svých hudebních kompozic. Tato vzájemná interakce se stala zásadním prvkem obohacujícím evropskou hudební krajinu tohoto období. S nástupem významných hudebních skladatelů, jako jsou Rameau, Gluck, Haydn, Mozart a Beethoven, se turecká hudba stala v průběhu 18. století významným prvkem inspirace pro evropskou hudební tvorbu. Tito eminentní skladatelé začali implementovat turecké hudební motivy, hudební nástroje a rytmické struktury do svých děl.¹⁷³

Haydnova symfonie č. 100, známá též jako *Vojenská symfonie* představuje významný příklad adaptace tureckých hudebních prvků evropským skladatelem. Komponovaná v období, kdy Joseph Haydn působil jako přední hudební skladatel v Evropě, tato symfonie ilustruje, jak turecký hudební vliv pronikl do klasické evropské hudby. V rámci této symfonie se Haydn rozhodl využít turecké perkuse, konkrétně triangl, činely a basový buben, což bylo v dané době považováno za charakteristický turecký zvuk.¹⁷⁴

Mozartova hudební tvorba je rovněž značně ovlivněna tureckou hudbou. Ve své opeře *Die Entführung aus dem Serail (Únos ze serailu)* projevuje zájem o tureckou hudbu a kulturu, čímž reflektuje širší tendence 18. století spojené se západním orientalismem. Mozart strategicky využívá tureckých hudebních prvků k vytvoření atmosféry, přičemž do předehry a několika árií zahrnuje orientální motivy. Nástroje jako činely, velký buben, pikola, a triangl, odkazující na janičářskou hudbu, jsou použity k posílení vyjádření atmosféry Osmanské říše. Tato hudební inkorporace reflektuje dobovou evropskou percepci Východu.¹⁷⁵ Mozartova experimentace s tureckými prvky pokračuje i v sonátě pro klavír č. 11, kde v posledním pohybu *Alla Turca (Turecký pochod)* využívá rytmiky Mehter, turecké vojenské hudby. Beethoven, navazujíc na tento trend, začleňuje *Turecký pochod* do své skladby *Ruiny Athén*. Johannes Brahms přináší další rozměr turecké tematiky ve svém kvartetu pro sbor a klavír, op. 64. I když samotná hudba částečně s názvem *Fragen (Otázky)*

¹⁷³ GENCER, Ali Yunus. *Turkish Music Influences on the 18th cent. European Music. Music and Culture in 18 th Century Vienna*, Janet K. Page. Rukopis, 2014. Dostupné z: https://www.academia.edu/32540059/Turkish_Music_Influences_on_the_18th_Cent_European_Music

¹⁷⁴ *Symphony No. 100, „Military“*. Laphil.com, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-16]. Dostupné z: <https://www.laphil.com/musicdb/pieces/3915/symphony-no-100-military>

¹⁷⁵ *Die Entführung aus dem Serail – A German opera alla turca*. Operavision.eu, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-17]. Dostupné z: <https://operavision.eu/feature/die-entfuhrung-aus-dem-serail-german-opera-alla-turca>

nepřebírá prvky turecké hudby, text této části byl inspirován Tureckem. Tento fakt podtrhuje Brahmsův zájem o tureckou tematiku, ačkoliv není přímo reflektován v hudební struktuře.¹⁷⁶

177

V rámci stále se rozvíjejícího kulturního dialogu v Německu hraje turecká diaspora významnou roli v obohacování místní hudební scény. Tato část práce se soustředí na hodnocení aktuálního vlivu turecké minority a hudby na německou hudební scénu.

Mosty mezi kulturami vznikají v průběhu času a vývoje, kdy se lidé setkávají, vzájemně se ovlivňují a sdílejí své myšlenky, umění a tradice, střetávají se různé kultury. V případě spojení mezi německou a tureckou hip hopovou kulturou je zřejmé, že vlivy přecházejí oběma směry. Německá hip hop kultura, existující přibližně 40 let, se stala zásadní pro mladé lidi tureckého původu v Německu. Od mainstreamového rapu a politicky angažovaného rapu migrantů v 90. letech k dominanci battle rapu (rapový souboj) a gangsta rapu.¹⁷⁸

Německý gangsta rap, inspirovaný americkou hip hopovou kulturou, začal svůj vývoj již v osmdesátých letech spolu s fenomény jako breakdance a graffiti. Jeho kořeny lze nalézt v narůstající multietnické společnosti Německa. Politicky angažovaný rap nabýval na významu zejména po sjednocení země, a to prostřednictvím tematického zaměření na otázky diskriminace, integrace a xenofobie. Gangsta rap v Německu zdůrazňoval pouliční konflikty a projevy násilí, čímž importoval koncept ghetta do německého kontextu a rozpoutal diskuse ohledně stavu německých měst a úpadku občanského vědomí.¹⁷⁹

Digitalizace a internet změnily hudební scénu, umožňujíc mladým lidem tvorbu hudby. Vývoj rapu odhaluje mnoho hudebních stylů. Pro texty rapové hudby je typické

¹⁷⁶ GENCER, Ali Yunus. *Turkish Music Influences on the 18th cent. European Music. Music and Culture in 18 th Century Vienna*, Janet K. Page. Rukopis, 2014. Dostupné z: https://www.academia.edu/32540059/Turkish_Music_Influences_on_the_18th_Cent_European_Music

¹⁷⁷ OKAN, Sungu. *Five examples of western composers influenced by a „turkish theme“*. Turkishmusicportal.org, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-16]. Dostupné z: <http://www.turkishmusicportal.org/en/articles/five-examples-of-western-composers-influenced-by-a-turkish-theme>

¹⁷⁸ KAYA, Verda. *“Rap Havah Olmalıdır”: Alman Hip Hop Kültüründe Türkiye Kökenli Rapçiler*. Istanbulberlin.com, 2021. [online]. Copyright © [cit. 2023-12-20]. Dostupné z: <https://www.istanbulberlin.com/verda-kaya-hip-hop/>

¹⁷⁹ BOWER, Kathrin. *Minority Identity as German Identity in Conscious Rap and Gangsta Rap: Pushing the Margins, Redefining the Center*. *German Studies Review*, 2011, Vol. 34, No., pp. 377-398. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/41303737>

vyjadřování příslušnosti a sociálního postavení. Německo-turečtí rapeři spojují obě kultury, což je vidět v jejich hudbě, která odráží mnohostrannou identitu a spojení s oběma světy.¹⁸⁰

Turecká menšina v Německu a její hudba významně ovlivňuje místní hudební scénu. S příchodem tureckých imigrantů a následně s dalšími generacemi tureckých přistěhovalců se v Německu vytvořil bohatý hudební ekosystém, který vychází z kořenů turecké kultury. Tento vliv turecké menšiny nelze přehlédnout, neboť přináší nové hudební žánry, inspirované tureckou hudbou a texty, které reflektují život a zkušenosti turecké komunity v Německu. Jedním z výrazných projevů turecké hudby v Německu je vzestup německého rapu a orientálního hip hopu. Tyto žánry kombinují prvky turecké hudby s moderními hudebními styly a vytvářejí tak unikátní a dynamický zvukový prostor. Texty těchto písní často reflektují tureckou kulturu, zkušenosti imigrantů a otázky identity. Dalším důležitým aspektem je přenesení tradiční turecké hudby a rituálů do německého kontextu. Mladí jedinci se učí hrát na tradiční turecké nástroje, jako je bağlama, což hraje ústřední roli při zachování těchto hudebních tradic. Díky nim se turecká hudba rozšiřuje a žije dál v německém prostředí.¹⁸¹

Po důkladném zkoumání tureckého vlivu na německou hudební scénu v této kapitole, nyní přecházíme k podrobnějšímu pohledu na současnou situaci. Německo-turecká hudba se stala neoddelitelnou součástí hudební krajiny Německa, přičemž obohacuje místní scénu nejen zvuky a rytmikou, ale i novými hudebními žánry a subkulturami.

5.11 Německo-turecká hudba

V rámci stanoveného cíle studie zkoumat vliv hudby na formování a projev etnické identity turecké minority v Německu, je nezbytné podrobněji prozkoumat dynamiku německo-turecké hudební scény. V kontextu kulturních vlivů a migrace se v německo-tureckém prostředí vyvinula fascinující hudební scéna, přičemž jedním z významných žánrů, který vznikl v reakci na sociokulturní dynamiku, je německý rap a hip hop. Zkoumání německého rapu představuje významný aspekt v rámci celkového výzkumu, neboť tato hudba poskytuje unikátní pohled na způsob, jakým umělci vyjadřují svou etnickou identitu.

¹⁸⁰ KAYA, Verda. "Rap Havalı Olmalıdır": *Alman Hip Hop Kültüründe Türkiye Kökenli Rapçiler*. Istanbulberlin.com, 2021. [online]. Copyright © [cit. 2023-12-20]. Dostupné z: <https://www.istanbulberlin.com/verda-kaya-hip-hop/>

¹⁸¹ KLEBE, Dorit. *Music in the immigrant communities from Turkey in Germany*. Music in Motion. Bielefeld, 2009. ISBN 978-3-8376-1074-1.

Při zkoumání textů a hudebních prvků tohoto žánru lze odhalit složité procesy kulturního smíšení a adaptace, které ovlivňují formování identity turecké komunity v Německu.

Tato hudba však není pouze omezena na uměleckou sféru; naopak, prostřednictvím svých textů, hudebních prvků a stylů se stává zvukovým médiem, které může ovlivňovat a formovat pocity identity a příslušnosti nejen v uměleckém světě, ale i mezi běžnými členy turecké komunity v Německu. Je však důležité zdůraznit, že tato myšlenka slouží jako východisko pro tento výzkum, který si klade za cíl zjistit, jakým způsobem a za jakých podmínek tato hudba skutečně formuje a ovlivňuje identitu turecké minority v Německu. Studie tohoto hudebního žánru může odhalit, jak se turečtí jednotlivci, bez ohledu na jejich umělecké schopnosti, integrují a vyjadřují svou etnickou identitu prostřednictvím hudebního umění v německém prostředí.

Německá hip hopová scéna výrazně ovlivněná dětmi a vnuky přistěhovalců z Turecka a arabských zemí, projevuje charakteristickou směs německého jazyka s tureckým a arabským jazykem. Tato kulturní dynamika vznikla přibližně tři desetiletí poté, co rapová hudba v USA začala ovlivňovat mládež po celém světě. Němečtí rapeři začali využívat slova a fráze z těchto jazyků ve svých textech, což posiluje autentičnost jejich hudby a reflektuje multikulturní povahu moderní německé společnosti. Tato kombinace jazyků se stala charakteristickým prvkem žánru, kde rap slouží jako hlas pro mládež s různorodými etnickými a jazykovými pozadími.^{182, 183}

5.11.1 Německý (turecký) rap

Tato část práce se zasadila o zkoumání významu fenoménu německého rapu¹⁸⁴ jako prostředku pro vyjádření identity, sociálních problémů a protestů. Je pozorován dopad turecké rapové hudby na tureckou komunitu v Německu, zejména s ohledem na druhou generaci tureckých migrantů, a sleduje se vývoj této hudební subkultury od jejího počátku až do současnosti. Důraz je kladen na kulturní a sociopolitický kontext, ve kterém se

¹⁸² *Yallah, brudi: How Arabic and Turkish took over German hip-hop*. Middle East Eye, 2022. [online]. Copyright © [cit. 2023-11-30]. Dostupné z: <https://www.middleeasteye.net/discover/germany-arabic-turkish-took-over-hip-hop-how>

¹⁸³ GENÇ, Safiye. *Almanya'da Türk argosu ve rap*. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2015, 1(3): 840-850. Dostupné z: <https://doi.org/10.24289/ijsser.279162>

¹⁸⁴ V této studii je používán termín „německý rap“, který zahrnuje jak rap od německých umělců, tak i rap od raperů s tureckým původem, kteří aktivně působí na německé hudební scéně.

německý rap vyvinul, a na hodnocení jeho role jako prostředku kulturního vyjádření a integrace v rámci multikulturního prostředí Německa.

Turecká rapová hudba v Německu vznikla jako prostředek pro vyjádření identity a protestu, zejména druhé generace tureckých dělníků, kteří migrovali do Německa. Tato generace čelila rasistickým útokům a sociálnímu vyloučení, což vedlo k potřebě vytvoření protihnutí. Rapová hudba se stala platformou, kde turečtí pracovníci mohli vyjádřit své pocity, problémy a postoje. První generace tureckých dělníků přišla do Německa v 60. letech. Původním záměrem bylo, že tam budou pobývat jen jako dočasná pracovní síla. Avšak vzhledem k různým faktorům, včetně politické situace v Turecku, se většina těchto dělníků usadila v Německu. To vedlo k nárůstu turecké populace v Německu a vytvoření tureckých komunit. Druhá generace tureckých dělníků, tj. děti těchto migrantů narozené nebo vyrůstající v Německu, se potýkala s jazykovými a sociokulturními problémy. Byla vystavena rasistickým útokům a měla omezené možnosti sociální integrace. Tato generace cítila potřebu vyjádřit svou identitu a postoj vůči okolní společnosti. V této návaznosti vznikla rapová hudba jako prostředek pro tureckou mládež k vyjádření svých pocitů a protestů. Skupina 36 Boys, založená na konci 80. let, se stala důležitým hráčem v tomto hnutí. Skrze rapovou hudbu a street art vyjadřovala frustrace a bojovala proti rasismu. Berlínský Kreuzberg se stal důležitým centrem turecké komunity a rapové hudby v Německu. S příchodem nového tisíciletí se turecká rapová hudba začala rozvíjet i v samotném Turecku.¹⁸⁵ Na tom se podílela skupina Kartel, německo-turecká rapová skupina, která vstoupila do povědomí veřejnosti v roce 1995 s albem Kartel. Během pouhého měsíce od vydání alba skupina prodala 30 000 kopií v Německu a 180 000 kopií v Turecku. Jejich hudba propagovala tureckou identitu jak v Německu, tak v Turecku. S jejich hudebním stylem, který kombinoval prvky tureckých hudebních žánrů s rapem, vystupovali proti diskriminaci tureckých komunit a hájili své místo v německé společnosti. Jejich úspěch přispěl k diskusi o migraci a identitě v evropském kontextu.¹⁸⁶ I díky vlivu této skupiny byla

¹⁸⁵ *Kimliğin Rap Müzik Üzerinden İnşası: Türk-Alman İşçi Göçü Üzerinden Bir İnceleme*. Sosyologer.com, 2020. [online]. Copyright © [cit. 2023-12-15]. Dostupné z: <https://www.sosyologer.com/kimliğin-rap-muzik-uzerinden-insasi-turk-alman-isci-gocu-uzerinden-bir-inceleme/>

¹⁸⁶ *Cartel: Travels of German-Turkish Rap Music*. Middle East Report 211 (Summer 1999). [online]. Copyright © [cit. 2024-23-02]. Dostupné z: <https://merip.org/1999/06/cartel-travels-of-german-turkish-rap-music/>

od té doby turecká rapová scéna v neustálém rozvoji a stala se důležitým médiem pro vyjádření sociálních, politických a kulturních témat.¹⁸⁷

Přenos amerického rapu do Německa vytvořil platformu pro německo-turecké umělce, kteří mohli prostřednictvím hudby vyjádřit své zkušenosti a navigovat složitostmi života v multikulturní společnosti. Německý rap tak slouží nejen jako prostředek kulturního vyjádření, ale i jako nástroj pro řešení otázek identity, integrace a kulturní reprezentace.¹⁸⁸

Píseň *Ahmet Gündüz* od skupiny *Fresh Familee* reflektuje život imigrantů v Německu, s důrazem na jazykové bariéry a adaptační proces. Text písně vyzývá k porozumění a respektu vůči různorodým kulturám a tradicím a odmítá segregaci podle etnického původu. Skupina apeluje k redukci konfliktů mezi sociokulturními skupinami a akcentuje nezbytnost respektovat diverzitu perspektiv pro dosažení společného pokroku a harmonie.

*„Mé jméno je Ahmet Gündüz. Poslyšte! Musíte dobře poslouchat, nemluvím moc německy! Pocházím z Turecka, před dvěma lety jsem byl velmi šťastný, ale život zde je těžký.“*¹⁸⁹

Píseň s názvem *Ahmet Gündüz* popisuje obtížnou situaci imigrantů v Německu, kteří se potýkají s jazykovými obtížemi a náročným životem. Vyjadřuje nostalgii po své vlasti a zároveň ilustruje těžkosti nového života.

*„Teď vážně, poslouchejte, co chci říct. Nechte každého být tím, kým je, nechte každému to, co mu náleží. Rozumím tomu dobře, máme různé tradice.“*¹⁹⁰

Skupina vyzývá k porozumění a respektu vůči různým kulturám a tradicím. Apeluje na individualitu a vzájemné přijetí.

*„To, co chci říct, je naprosto jasné. Každý člověk má práva, ale někteří si toho neuvědomují. Jsou tu jen hloupi lidé, kteří nemyslí jasně. Mezi tebou a mnou není rozdíl: Ty jsi člověk, já jsem člověk.“*¹⁹¹

¹⁸⁷ *Kimliğin Rap Müzik Üzerinden İnşası: Türk-Alman İşçi Göçü Üzerinden Bir İnceleme*. Sosyologer.com, 2020. [online]. Copyright © [cit. 2023-12-15]. Dostupné z: <https://www.sosyologer.com/kimligin-rap-muzik-uzerinden-insasi-turk-alman-isci-gocu-uzerinden-bir-inceleme/>

¹⁸⁸ DUNKEL, Mario & NITZSCHE, Sina A. *Popular Music and Public Diplomacy: Transnational and Transdisciplinary Perspectives*. Transcript Verlag, 2018. ISBN 978-3-8394-4358-3.

¹⁸⁹ *Fresh Familee – Ahmet Gündüz*. Lyricstranslate.com. [online]. Copyright © [cit. 2024-02-20]. Dostupné z: <https://lyricstranslate.com/tr/fresh-familee-ahmet-gunduz-lyrics.html>

¹⁹⁰ Tamtéž

¹⁹¹ Tamtéž

Píseň vyzdvihuje univerzálnost lidských práv a odmítá rozdíly mezi lidmi na základě národnosti nebo původu. Vyzývá k vzájemnému porozumění a spolupráci.

„Vezměte na vědomí, co vám říkám, pomozte mi snížit nepřátelství. Víím, že to moc nepomůže, je vám to jedno. To, co říkám, je realita, neblábolení.“¹⁹²

Skupina vyzývá k pozornosti k jejich poselství a snaží se o snížení nepřátelství mezi různými skupinami. Tato část skladby vyjadřuje frustraci nad nepochopením a nezájmem.

„Jiné světy musí být RESPEKTOVÁNY!!!!!!!!!!!!!!“¹⁹³

Závěrečná část demonstruje nutnost respektovat různé světy, kultury a pohledy. Slovo „*respektovány*“ je výraznou výzvou k přijetí a vzájemnému respektu.

Po provedeném rozboru skladby *Ahmet Gündüz* od skupiny *Fresh Familee* se následující sekce výzkumu bude zabývat zkoumáním odpovědí respondentů v rámci studia tureckého vlivu na německou hudbu. Zvláštní pozornost bude věnována subžánru německo-turecké hudby nazývanému rap.

Jeden z respondentů, zástupce turecké minority v Německu, Koray, popisuje vliv turecké hudby a muzikantů na mladou generaci v Německu, kde se stále častěji objevují prvky turecké hudby. Kvůli své nepravidelné konzumaci hudby není schopen uvést konkrétní propojení mezi tureckými a německými hudebními prvky. Avšak upozorňuje na skutečnost, že rap je v místní společnosti vcelku široce známý. Tímto indikuje, že i přes omezenou znalost může rap být v německé kultuře běžně rozpoznatelným jevem.

„V Německu se s vlivem turecké hudby a muzikantů stále častěji setkávám v hudbě mladých generací, kde přidávají části turecké hudby. Nemohu jmenovat konkrétní propojení turecké s německou hudbou, protože hudbu poslouchám jen občas, a nejen tak od někoho. Když se mi nějaká hudba líbí, tak ji poslouchám. Ale speciálně v Německu je rapu hodně. A myslím, že každý o něm alespoň trochu ví.“

Odpověď narátora *Barışe* naznačuje jeho vnímání německého rapu jako prostředku pro vyjádření sociálních a politických témat. Jeho slova reflektují pohled na rap jakožto prostředek sdílení zkušeností a problémů cizinců v Německu:

¹⁹² *Fresh Familee – Ahmet Gündüz*. Lyricstranslate.com. [online]. Copyright © [cit. 2024-02-20]. Dostupné z: <https://lyricstranslate.com/tr/fresh-familee-ahmet-gunduz-lyrics.html>

¹⁹³ Tamtéž

„Když se řekne německý rap, tak se mi vybaví skupiny a písničky, kde se zpívalo o problémech a zkušenostech cizinců v Německu. Také mám rap spojen s politikou.“

Informátor Burak svojí odpovědí ilustruje svůj pozitivní postoj k propojení turecké a německé hudby, zejména v oblasti rapu. Burak vyjadřuje svůj zájem o rap a zdůrazňuje význam tohoto propojení jako reflexe jeho vlastního kulturního světa. Taktéž podotýká, že hudba má významný dopad na jeho život, což je zjevné i z jeho vlastního hudebního tvoření.

„Abych byl upřímný, mám rád rap a líbí se mi vzájemné propojení těchto dvou světů, tureckého s německým, protože to je jakýsi odraz mého vlastního světa. Také produkuji hudbu. Je to spíše věc koničku, ale jak můžete vidět, hudba měla silný vliv na můj život.“

Respondent Burak rozvíjí své sdělení týkající se německo-turecké hudby. Reflektuje trend zvyšující se míry integrace turecké hudby do německého hudebního prostředí. Dále zmiňuje přítomnost mezinárodně uznávaných tureckých umělců, jako je Tarkan, jejichž hudba je známá i v Německu. Poté poznamenává, že stále více tureckých raperů kombinuje turecké a německé prvky. Burak vyjadřuje názor, že díky tomu nová generace německého obyvatelstva lépe přijímá turecké migranty než generace předchozí.

„Existuje mnoho mezinárodně známých umělců, jako je Tarkan, jejichž texty znají i Němci. A stále více tureckých raperů kombinuje turecké texty s německými, takže nová generace podle mého názoru přijímá Turky ještě lépe než generace předchozí.“

V neposlední řadě hovoří narátor Burak o známém německém raperovi Merovi, který je původem z Turecka.¹⁹⁴ Tento umělec, který produkuje skladby s tureckými prvky, jež si získaly popularitu nejen u turecké komunity, ale i mezi německým obyvatelstvem.

„Rapeři jako Mero vytvářejí turecké písně a Němci je poslouchají, líbí se jim jejich rytmus a zpívají s ním.“

Účastník výzkumu Serkan pozoruje, že mnoho rapových umělců zprostředkovává problematiku integrace druhé a třetí generace přistěhovalců v Německu prostřednictvím své tvorby. Jeho pozorování naznačuje, že některé fráze a běžné výrazy užívané v rapových textech, ale i v každodenní mluvě, mají svůj původ v turecké kultuře:

¹⁹⁴ *German-Turkish rapper Mero joins forces with UK's Tion Wayne*. Daisysabah.com., 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-23-02]. Dostupné z: <https://www.dailysabah.com/arts/events/german-turkish-rapper-mero-joins-forces-with-uks-tion-wayne>

„Mnoho rapových umělců velmi úspěšně zprostředkovává boj zejména druhé a třetí generace přistěhovalců v Německu. Některé idiomy a každodenní slova pocházejí od tureckých umělců.“

Zároveň respondent Serkan hodnotí německý rap jako kvalitní a zábavný. Avšak sám se nepovažuje za jeho nadšeného příznivce. Konkrétně zmínil několik umělců, jako jsou Mero, Murda a Ufo361, přičemž zdůraznil, že existuje mnoho dalších osobností působících v tomto žánru.

„Německý rap je dobře provedený a zábavný, já osobně ale nejsem jeho velký fanoušek. Znímám Mero, Murda, Ufo361, ale je jich mnohem víc.“

Informátor Aslan vyjadřuje znepokojení nad tím, že část německo-turecké kultury, která je pro mladou německou generaci atraktivní, je právě německý rap. Ten považuje tento druh hudby za „odpad“, který pochází z kultury ghetta. Přirovnává postavení turecké lidové hudby k historii blues v koloniálních Spojených státech amerických, kde docházelo k přenosu melancholie. Současně poznamenává, že umělci z jiných regionů světa, zejména z Ameriky, mají v populární hudbě větší vliv.

„Vím, že nemohu kontrolovat, jak se umění zlepšuje, ale nelíbí se mi, že atraktivní součástí německo-turecké kultury pro německou mládež je odpad, který pochází z kultury ghetta. Tak nějak si myslím, že Turci se svými lidovými písněmi zacházejí jako s blues v koloniálním USA, přenášejí melancholii. Jiné části světa, zejména umělci z Ameriky, jsou v populární hudbě po všech stránkách vlivnější.“

Respondent Aslan poznamenává, že Tarkan, známý turecký hudební umělec, je slyšet v mnoha klubech. Dále zmiňuje, že mnoho německo-tureckých raperů produkuje hudbu, která kombinuje turecký s německým jazykem:

„Tarkan je slyšet v mnoha klubech, mnoho německo-tureckých raperů má dvojjazyčnou hudbu.“

V návaznosti na předchozí vyjádření narátor Aslan poukazuje na paradoxní povahu svého vztahu k rapové hudbě. Z jedné strany uznává, že poslouchá rap, ale zároveň naznačuje, že není jeho velkým fanouškem. Zmiňuje své dětství, kdy znal album Kartel.

Dále uvádí umělce jako Massaka a Killa Hakan, kteří jsou pro něj spíše internetovými memy¹⁹⁵ než hudebními ikonami.

„Paradoxně rap poslouchám, ale zároveň vůbec. Z dětství znám album Kartel. Plus Massaka nebo Killa Hakan jako memy.“

Vyjádření respondenta Murata ukazuje na jeho omezený zájem o německo-tureckou hudbu. Jeho nedostatek znalostí o německém rapu může naznačovat, že nemá mnoho informací o této hudební scéně a není aktivním posluchačem. Jeho odpověď demonstruje, že pro některé jednotlivce není tato hudební fúze předmětem zájmu nebo pozornosti.

„Nevím, jestli lze mluvit vzájemném vlivu turecké a německé hudby. Neposlouchám německou hudbu ani německý rap.“

Význam tureckých raperů v udržování popularity rapové hudby v Německu konstatuje účastník výzkumu Ozan:

„Myslím, že ne turecká hudba, ale turečtí rapeři hráli důležitou roli při udržování popularity rapového žánru v Německu.“

Současně informátor Ozan identifikuje několik německých rapových umělců tureckého původu. Zvláště zdůrazňuje popularitu interpreta Ufo361, kterého považuje za nejvýraznějšího německého rapera světového významu s tureckými kořeny.

„Teď se mi vybavují Eko Fresh, Mero a Ufo361 jako zástupci německých raperů s tureckými kořeny. Myslím, že Ufo361 je nejpopulárnější německý raper na světě, který má turecký původ.“

Z odpovědi narátora Kerema vyplývá, že respondent vyjadřuje nuancovaný názor na spojení tureckých a německých hudebních stylů. Naznačuje osobní nesouhlas s touto kombinací, především kvůli její převládající rapové povaze, kterou respondent považuje za nedostatečně pozitivní vzhledem k obrazu Turecka.

„Vlastně se mi nelíbí turecko-německá hudební směs, protože je to většinou rap a ten nevytváří dobrou image Turecka.“

Výrok respondenta Kerema naznačuje, že na určitých festivalech dochází k vystupování umělců tureckého původu s interprety německého původu. Tím je naznačeno,

¹⁹⁵ Internetový meme je jev, který se šíří prostřednictvím internetu, obvykle ve formě obrázků nebo videí

že i prostřednictvím těchto událostí dochází k propojení mezi německou a tureckou hudební scénou.

„Na některých festivalech vystupují i turečtí umělci s Němci.“

Další respondent, Ali, svou odpovědí indikuje výrazně negativní postoj k německému rapu:

„Kdyby mě někdo vyslyšel touto mučící metodou (pouštěl by německý rap), hned bych řekl všechno, co vím.“

V kontrastu s předchozím respondentem Alim, účastnice výzkumu Aylin vyjadřuje pozitivní postoj k německému rapu. Poznává, že tento hudební žánr poslouchá pravidelně, přičemž tuto zálibu sdílí i se svými dětmi. Aylin dále poznává, že pozoruje změny v německém rapu, s tím že v současnosti mnoho tureckých raperů přechází k rapování v německém jazyce.

„Rap poslouchám docela často, protože ho poslouchaly vždycky moje děti. Vždycky se mi německý rap líbil. Také bych řekla, že se německý rap docela změnil. Dnes už hodně tureckých raperů rapuje v němčině.“

Rozbor vyjádření respondentů poskytuje komplexní obraz vztahu mezi tureckou a německou hudbou, s důrazem na rapový žánr. Zatímco někteří respondenti vyjadřují pozitivní postoj k této kulturní syntéze a vidí v ní potenciál pro kulturní obohacení a integraci, jiní se k ní staví skepticky nebo dokonce negativně. Koray, zastupující tureckou menšinu, pozoruje častější pronikání tureckých hudebních prvků do německé hudby mladé generace. Respondent Barış považuje rap za prostředek vyjádření sociálních a politických témat. Další narátor, Aslan, kriticky hodnotí určité aspekty německo-turecké hudební scény. Následují různé názory respondentů, kde Kerem nesouhlasí s tímto spojením, zatímco Aylin se k němu staví pozitivně a pozoruje změny v německém rapu, zejména s přibývajícím rapováním tureckých umělců v německém jazyce.

Po důkladném zkoumání odpovědí respondentů na téma tureckého vlivu na německou hudební scénu, zejména s ohledem na německý rap, budou prezentovány články a studie zabývající se celkovou situací v německém hudebním průmyslu a postavením německého rapu a hip hopu, stejně jako i interpretů tureckého původu v něm. Tyto zdroje budou sloužit k podpoře a ilustraci zjištění a rozborů provedených v rámci výzkumu.

5.11.2 Pozice německého rapu v německém hudebním průmyslu

V roce 2023 německý rap dosáhl v Německu významného pokroku v globálním hudebním prostředí a stal se vážným konkurentem na světové scéně. Německo zaujímá čtvrté místo mezi největšími hudebními trhy. Místní hudební vkus je silně ovlivněn preferencí pro domácí talenty, což se projevuje v hitparádách, kde více než 60 % hudby pochází z domácí produkce. Hip hopová a popová hudba dominovali, přičemž německý hip hop expandoval na globální scénu díky platformě TikTok. Nová generace německých hip hopových umělců se angažovala ve změnách žánru a volala po reformách, čímž se snažila překonat historické problémy spojené s tímto žánrem. Došlo k ovlivnění hip hopu taneční a elektronickou hudbou, čímž se do německého hip hopu dostaly nové zvuky a trendy. Velké i nezávislé hudební vydavatelství rozpoznaly potenciál německého hudebního trhu, zejména v oblasti hip hopové scény, a investovaly do ní. Spolupráce a investice přispěly k posílení místního hudebního trhu, který se stal významnou silou v neustále se vyvíjející hudební krajině. Mezinárodní spolupráce se stala klíčovým nástrojem pro umělce, kteří usilovali o expanzi svého dosahu a ovlivnění světové hudební scény.¹⁹⁶

V rámci článku identifikujícího nejpopulárnější hip hopové interprety v Německu v roce 2023 bylo vybráno čtyřicet interpretů na základě kombinace faktorů, včetně počtu sledujících, streamů, zhlédnutí a nejnovějších vydání písní. Interpreti, kteří disponují vyšším počtem těchto ukazatelů, byli zařazeni do předních pozic žebříčku. Mezi těmito umělci s výrazným ohlasem se nacházejí i jedinci s tureckými kořeny. Těmi jsou MERO, který obsadil 2. místo, dále Apache 207 na 5. místě, Summer Cem na 13. místě, Haftbefehl na 15. místě, KC Rebell na 16. místě, AK Ausserkontrolle na 23. místě, Mert na 32. místě a Fero47 na 36. místě. Za zmínku také stojí umělci kurdského původu. Na 25. místo byl zařazen Veysel, dále Kurdo, který obsadil 26. místo a Eno na 27. místě.¹⁹⁷

Osmičlenné zastoupení interpretů tureckého původu a tříčlenná reprezentace interpretů kurdského původu v žebříčku nejposlouchanějších čtyřiceti rapperů v Německu svědčí o výrazné přítomnosti těchto etnických skupin v tamní hudební krajině. Především to

¹⁹⁶ *The Sounds of Deutschrapp and Germany's Thriving Hip-Hop Scene*. Hmc.chartmetric.com, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://hmc.chartmetric.com/deutschrapp-german-hip-hop-rappers/>

¹⁹⁷ *German Hip Hop: List of the Top German Rappers*. Kulturevulturez.com, 2024. [online]. Copyright © [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.kulturevulturez.com/top-german-rappers/>

ukazuje sílu raperů tureckého původu a důležitost jejich místa v německém hudebním průmyslu.

Tito umělci reprezentují rozmanitost kulturních a etnických pozadí, což významně obohacuje německou hudební scénu prostřednictvím jejich jedinečných příběhů a uměleckého vyjádření. Jejich hudba nejenže získává popularitu v Německu, ale sbírá i mezinárodní uznání, čímž přispívá k posílení vlivu německého hip hopu na globální úrovni.¹⁹⁸

V dalším průzkumu z roku 2023 se mezi deseti nejposlouchanějšími interprety hip hopové hudby v Německu umístili tři interpreti s tureckými kořeny. Mezi nimi byli dva umělci, kteří již byli uvedeni v předchozím výzkumu, a to MERO a Apache 207. Třetím umělcem, který byl zmíněn v této souvislosti, je Kool Savas,¹⁹⁹ který má rovněž turecký původ.²⁰⁰

V závěru je důležité zdůraznit, že všechny zmíněné trendy a úspěchy německého rapu a hip hopu nelze omezit jen na tureckou komunitu v Německu. Toto tvrzení platí i pro hip hopové interprety tureckého původu, kteří se umisťují na významných pozicích žebříčků poslechu. Tato hudba a její popularita se týkají celé populace Německa. Ukazuje to jejich široký a významný dosah v hudebním prostředí země.

¹⁹⁸ *German Hip Hop: List of the Top German Rappers*. Kulturevulturez.com, 2024. [online]. Copyright © [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.kulturevulturez.com/top-german-rappers/>

¹⁹⁹ *The Sounds of Deutschrapp and Germany's Thriving Hip-Hop Scene*. Hmc.chartmetric.com, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://hmc.chartmetric.com/deutschrapp-german-hip-hop-rappers/>

²⁰⁰ *About*. Koolsavas.de, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://koolsavas.de/about/>

6 Závěr

Hlavním cílem této studie bylo provést průzkum vlivu hudby na proces formování a projev etnické identity turecké minority v Německu. Na základě provedeného výzkumu lze konstatovat, že hudba zaujímá klíčové postavení ve formování etnické identity turecké menšiny v Německu.

Z výsledků je patrné, že pro mnohé respondenty je turecká hudba, stejně jako hudba celkově, spojena s emocionálními prožitky a pocitem sounáležitosti s tureckou kulturou a identitou.

Poznatky získané na základě zkoumání vlivu turecké minority na současnou moderní německou hudbu naznačují významný příspěvek interpretů tureckého původu do moderní německé hip hopové a rapové scény. Turečtí umělci zaujímají v této oblasti prominentní pozice, což je podloženo kvantitativními daty, jež je řadí mezi přední interprety rapu v celém Německu. Jejich přítomnost a vliv ve společnosti přispívají k obohacení a rozmanitosti německé hudby, reflektují kulturní diverzitu a zastávají významnou pozici ve formování moderní hudební identity země.

Zjištěné údaje z výzkumu nasvědčují, že hudební tvorba některých tureckých raperů přenáší jejich individuální prožitky a postoje k sociálním a politickým otázkám. Texty tureckých raperů často reflektují kritiku sociálních nerovností, politické názory, úsilí o uchování turecké identity a kultury a podporu multikulturalismu. Tímto způsobem hudba funguje jako komunikační nástroj. Takový přístup k tvorbě hudby podtrhuje její roli jakožto prostředku pro vyjádření identity a angažovanosti v rámci společenských diskusí a aspirací. To je doloženo prostřednictvím příkladů z textového rozboru písní tureckých raperů.

Výsledky této studie ukazují, že nelze jednoduše zobecnit důvody příchodu a pobytu Turků v Německu na celou populaci turecké komunity. Každý jednatel má své vlastní individuální motivace a životní okolnosti, které ovlivňují jeho rozhodnutí přesídlit se do zahraničí. Hlavním zjištěním tohoto rozboru je dominance dvou hlavních motivů: příchodu za účelem studia na vysoké škole a migrace z důvodu existujících rodinných vazeb.

Každý jednatel prochází unikátním procesem integrace do nového prostředí, ovlivněným různými faktory jako jsou kulturní, sociální a ekonomické podmínky. Někteří respondenti se potýkali s rasismem a negativním chováním ze strany majoritní společnosti,

což mohlo komplikovat jejich integraci. Jazyková bariéra, která byla zmíněna, je dalším aspektem, který ovlivňuje úspěch při začleňování do nového prostředí.

S ohledem na odpovědi respondentů lze říci, že turecká komunita v Německu obohacuje společnost především prostřednictvím jazyka, tradic, jídla a náboženství. Nicméně, je podstatné si uvědomit, že hudba sehrává v tomto procesu významnou roli, ačkoliv může být méně výrazně vnímána respondenty nebo širší veřejností. Tyto prvky nejen formují identitu turecké minority, ale také přispívají k pestrosti německé kultury. Jazyk umožňuje komunikaci v rámci obou kultur, tradiční hodnoty upevňují kulturní dědictví a přinášejí nové pohledy, gastronomické tradice obohacují chuťové zážitky a náboženská víra posiluje pocit sounáležitosti a identity. Tyto prvky společně podporují multikulturalitu německé společnosti a dialog mezi různými etnickými a kulturními skupinami.

V souladu s provedeným výzkumem lze konstatovat, že hudba hraje v životě turecké populace žijící v Německu významnou roli a má značný vliv na formování identity a emocionálních vazeb s oběma kulturami. Respondenti vykazují širokou škálu hudebních preferencí, avšak turecká hudba zůstává pro většinu z nich důležitým spojením se svou domovinou. Turecký interpret Tarkan je zvláště významný, zejména mezi staršími generacemi. Současně bylo v průběhu terénního výzkumu pozorováno, že během návštěv tureckých podniků byla jeho hudba často slyšet v pozadí, což ukazuje na rozšířenost jeho tvorby a zapojení do kulturního prostředí migrace. Tímto způsobem Tarkanův hudební odkaz překračuje hranice a ovlivňuje život turecké diaspory v Německu.

Zároveň je patrná otevřenost vůči mezinárodním hudebním trendům, s popem, rockem a hip hopem zaujímajícími výrazné místo v preferencích. Práce dále porovnávala tyto výsledky s kvantitativními daty, které identifikovaly nejvýznamnější a nejprodávanější hudební žánry mezi celkovou populací Německa v roce 2022. Závěrem bylo dosaženo poznatku, že jak celková populace Německa, tak i účastníci výzkumu preferují stejné žánry při poslechu mezinárodní hudby. Tato shoda mezi oběma soubory dat podtrhuje význam těchto žánrů v hudební kultuře Německa a naznačuje jejich širokou popularitu a přitažlivost pro různé sociokulturní skupiny.

Výsledky studie ukazují diverzitu hudebních preferencí mezi účastníky výzkumu s výskytem odmítavého postoje vůči tradiční německé hudbě, jako je šlágr, a upřednostňováním německé klasické hudby nebo metalu, s důrazem na skupinu Rammstein. Paralelně s tím byl identifikován případ, kdy menšina respondentů vnímala

německou hudbu jako organickou součást svého života, což podtrhuje individualitu postojů a zkušeností v této oblasti.

Na základě získaných dat a rozboru provedeného výzkumu lze formulovat následující závěry: Mezi respondenty, zástupci turecké menšiny v Německu, převažuje pozitivní vztah k hudbě, přičemž německý (turecký) rap a hip hop tvoří významnou část jejich hudebního obrazu. I přes menšinové negativní postoje k tomuto hudebnímu žánru převažuje pozitivní vnímání německého rapu a hip hopu.

Závěrem lze říci, že hudba jako kulturní a antropologický prvek hraje významnou roli v procesu formování etnické identity turecké minority v Německu. Její vliv se projevuje nejen v emocionálním propojení s kulturou a identitou, ale také v aktivním vyjádření a reflektování sociálních a politických otázek. Tyto poznatky přispívají k hlubšímu porozumění procesům adaptace, integrace a identitní konstrukce turecké komunity v rámci německé společnosti.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Seznam literatury

- ADELTE, Ulrich. *Krautrock: German Music in the Seventies*. The University of Michigan Press, 2016. ISBN 978-0472073191.
- AMELINA, Anna, & FAIST, Thomas. Turkish migrant associations in Germany: Between integration pressure and transnational linkages. *Revue européenne des migrations internationales*, 2008, 24(2), 91–120. Dostupné z: <https://doi.org/10.4000/remi.4542>
- APPLEGATE, Celia & POTTER, Pamela. *Music and German National Identity*. University of Chicago Press, 2002. ISBN 0-226-02130-0.
- ATKINSON, William Walker. *The art of logical thinking; or, The laws of reasoning*. Chicago, Ill., The Progress company, 1909. Dostupné z: <https://archive.org/details/artoflogicalthin00atki/page/n5/mode/2up>
- BARTH, Fredrik. *Ethnic Groups and Boundaries: The social organization of culture difference*. Waveland Press, 1998. ISBN 978-0-88133-979-6.
- BENOIT, Verena. Religious identification and muslim immigrants' acculturation preferences for newly arriving immigrants in Germany. *Ethnic and Racial Studies*, 2023, 46.5: 1010-1041. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/01419870.2022.2095219>
- BLACKING, John. *How Musical is Man?* Seattle: University of Washington Press, 1973, ISBN 0-295-95338-1.
- BOWER, Kathrin. Minority Identity as German Identity in Conscious Rap and Gangsta Rap: Pushing the Margins, Redefining the Center. *German Studies Review*, 2011, Vol. 34, No., pp. 377-398. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/41303737>
- ÇAĞLAR, Ayşe. Mediascapes, advertisement industries and cosmopolitan transformations: German Turks in Germany. *New German Critique*, 2004, 39-61. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/4150466>
- CLAUSEN, Bernd (ed.) & HEMETEK, Ursula (ed.) & SÆTHER, Eva (ed.). *Music in Motion: Diversity and Dialogue in Europe. Study in the frame of the» ExTra! Exchange Traditions «project*. Bielefeld: transcript Verlag, 2009, pp. 115-132. ISBN 978-3-8376-1074-1.

- DEMİRAG, Hülya, & KAKIŞIM, Can. Almanya'daki Türklerin Göç ve Entegrasyon Süreci: Birinci ve Üçüncü Kuşak Karşılaştırması. *Journal of Social Policy Conferences*, Istanbul University, 2018. 0(75), 123-152. Dostupné z: <https://doi.org/10.26650/jspc.2018.75.0011>
- DUNKEL, Mario & NITZSCHE, Sina A. *Popular Music and Public Diplomacy: Transnational and Transdisciplinary Perspectives*. Transcript Verlag, 2018. ISBN 978-3-8394-4358-3.
- ERIKSEN, Thomas Hylland. *Etnicita a nacionalismus*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2012. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-053-7.
- EROĞLU, Türker. Türk Halk Müziğinin Türkiye'deki Coğrafi Bölgelere Göre Temel Özellikleri Bakımından İncelenmesi. *The Journal of Academic Social Science*, 2017, Yıl: 5, Sayı: 41, s. 513-527. Dostupné z: <http://dx.doi.org/10.16992/ASOS.12127>
- FELDMAN, Walter. The Emergence of Ottoman Music and Local Modernity. *YILLIK: Annual of Istanbul Studies*, 2019, 1.1: 173-179. Dostupné z: <https://doi.org/10.53979/yillik.2019.10>
- FOROUTAN, Naika. Identity and (muslim) integration in Germany. *Washington, DC: Migration Policy Institute*, 2013, 4. Dostupné z: <https://www.migrationpolicy.org/research/identity-and-muslim-integration-germany>
- FRACKMAN, Kyle & POWELL, Larson. *Classical Music in the German Democratic Republic: Production and Reception*. Camden House, 2015. ISBN 978-1-57113-916-0.
- GEERTZ, Clifford. *The Interpretation Of Cultures: Selected Essays*, 1973. Basic Books. ISBN 978-0465093557.
- GENÇ, Safiye. Almanya'da Türk argosu ve rap. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2015, 1(3): 840-850. Dostupné z: <https://doi.org/10.24289/ijsser.279162>
- GIDDENS, Anthony. *Sociologie*. Praha: Argo, 1999. ISBN 80-7203-124-4.
- GRIFFEL, Margaret Ross. *Operas in German: A Dictionary*. Rowman & Littlefield, 2016. ISBN 9781442247963.

- GÜLALP, Haldun & SEUFERT, Günter. *Religion, Identity and Politics: Germany and Turkey in Interaction*. Taylor & Francis Group, 2013. ISBN 978-0-415-52138-3.
- GÜNEY, Serhat & PEKMAN, Cem & KABAŞ, Bülent. Diasporic Music in Transition: Turkish Immigrant Performers on the Stage of “Multikulti” Berlin. *Popular Music and Society*, 2014, VOL 37:2, s. 132-151. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/03007766.2012.736288>
- HAUG, Judith I. *Ottoman and European Music in ‘Alī Ufuķī ’s Compendium, MS Turc 292: Analysis, Interpretation, Cultural Context*. Verlag readbox publishing GmbH – readbox unipress, 2019. ISBN 978-3-8405-0211-8.
- HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: Základní metody a aplikace*. Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.
- HESTERMANN, Sandra. *The German-Turkish Diaspora and Multicultural German Identity, Diaspora and Multiculturalism: Common Traditions and New Developments*. Brill, 2021. ISBN 978-90-04-48653-9.
- HOFSTEDE, Geert & HOFSTEDE, Gert Jan, & MINKOV, Michael. *Cultures and organizations: Software of the mind, third edition* (3rd ed.). McGraw-Hill Professional, 2010. ISBN 978-0-07-177015-6.
- KATER, M. H., 1992. *Different Drummers: Jazz in the Culture of the Nazis*, Oxford University Press, 2003. ISBN 0-19-516553-5.
- KAYA, Ayhan. *Constructing Diasporas: Turkish Hip-Hop Youth in Berlin*. Transcript Verlag, 2001. ISBN 3-933127-71-8.
- KAYA, Ayhan. German-Turkish Transnational Space: A Separate Space of Their Own. *German Studies Review*, 2007, Vol. 30, No. 3, pp. 483-502. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/27668369>
- KAYA, Ayhan. *Turkish Origin Migrants and Their Descendants: Hyphenated Identities in Transnational Space*. Springer International Publishing AG, 2019. ISBN 978-3-319-94994-97.
- KLEBE, Dorit. *Music in the immigrant communities from Turkey in Germany*. Music in Motion. Bielefeld, 2009. ISBN 978-3-8376-1074-1.

- KOKAISL, Petr a kol. *Pestrá Evropa: Burkiňané ve Francii, Češi v Rakousku, Češi v Rumunsku, Rusíni na Ukrajině, Italové ve Slovinsku, Poláci v Rumunsku, Tataři v Rumunsku, Krymští Tataři, Turci v Německu, Makedonci v Albánii, Alsané*. Praha: Nostalgie, 2018. ISBN 978-80-906207-7-3.
- KOKAISL, Petr. *Základy antropologie*. Praha: Provozně ekonomická fakulta ČZU, 2007. ISBN 978-80-213-1722-2.
- KÜÇÜKCAN, Talip & GÜNGÖR, Veyis. *Turks in Europe: Culture, Identity and Integration*. Türkevi Research Centre, 2009. ISBN 978-90-77814-13-0.
- LAQUEUR, Walter. *The last days of Europe: epitaph for an old continent*. New York: Thomas Dunne Books, St. Martin's Griffin, 2009. ISBN: 978-0-312-36870-8.
- LEGGE, Jerome S. *Jews, Turks, and Other Strangers: Roots of Prejudice in Modern Germany*. University of Wisconsin Press, 2003. ISBN 0-299-18400-5.
- LUND, Cornelia & LUND, Holger. A history of flops and a new turn: The Turkish-German music interplay. *Transposition. Musique et Sciences Sociales*, 2022, 10. Dostupné z: <https://doi.org/10.4000/transposition.7038>
- MERRIAM, Alan P. *The Anthropology of Music*. Evanston: Northwestern University Press, 1964. ISBN 0-8101-0607-8.
- MORGENSTERN, Ulrich. Folk Music Research in Austria and Germany: Notes on Terminology, Interdisciplinarity and the Early History of Volksmusikforschung and Vergleichende Musikwissenschaft. *Musicologica Austriaca: Journal for Austrian Music Studies*, 2015. Dostupné z: <https://www.musau.org/parts/neue-article-page/view/17>
- NIECHZIOL, Laura & MEDEIROS, Mike. Islam and identity: a study among young German-Turks. *Ethnic and Racial Studies*, 2023, 46:1, 48-71. Dostupné z: <https://doi-org.infozdroje.czu.cz/10.1080/01419870.2022.2056419>
- ÖNER, Selcen. The role of Turkish community organisations in Berlin: Their role in Turkey-Germany and Turkey-European Union relations. In: *Politics and Law in Turkish Migration*. Transnational Press London, 2015. p. 155-169. Dostupné z: https://www.academia.edu/14358831/Chapter_11_The_role_of_Turkish_community

_organisations_in_Berlin_Their_role_in_Turkey_Germany_and_Turkey_European_Union_relations

- ÖNER, Selcen. Turkish community in Germany and the role of turkish community organizations. *European Scientific Journal*, 2014 edition vol.10, No.29. Dostupné z: <https://core.ac.uk/download/pdf/236405445.pdf>
- RAIKHAN, Sadykova. The interaction of globalization and culture in the modern world. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 2014, 122: 8–12. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.01.1294>
- RICE, Timothy. *Ethnomusicology: A Very Short Introduction*. Oxford University Press, 2014. ISBN 978-0-19-979437-9.
- SADIE, Stenley. *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*. London, 1980. ISBN 0-333-23111-2.
- SARRAZIN, Thilo. *Německo páchá sebevraždu*, Praha: Academia, 2011. ISBN 978-80-200-2018-5.
- SAYERS, William & SÜMBÜLLÜ, Hasan Tahsin. *Music and music education from ottoman empire to modern Turkey*. AGP Research, 2016. ISBN 978-605-83281-2-9.
- SIRKECI, Ibrahim & COHEN, Jeffrey H. & YAZGAN, Pinar. Türk göç kültürü: Türkiye ile Almanya arasında göç hareketleri, sosyo-ekonomik kalkınma ve çatışma – Turkish culture of migration: Flows between Turkey and Germany, socio-economic development and conflict. *Migration Letters*, 2012, 9(4), 373-386. Dostupné z: <https://migrationletters.com/index.php/ml/article/view/123>
- STURMAN, Janet (ed.). *The SAGE International Encyclopedia of Music and Culture*. SAGE Publications, 2019. ISBN 9781483317731.
- TAGG, Philip. *Fernando the Flute IV*. The Mass Media Music Scholars' Press, 2019. ISBN 978-0-9908068-0-6.
- THIJSEN, Lex & LANCEE, Bram & VEIT, Susanne & YEMANE, Ruta. Discrimination against Turkish minorities in Germany and the Netherlands: field experimental evidence on the effect of diagnostic information on labour market outcomes. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 2021, 47:6, 1222-1239. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/1369183X.2019.1622793>

- TREHUB, Sandra E. & BECKER, Judith & MORLEY, Iain. Cross-cultural perspectives on music and musicality. *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*, 2015, 370.1664: 20140096. Dostupné z: <https://doi.org/10.1098/rstb.2014.0096>
- TÜRÜNZ, Ali. Music as a Resource for Drawing Symbolic Boundaries within the Turkish Diaspora in Germany. *Sociální studia/Social Studies*, 2016, 13.4: 81–96–81–96. Dostupné z: <https://doi.org/10.5817/SOC2016-4-81>
- TYLOR, Edward B. *Primitive culture vol. 1*. Dover Publications, 2016. ISBN 978-0486807508.
- VERMEULEN, Hans & COVERS, Cora. *The anthropology of ethnicity. Beyond "Ethnic Groups and Boundaries"*. Amsterdam: Het Spinhuis, 1994. ISBN 90-73052-97-1.
- VIERRA, Sarah Thomsen. *Turkish Germans in the Federal Republic of Germany: Immigration, Space, and Belonging, 1961-1990*. Cambridge University Press, 2019. ISBN 978-1-108-42730-2.
- WITTE, Nils. Responses to stigmatisation and boundary making: destigmatisation strategies of Turks in Germany. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 2018, 44.9: 1425-1443. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/1369183X.2017.1398077>
- YOLCU, Ural & ÖZTÜRK, Sibel & GÜLÜMSER, Zeycan & BEŞLİ, Hatice Gözde. *Türk halk müziği teori ve uygulaması*. Güzel sanatlar lisesi, 2019. ISBN 978-975-11-4421-8.

7.2 Seznam internetových zdrojů

- A Short History of German Music: From Bach to Die Toten Hosen*. Deutschland.de, 2018. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-13]. Dostupné z: <https://www.deutschland.de/en/topic/culture/a-short-history-of-german-music-from-bach-to-die-toten-hosen>
- A short history of Italian and German opera*. Popularbeethoven.com, 2020. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-26]. Dostupné z: <https://www.popularbeethoven.com/a-short-history-of-italian-and-german-opera/>
- Aber Lyrics*. Genius.com, 2018. [online]. Copyright © [cit. 2023-12-20]. Dostupné z: <https://genius.com/Eko-fresh-aber-lyrics>

- About minorities and human rights.* The Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2023-10-19]. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/en/special-procedures/sr-minority-issues/about-minorities-and-human-rights>
- About.* Koolsavas.de, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://koolsavas.de/about/>
- An overview of German Opera: The Roots of German Opera.* Sfopera.com, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-26]. Dostupné z: <https://www.sfopera.com/learn/about-opera/an-overview-of-german-opera/>
- Beyond Stereotypes: How Artists of Turkish Descent Deal with Identity in Germany.* Humanityinaction.org, 2009. [online]. Copyright © [cit. 2023-12-17]. Dostupné z: https://humanityinaction.org/knowledge_detail/beyond-stereotypes-how-artists-of-turkish-descent-deal-with-identity-in-germany/
- Bild-Manifesto: Germany we have a problem.* Bild.de, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://www.bild.de/politik/inland/politik-inland/bild-manifesto-germany-we-have-a-problem-85895486.bild.html>
- Cartel: Travels of German-Turkish Rap Music.* Middle East Report 211 (Summer 1999). [online]. Copyright © [cit. 2024-23-02]. Dostupné z: <https://merip.org/1999/06/cartel-travels-of-german-turkish-rap-music/>
- Culture.* Encyclopædia Britannica, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2023-10-25]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/culture>
- ČEVELA, Jiří. *Turecká hudba a její fenomény.* [online]. Brno, 2009 [cit. 2024-01-13]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/wuzr0/>. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Filozofická fakulta, Ústav hudební vědy. Vedoucí práce Mgr. Viktor Pantůček.
- Declaration on the Rights of Persons Belonging to National or Ethnic, Religious and Linguistic Minorities.* The Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, 1992. [online]. Copyright © [cit. 2023-10-21]. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/declaration-rights-persons-belonging-national-or-ethnic>

- Details of Treaty No. 157: Framework Convention for the Protection of National Minorities.* Council of Europe Portal, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2023-10-29]. Dostupné z: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treaty-num=157>
- Deutsche Sprache driftet ins Türkische ab.* Welt.de, 2007. [online]. Copyright © [cit. 2023-12-19]. Dostupné z: <https://www.welt.de/vermischtes/article735071/Deutsche-Sprache-driftet-ins-Tuerkische-ab.html>
- Die 80er als moderne Synth-Bewegung.* Welt.de, 2022. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-13]. Dostupné z: <https://www.welt.de/kultur/article240934223/Neue-Neue-Deutsche-Welle-Die-80er-als-moderne-Synth-Bewegung.html>
- Die Entführung aus dem Serail – A German opera alla turca.* Operavision.eu, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-17]. Dostupné z: <https://operavision.eu/feature/die-entfuhrung-aus-dem-serail-german-opera-alla-turca>
- Die feinen Unterschiede: Folk vs. Volksmusik.* Ticketmagazin.reservix.de, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-15]. Dostupné z: <https://ticketmagazin.reservix.de/die-feinen-unterschiede-folk-volksmusik/>
- Die Neue Deutsche Welle – NDW.* Bear-family.de, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-13]. Dostupné z: <https://www.bear-family.de/various-die-neue-deutsche-welle-ndw/>
- Elektronische musik: a guide to krautrock.* Theguardian.com, 2010. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-13]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/music/musicblog/2010/mar/30/elektronische-musik-krautrock>
- Etický kodex a etické směrnice.* Hospodářská a kulturní studia (HKS), říjen 2020. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-30]. Dostupné z: http://www.hks.re/wiki/doku.php?id=eticky_kodex
- Folkmusik in Deutschland.* Sprottensound.de, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-15]. Dostupné z: <https://sprottensound.de/folkmusik-in-deutschland/>
- Fresh Familee – Ahmet Gündüz.* Lyricstranslate.com. [online]. Copyright © [cit. 2024-02-20]. Dostupné z: <https://lyricstranslate.com/tr/fresh-familee-ahmet-gunduz-lyrics.html>

- Gastarbeitři, přistěhovalci, muslimové*. Centrum pro studium demokracie a kultury. [online]. Copyright © 2016 [cit. 2023-11-18]. Dostupné z: <https://www.cdk.cz/gastarbeitri-pristehovalci-muslimove>
- GENCER, Ali Yunus. *Turkish Music Influences on the 18th cent. European Music. Music and Culture in 18 th Century Vienna*, Janet K. Page. Rukopis, 2014. Dostupné z: https://www.academia.edu/32540059/Turkish_Music_Influences_on_the_18th_Cent_European_Music
- German Hip Hop: List of the Top German Rappers*. Kulturevulturez.com, 2024. [online]. Copyright © [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.kulturevulturez.com/top-german-rappers/>
- German-Turkish rapper Mero joins forces with UK's Tion Wayne*. Daisysabah.com., 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-23-02]. Dostupné z: <https://www.dailysabah.com/arts/events/german-turkish-rapper-mero-joins-forces-with-uks-tion-wayne>
- Germany – Demographic trends*. Encyclopædia Britannica, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2023-03-03]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Germany/Demographic-trends>
- Germany and Turkey agree to train imams who serve Germany's Turkish immigrant community in Germany*. Apnews.com, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://apnews.com/article/germany-turkey-imams-education-immigration-fa9dbf795dbf9c3e64aba10f972a8532>
- Germany's 5.5 million Muslims are often exposed to everyday, structural racism, report finds*. Apnews.com, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://apnews.com/article/germany-muslims-racism-islam-hostility-immigration-705155b8da000d2501c5b02f5bec7078>
- Gibt es deutsche Wörter, die aus dem Türkischen kommen?* Lingua-world.de, 2022. [online]. Copyright © [cit. 2023-12-19]. Dostupné z: <https://www.lingua-world.de/blog/deutsche-woerter-aus-dem-tuerkischen/>
- Hakkımızda: Almanya'nın tek Türkçe radyosu*. Metropolfm.de. [online]. Copyright © [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.metropolfm.de/hakkimizda>

- Historie Turecka*. Mundo.cz, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-13]. Dostupné z: <https://www.mundo.cz/turecko/dejiny>
- How did the döner kebab become Germany's most popular snack?* Adventure.com., 2023 [online]. Copyright © [cit. 2023-12-16]. Dostupné z: <https://adventure.com/gemany-fast-food-turkish-doner-kebab/>
- How German Traditions Work: Traditional German Music*. People.howstuffworks.com, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-15]. Dostupné z: <https://people.howstuffworks.com/culture-traditions/national-traditions/german-tradition3.htm>
- How music and culture work together: science behind music*. Music house school, 2020. [online]. Copyright © [cit. 2023-10-26]. Dostupné z: <https://www.musichouseschool.com/how-music-and-culture-work-together-science-behind-music>
- Imam*. Encyclopædia Britannica, 2024. [online]. Copyright © [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/imam>
- Info*. Itsch-Itsche.com, 2022. [online]. Copyright © [cit. 2023-12-21]. Dostupné z: <https://itsch-itsche.com/en/info/>
- International Covenant on Civil and Political Rights*. The Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, 1966. [online]. Copyright © [cit. 2023-09-19]. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/international-covenant-civil-and-political-rights>
- Islam in Germany: Facts and figures*. Deutsche-islam-konferenz.de, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-02-27]. Dostupné z: https://www.deutsche-islam-konferenz.de/EN/DatenFakten/daten-fakten_node.html
- KAÇAR, Gülçin Yahya. *Traces of music from different cultures in turkish music*. New York Academic Research Congress, 2022. Dostupné z: https://www.academia.edu/93661267/TRACES_OF_MUSIC_FROM_DIFFERENT_CULTURES_IN_TURKISH_MUSIC
- KALYONCU, Nesrin. *Musikkultur in Der Türkei Oder Türkische Musikkultur Zwischen Orient Und Okzident*. EAS Turkey Section, 2007. Dostupné z:

https://www.academia.edu/39849164/Musikkultur_in_der_T%C3%BCrkei_oder_T%C3%BCrkische_Musikkultur_zwischen_Orient_und_Okzident

KAYA, Verda. “*Rap Havalı Olmalıdır*”: *Alman Hip Hop Kültüründe Türkiye Kökenli Rapçiler*. Istanbulberlin.com, 2021. [online]. Copyright © [cit. 2023-12-20]. Dostupné z: <https://www.istanbulberlin.com/verda-kaya-hip-hop/>

Kimliğin Rap Müzik Üzerinden İnşası: Türk-Alman İşçi Göçü Üzerinden Bir İnceleme. Sosyologer.com, 2020. [online]. Copyright © [cit. 2023-12-15]. Dostupné z: <https://www.sosyologer.com/kimligin-rap-muzik-uzerinden-insasi-turk-alman-isci-gocu-uzerinden-bir-inceleme/>

Klasik Müzikte Germen Hegemonyası. Themagger.com, 2015. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-26]. Dostupné z: <https://www.themagger.com/klasik-muzik-avusturyali-alman-besteciler/>

Krautrock: The 1970s bands which helped post-war Germany overcome its dark history. Bbc.com, 2024. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-13]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/culture/article/20240110-krautrock-the-1970s-bands-which-helped-post-war-germany-overcome-its-dark-history>

Metropol FM. Onlineradiobox.com, 2020. [online]. Copyright © [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://onlineradiobox.com/de/metropol/?lang=cs>

Music History and Asian Music: German Classical Music. Musichistoryasianmusic.blogspot.com, 2019. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-26]. Dostupné z: https://musichistoryasianmusic.blogspot.com/p/german-classical-music_9.html

Music, Anthropology Of. Encyclopedia.com, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2023-11-01]. Dostupné z: <https://www.encyclopedia.com/history/dictionaries-thesauruses-pictures-and-press-releases/music-anthropology>

Music. Encyclopædia Britannica, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2023-10-26]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/art/music>

Musikindustrie in zahlen 2022. Bundesverband Musikindustrie, 2022. [online]. Copyright © [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.musikindustrie.de/wie-musik-zur->

karriere-werden-kann/markt-bestseller/musikindustrie-in-zahlen-2022?ref=hmc.chartmetric.com

Nationale Minderheiten in der Bundesrepublik Deutschland. RheinlandPfalz – Ministerium des Innern und für sport, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2023-10-20]. Dostupné z: <https://mdi.rlp.de/themen/buerger-und-staat/nationale-minderheiten>

Nationale Minderheiten in Deutschland. Bundesministerium des Innern und für Heimat, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2023-10-20]. Dostupné z: <https://www.bmi.bund.de/DE/themen/heimat-integration/gesellschaftlicher-zusammenhalt/minderheiten/minderheiten-in-deutschland/minderheiten-in-deutschland-node.html>

Německá scéna. Fonogram.music-catalog.eu, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-15]. Dostupné z: <https://fonogram.music-catalog.eu/nemecka-scena/>

OKAN, Sungu. *Five examples of western composers influenced by a „turkish theme“*. Turkishmusicportal.org, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-16]. Dostupné z: <http://www.turkishmusicportal.org/en/articles/five-examples-of-western-composers-influenced-by-a-turkish-theme>

PAMUKÇU, Zeynep. *Regulations in Germany for Turkish “Minority”*. Academia.edu. Rukopis, 2016. Dostupné z: https://www.academia.edu/24934549/Regulations_in_Germany_for_Turkish_Minority_

Straßendeutsch/Türkenslang Lyrics. Genius.com, 2011. [online]. Copyright © [cit. 2023-12-20]. Dostupné z: <https://genius.com/Eko-fresh-straendeutsch-turkenslang-lyrics>

Swing kids behind barbed wire. Holocaustmusic.ort.org, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-13]. Dostupné z: <https://holocaustmusic.ort.org/politics-and-propaganda/third-reich/swing-kids-behind-barbed-wire/>

Symphony No. 100, „Military“. Laphil.com, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-16]. Dostupné z: <https://www.laphil.com/musicdb/pieces/3915/symphony-no-100-military>

TAGG, Philip. *Towards a definition of ‘Music’*. Institute of Popular Music, University of Liverpool, February-March 2002. [online]. Copyright © [cit. 2023-11-10]. Dostupné z: <https://tagg.org/teaching/musdef.pdf>

- Tarkan: Iconic Turkish pop star with global fame.* Dailysabah.com, 2021. [online]. Copyright © [cit. 2023-12-21]. Dostupné z: <https://www.dailysabah.com/arts/portrait/tarkan-iconic-turkish-pop-star-with-global-fame>
- The Lighter Side of Music German Cabaret.* Interlude.hk, 2017. [online]. Copyright © [cit. 2024-01-13]. Dostupné z: <https://interlude.hk/lighter-side-music-german-cabaret/>
- The Sounds of Deutschrapp and Germany's Thriving Hip-Hop Scene.* Hmc.chartmetric.com, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://hmc.chartmetric.com/deutschrapp-german-hip-hop-rappers/>
- TUPÁ, Daniela & ŠKABROUDOVÁ, Sára & HASPEKLOVÁ, Natálie. *Turci v Německu, září* 2023. [online]. Copyright © [cit. 2023-05-26]. Dostupné z: https://www.hks.re/wiki/ls2023:turci_v_zapadni_evrope
- Turecko – hudba.* Zajic-projekt.weebly.com. [online]. Copyright © [cit. 2023-12-14]. Dostupné z: <https://zajic-projekt.weebly.com/hudba.html>
- Turkey/Greek 'Oud' (Outi).* Wmic.net. [online]. Copyright © [cit. 2024-02-19]. Dostupné z: <https://wmic.net/turkey-greek-oud-outi/>
- Turkish classical music.* Kaitlinbove.com, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2023-12-20]. Dostupné z: <https://kaitlinbove.com/turkish-classical-music>
- Turkish culture: Family.* Culturalatlas.sbs.com.au, 2019. [online]. Copyright © [cit. 2024-03-11]. Dostupné z: <https://culturalatlas.sbs.com.au/turkish-culture/turkish-culture-family>
- Turkish immigrants: Divided community with identity problems.* Dandc.eu, 2021. [online]. Copyright © [cit. 2023-12-18]. Dostupné z: <https://www.dandc.eu/en/article/people-germany-turkish-roots-have-identity-problems-situation-fuelled-turkish-president>
- Turkish in Germany problems.* Dua.com, 2023. [online]. Copyright © [cit. 2023-12-19]. Dostupné z: <https://www.dua.com/turkish-in-germany-problems/>
- Türkische Minderheit in Deutschland.* Bundeszentrale für politische Bildung, 2006. [online]. Copyright © [cit. 2023-11-17]. Dostupné z: <https://www.bpb.de/shop/zeitschriften/izpb/vorurteile-271/9698/tuerkische-minderheit-in-deutschland/>

Türküola & Co: The hidden history of Turkish independent labels in Germany from the 1960s to the 1980s. Vinylwriters.com, 2022. [online]. Copyright © [cit. 2023-12-21]. Dostupné z: <https://vinylwriters.com/turkuola-co-the-hidden-history-of-turkish-independent-labels-in-germany-from-the-1960s-to-the-1980s/>

Umění a kultura lidí tureckého původu v Německu. Goethe-Institut, únor 2022. [online]. Copyright © [cit. 2023-12-20]. Dostupné z: <https://www.goethe.de/ins/cz/cs/kul/mag/22711210.html>

Why celebrate diversity? Diversity.appstate.edu., 2022. [online]. Copyright © [cit. 2023-12-16]. Dostupné z: <https://diversity.appstate.edu/events/celebration/why/>

WURM, Maria. *The soundtrack of migration youth – German Turks and Turkish popular music in Germany.* Rukopis, 2006. Dostupné z: https://marix.de/Wurm_Turkish%20popular%20music%20in%20Germany.pdf

Yallah, brudi: How Arabic and Turkish took over German hip-hop. Middle East Eye, 2022. [online]. Copyright © [cit. 2023-11-30]. Dostupné z: <https://www.middleeasteye.net/discover/germany-arabic-turkish-took-over-hip-hop-how>

8 Seznam tabulek a grafů

8.1 Seznam tabulek

Tabulka 1 Charakteristika účastníků: Profil respondentů..... 26

8.2 Seznam grafů

Graf 1 Podíly jednotlivých platforem na celkovém čase poslechu hudby v roce 2022..... 71

Graf 2 Podíly prodeje segmentů repertoáru na celkových prodejích v roce 2022..... 80